

รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รอบ 12 เดือน
(1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการติดตาม
ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รอบ 12 เดือน
(1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไตรมาสที่ 4 เป็นผลการดำเนินงานสะสม ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566 โดยรวบรวมผลการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการติดตามในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประกอบด้วย แผนแม่บทย่อย 6 ด้าน จำนวน 14 โครงการ

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 16,990.6303 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.79 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 17,199.5732 ล้านบาท โดย แผนแม่บทย่อยที่มีการเบิกจ่ายมากที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 99.16 รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 98.88 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 97.57 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 97.41 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 97.15 และ แผนแม่บทย่อยที่มีการเบิกจ่ายน้อยที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 96.07

ผลการดำเนินงาน พบว่า ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 103.74 ของเป้าหมาย โดย แผนแม่บทย่อยที่มีผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 112.62 รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 109.85 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 108.73 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 104.90 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 103.00 และแผนแม่บทย่อยที่มีผลการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 83.34 เนื่องจากกิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง อยู่ระหว่างการพัฒนา ระบบ ฯ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จำเป็นต้องพัฒนาระบบฯ ในปีงบประมาณถัดไป

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ มีดังนี้ 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พบว่า กรมหม่อนไหม มีระยะเวลาในการจัดอบรมน้อย โดยในระยะต่อไปควรขยายเวลาจัดอบรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละหลักสูตร และสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า GI มีราคาไม่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป จึงไม่จูงใจให้เกษตรกรหันมาขอรับรองมาตรฐาน หน่วยงานที่ส่งเสริมด้านการตลาด ควรเชื่อมโยงตลาดที่จำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวให้เกษตรกรหรือจัดหาตลาดที่ตรงกับกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งสร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภครับรู้ถึงคุณสมบัติของตรารับรองต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการซื้อสินค้าประเภทนี้ 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ที่ดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ เห็นว่างบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุมค่าตรวจวิเคราะห์ วัสดุอุปกรณ์ ฯ ในสินค้าเกษตรอินทรีย์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อการรับรองมาตรฐาน การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเกษตรอินทรีย์ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมประมง ควรจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่กระจัดกระจายในแต่ละพื้นที่ของกลุ่มเป้าหมาย ยากต่อการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ และ หน่วยงานที่ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ควรคำนึงถึงเกษตรกรในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน เพื่อทำกิจกรรมหรือต่อยอดเรื่องกลุ่มต่อไป กิจกรรมส่งเสริมเกษตรผสมผสาน สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรบางรายพบปัญหาด้านพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยได้ เช่น

พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก เป็นต้น สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรปรับปรุง พิจารณาหลักเกณฑ์ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ กรมส่งเสริมการเกษตร ควรควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ เช่น ในพื้นที่เกษตรติดกับป่าไม้ อาจใช้วิธีการติดกับดักแมลงวันผลไม้ร่วมกับการใช้แมลงผลไม้ที่เป็นหมัน การปลูกพืชสมุนไพรไล่แมลง เป็นต้น 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ พบว่า โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีความเชื่อมโยงกับโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตรที่ดำเนินการมาแล้ว ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร ควรพิจารณาสนับสนุนต่อยอดร่วมกัน เพื่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างชัดเจน และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งหน่วยงานที่ดำเนินโครงการฯ ควรมีแผนส่งเสริมในระยะยาวตามโครงการฯ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้จากวัสดุเหลือ ใช้ทางการเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรชีวภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรจัดหาหรือดำเนินโครงการ เพื่อสนับสนุนเงินทุน หรือเงินกู้ให้แก่เกษตรกรที่ขาดแคลนเงินทุนในการผลิต พืชสมุนไพรและการแปรรูปสมุนไพร กรมปศุสัตว์ ควรเพิ่มหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลง เศรษฐกิจ การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ การส่งออกจิ้งหรีด และการเข้าถึงช่องทางการตลาดระหว่างเกษตรกร ผู้รับซื้อ และผู้บริโภคที่สนใจผลผลิตจิ้งหรีด โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพ และภูมิปัญญา กรมส่งเสริมการเกษตร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ควรทำเรื่องประสาน ขอสนับสนุนแหล่งเงินทุน/งบประมาณจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) งบประมาณของจังหวัด เป็นต้น เพื่อสนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการสร้างโรงเรือน ผลิตที่ได้ตามมาตรฐาน อย. 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำ ด้านการแปรรูป การทำบัญชีให้กับสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ที่อยู่ระหว่างการวางแผนการผลิตอย่างต่อเนื่อง กรมการข้าว กรมส่งเสริม การเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรสนับสนุนและพัฒนาระบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความคิดสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ แปรรูปให้มีความหลากหลาย อีกทั้งให้องค์ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปเพื่อให้ตรงกับ ความต้องการของผู้รับซื้อ 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ กรมการข้าว และกรมส่งเสริมการเกษตร ควรจัดอบรมการใช้งานระบบฯ การบำรุงรักษาอุปกรณ์ในแปลงให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้งาน ระบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และซ่อมแซมอุปกรณ์ได้เอง กรณีเกิดการชำรุด และเพื่อให้เกษตรกรสามารถ เข้าถึงเทคโนโลยีอัจฉริยะในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง ควรมีการบูรณาการโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ร่วมกับโครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึง การใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในพื้นที่ เช่น การใช้รถแทรกเตอร์ และโดรนเพื่ออำนวยความสะดวก ในแปลง และลดค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นต้น และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการรับการสนับสนุนปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเพิ่มเติม (งานจัดระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ) โดย กรมพัฒนาที่ดินควรมีการสำรวจความต้องการของเกษตรกรล่วงหน้าในการดำเนินงาน โครงการปีถัดไป ในโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ทันสมัยมากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และมาตรฐาน สินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรได้รับราคาที่สูงขึ้นจากการรับรองมาตรฐานฯ รวมทั้งกรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรประสานระหว่างผู้ผลิตกับผู้ประกอบการ ให้เกิดความชัดเจนก่อนทำการผลิต สร้างความเข้าใจ กับเกษตรกรก่อนทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและควบคุมคุณภาพ ผลผลิตได้ตามมาตรฐานที่ทางผู้ประกอบการต้องการ สำหรับการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง กรมประมง ควรปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อให้กลุ่มฯ สามารถ

ดำเนินกิจกรรมได้ตามแผน ส่วนการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรสร้างความตระหนักรู้ให้กับสหกรณ์ทุกประเภทได้มีการบูรณาการร่วมกัน และปรับแนวคิดการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตร โดยคำนึงถึงผลผลิตในพื้นที่เป็นหลัก บูรณาการการจัดการผลผลิตและตลาดระหว่างสหกรณ์ในพื้นที่เดียวกัน และควรเน้นให้การส่งเสริมอาชีพมากกว่าการให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีรายได้ ลดการเป็นหนี้ และในเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิตข้าว กรมการข้าว ควรส่งเสริมการเรียนรู้การผลิตข้าว เช่น การผลิตข้าวรักษ์โลก การทำนาแบบประณีต คาร์บอนเครดิต เป็นต้น ให้ครอบคลุมกับเกษตรกรเป้าหมาย เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิตข้าว

คำนำ

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ 2566 ไตรมาสที่ 4 จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 12 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2566 โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายของโครงการต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ตุลาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
คำนำ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร	1
1.2 เป้าหมาย	1
1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน	1
1.4 ผลสัมฤทธิ์	1
1.5 งบประมาณ	2
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการติดตาม	4
2.1 ความสำคัญของการติดตาม	4
2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม	4
2.3 ขอบเขตการติดตาม	4
2.4 วิธีการติดตาม	5
2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม	7
บทที่ 3 ผลการติดตามการดำเนินงาน	8
1. ภาพรวมการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	8
2. ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย/โครงการ	10
2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	10
2.1.1 สารสำคัญ	10
2.1.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	11
2.1.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	17
1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	17
2) โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	24
2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	26
2.2.1 สารสำคัญ	26
2.2.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	26
2.2.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	35
2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	43
3) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	51
4) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	57
2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	69
2.3.1 สารสำคัญ	69
2.3.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	69
2.3.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	76
1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	76
2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	82
3) โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตร ฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	90
2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	95
2.4.1 สารสำคัญ	95
2.4.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	95
2.4.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	97
1) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	97
2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	104
2.5.1 สารสำคัญ	104
2.5.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	104
2.5.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	105
1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	105
2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	118
2.6.1 สารสำคัญ	118
2.6.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	118
2.6.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	129
1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	129

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	133
3) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	145
4) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร	148
5) โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	156

ภาคผนวก

Info - Graphics ผลการดำเนินงานรายโครงการ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนแม่บท ด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2
ตารางที่ 2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)	5
ตารางที่ 3 การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	7
ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บท ด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	9
ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	11
ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานโครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	16
ตารางที่ 7 กรมส่งเสริมองค์ความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	20
ตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	21
ตารางที่ 9 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	22
ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)	27
ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)	31
ตารางที่ 12 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)	33
ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	34
ตารางที่ 14 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน ปี 2566 (เกษตรอินทรีย์)	36
ตารางที่ 15 การได้รับความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์จากโครงการฯ	39
ตารางที่ 16 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	39
ตารางที่ 17 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการฯ	39
ตารางที่ 18 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการฯ	40
ตารางที่ 19 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	46
ตารางที่ 20 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	46
ตารางที่ 21 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนากิจการรายยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)	52
ตารางที่ 22 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	54
ตารางที่ 23 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	55
ตารางที่ 24 การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ	58
ตารางที่ 25 การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้	59
ตารางที่ 26 การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ	60
ตารางที่ 27 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน	61
ตารางที่ 28 กิจกรรมติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 29 การเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการอารักขาพืช	64
ตารางที่ 30 การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	64
ตารางที่ 31 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	66
ตารางที่ 32 ความพึงพอใจของเกษตรกรระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	67
ตารางที่ 33 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	70
ตารางที่ 34 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	73
ตารางที่ 35 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตร ฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	75
ตารางที่ 36 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ	80
ตารางที่ 37 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	80
ตารางที่ 38 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	82
ตารางที่ 39 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ปี 2566	86
ตารางที่ 40 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต่อภาพรวมโครงการ ปี 2566	87
ตารางที่ 41 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	93
ตารางที่ 42 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	93
ตารางที่ 43 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	95
ตารางที่ 44 ความพึงพอใจของผู้บริหารสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ต่อการดำเนินงานโครงการ	101
ตารางที่ 45 ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ	102
ตารางที่ 46 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	104
ตารางที่ 47 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการผลิตสินค้าข้าวของเกษตรกรต้นแบบและแปลงเปรียบเทียบ ปีเพาะปลูก 2565/66	109
ตารางที่ 48 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านผลผลิต ราคาที่จำหน่าย แรงงานที่ใช้ ในภาคเกษตรของเกษตรกรแปลงต้นแบบ และแปลงเปรียบเทียบ ปีเพาะปลูก 2565/66	110
ตารางที่ 49 เปรียบเทียบผลผลิต ราคาจำหน่าย และแรงงานในภาคการเกษตรสินค้าข้าว ของเกษตรกรต้นแบบและแปลงเปรียบเทียบ ปีเพาะปลูก 2565/66	110
ตารางที่ 50 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายและปริมาณผลผลิต	113
ตารางที่ 51 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	115
ตารางที่ 52 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	116
ตารางที่ 53 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 54 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	122
ตารางที่ 55 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	127
ตารางที่ 56 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร	128
ตารางที่ 57 ผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	129
ตารางที่ 58 การส่งเสริมการดำเนินงานในแปลงใหญ่	141
ตารางที่ 59 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรในโครงการ	142
ตารางที่ 60 เปรียบเทียบผลผลิตของเกษตรกรในโครงการ	143
ตารางที่ 61 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	146
ตารางที่ 62 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	152
ตารางที่ 63 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ	153

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ	19
ภาพที่ 2 การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	20
ภาพที่ 3 ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน	98

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ 6 ด้าน โดยยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป็น 1 ใน 6 ด้าน ที่มีแผนแม่บทประเด็นต่าง ๆ รวม 23 ฉบับ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้เมื่อสิ้นสุดปี 2580 โดยแผนแม่บทประเด็นที่ 3 การเกษตร เป็น 1 ใน 23 ฉบับ ของแผนแม่บทที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร มีเป้าหมาย คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สาขาเกษตรเพิ่มขึ้น โดยมีการขับเคลื่อน 6 แผนแม่บทย่อยที่มีความสำคัญต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตรของไทย ได้แก่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ซึ่งแผนแม่บทด้านการเกษตรเป็นแผนหนึ่งที่มีความสำคัญที่ทำให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีตัวชี้วัด คือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 เห็นชอบโครงการสำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนแม่บทด้านการเกษตร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

1.2 เป้าหมาย

เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) เกษตรกร
- 2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)
- 3) ผู้ผลิตและผู้ประกอบการ

1.3.2 พื้นที่ดำเนินการ

ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด

1.4 ผลสัมฤทธิ์

- 1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
- 2) รายได้เงินสุทธิครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
- 3) สหกรณ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 91
- 4) กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็ง ร้อยละ 30
- 5) วิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็ง ร้อยละ 30

1.5 งบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินงาน

โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วยงบประมาณแผนงานพื้นฐาน และงบประมาณแผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า รวม 28,096.0248 ล้านบาท ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้กำหนดแผนการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร โดยคัดเลือกจากโครงการสำคัญ ปี 2566 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า จำนวน 14 โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น 17,199.5732 ล้านบาท แบ่งเป็น แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมพื้นถิ่น จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 190.8432 ล้านบาท เกษตรปลอดภัย จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 660.2392 ล้านบาท เกษตรชีวภาพ จำนวน 3 โครงการ งบประมาณ 94.1814 ล้านบาท เกษตรแปรรูป จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 16.3562 ล้านบาท เกษตรอัจฉริยะ จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 53.0542 ล้านบาท และการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร จำนวน 5 โครงการ งบประมาณ 16,184.8930 ล้านบาท (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอุตสาหกรรมพื้นถิ่น	190.8492
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมพื้นถิ่น	187.2104
1.2 โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	3.6388
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	660.2392
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	631.3722
1) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	558.2312
2) กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	65.3411
3) กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	7.6860
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ	28.8670
ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	

ตารางที่ 1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	94.1814
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	40.9979
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	42.8415
3.3 โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	10.3420
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	16.3562
4.1 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	16.3562
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	53.0542
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	53.0542
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	16,184.8930
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	278.0578
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	618.4614
6.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	25.1444
6.4 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร	3.2294
6.5 โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	15,260.0000
รวม	17,199.5732

ที่มา: เอกสารงบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 ความสำคัญของการติดตาม

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยแผนแม่บทด้านการเกษตรประกอบด้วย 6 แผนแม่บทย่อย ได้แก่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ซึ่งมีโครงการสำคัญของแผนแม่บทย่อยที่อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย และพัฒนาประเทศให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้พิจารณาและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้คัดเลือกโครงการสำคัญในการติดตามประเมินผล โดยพิจารณาจากจำนวนงบประมาณที่หน่วยงานได้รับการจัดสรรในการดำเนินงานตามโครงการที่เป็นโครงการสำคัญในการยกระดับรายได้เกษตรกรและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร นำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรของประเทศ จึงเห็นควรติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2.3 ขอบเขตการติดตาม

2.3.1 พื้นที่เป้าหมายครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร จำนวน 14 โครงการ

2.3.2 กลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เกษตรกร สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่เข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์ตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด ภายใต้เงื่อนไข งบประมาณที่ได้รับจัดสรร บุคลากร และระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติงาน

2.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

2.3.4 ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน และประเด็นการติดตาม

1) ข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวม จัดเก็บผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บันทึกผลการดำเนินงานโครงการเป็นประจำทุกไตรมาส ตัดยอดข้อมูล ณ วันสุดท้ายของไตรมาส โดยเริ่มรายงานไตรมาสที่ 1 ภายในวันที่ 5 มกราคม 2566 ไตรมาสที่ 2 ภายในวันที่ 5 เมษายน 2566 ไตรมาส 3 ภายในวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 และไตรมาสที่ 4 ภายใน

วันที่ 5 ตุลาคม 2566 ซึ่งเป็นข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 31 กันยายน 2566 พร้อมทั้งได้มีการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ในช่วงไตรมาสที่ 2 ถึงไตรมาสที่ 4

2) ข้อมูลในพื้นที่ เป็นการติดตามผลการเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานโครงการด้วยการสำรวจข้อมูลในพื้นที่จากกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ โดยจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม - สิงหาคม 2566

3) การจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรายไตรมาส โดยจัดทำเป็นหนังสือบันทึกเรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย Infographic ในไตรมาสที่ 1 และ 3 สำหรับไตรมาสที่ 2 และ 4 ดำเนินการจัดทำเป็นรูปเล่มรายงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโครงการ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

2.4 วิธีการติดตาม

การติดตามการดำเนินงาน (Monitoring of Implementation) เป็นการติดตามในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อนำมาใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

2.4.1 รูปแบบการติดตาม มุ่งเน้นตรวจสอบผลการดำเนินโครงการที่ระบุไว้ในเป้าหมายกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2.4.2 แผนแบบการติดตาม การติดตามผลการดำเนินงานระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ใช้การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมาย

2.4.3 ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- มีการดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนด	- เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลผลิต	- จำนวนกลุ่มเป้าหมาย/ผลจากการทำกิจกรรม	- เท่ากับเป้าหมาย
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลง (การเพิ่มผลผลิต ค่าใช้จ่ายลดลง การเพิ่มรายได้)	
	- รายได้สุทธิของเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ถ้ามี)	
	- มูลค่าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี)	

ตารางที่ 2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม) (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
5. ทัศนคติต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจต่อโครงการ (การจัดสรรงบประมาณ กระบวนการดำเนินงาน การสนับสนุนปัจจัย ฯลฯ)	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: กรณีรายได้สุทธิของเกษตรกร และมูลค่าสินค้า จะดูผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละโครงการ

2.4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เกษตรกร สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ และแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งการบันทึกข้อมูลของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารโครงการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2) แหล่งข้อมูล

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการตามหลักวิชาการ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานผลการดำเนินงานโครงการ และรายงานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ซึ่งอธิบายประกอบด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสังเกตจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแต่ละโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ในการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้การวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าคะแนน	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนน
5	4.21 - 5.00	มากที่สุด
4	3.41 - 4.20	มาก
3	2.61 - 3.40	ปานกลาง
2	1.81 - 2.60	น้อย
1	1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ที่มา: คู่มือการประเมินผล ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2556

2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม

2.5.1 ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการบริหารจัดการโครงการ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

2.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำผลการติดตาม ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไข การดำเนินโครงการในระยะต่อไป

บทที่ 3

ผลการติดตามการดำเนินงาน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วยแผนแม่บทย่อย 6 ด้าน จำนวน 14 โครงการ เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะสำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนแม่บทย่อย/โครงการ เป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 12 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2566 โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และติดตามในพื้นที่โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผลการติดตาม มีดังนี้

3.1 ภาพรวมการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 16,990.6303 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.79 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 17,199.5732 ล้านบาท โดยแผนแม่บทย่อยที่มีการเบิกจ่ายมากที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 99.16 รองลงมาคือ แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 98.88 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 97.57 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 97.41 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 97.15 และแผนแม่บทย่อยที่มีการเบิกจ่ายน้อยที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 96.07

ผลการดำเนินงานภาพรวม มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 103.74 ของเป้าหมาย โดยแผนแม่บทย่อยที่มีผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 112.62 รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 109.85 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 108.73 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 104.90 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 103.00 และแผนแม่บทย่อยที่มีผลการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 83.34 เนื่องจากกิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง อยู่ระหว่างการพัฒนาาระบบ ฯ ซึ่งในปีงบประมาณนี้ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จำเป็นต้องพัฒนาาระบบฯ ในปีงบประมาณถัดไป (ตารางที่ 4)

**ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	190.8492	186.2033	97.57	109.85
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น	187.2104	182.5645	97.52	
1.2 โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้า หม่อนไหม	3.6388	3.6388	100.00	
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	660.2392	643.1148	97.41	112.62
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	631.3722	614.3804	97.31	
1) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	558.2312	543.2124	97.31	
2) กิจกรรมทฤษฎีใหม่	65.4550	63.4923	97.00	
3) กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	7.6860	7.6757	99.87	
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และ แมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมี ทางการเกษตร	28.8670	28.7344	99.54	
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	94.1814	90.4808	96.07	104.90
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร	40.9979	37.8751	92.38	
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร ชีวภาพ	42.8415	42.5283	99.27	
3.3 โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหาร จัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	10.3420	10.0774	99.44	
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	16.3562	16.2191	99.16	108.73
4.1 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	16.3562	16.2191	99.16	
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	53.0542	51.5432	97.15	83.34
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	53.0542	51.5432	97.15	

ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	16,184.8930	16,003.0691	98.88	103.00
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	278.0578	270.5534	97.30	
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	618.4614	454.1663	73.43	
6.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	25.1444	25.1340	99.96	
6.4 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.2294	3.2154	99.57	
6.5 โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	15,260.0000	15,250.0000	99.94	
รวม	17,199.5732	16,990.6303	98.79	103.74

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2 ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย/โครงการ

3.2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

3.2.1.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** พัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการพัฒนา และยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้าและสร้างตราสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 ขยายตัวร้อยละ 4)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมหม่อนไหม

4) **งบประมาณ** 190.8492 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 186.2033 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.57 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.1.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และโครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 109.85 จำแนกรายโครงการ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การดำเนินงานมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ปศุสัตว์ ประมง และผ้าไหม ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรจำนวน 5,855 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 163 ราย รวม 6,018 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.17 ของเป้าหมาย 5,833 ราย (เกษตรกร 5,673 ราย เจ้าหน้าที่ 160 ราย) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 42 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 245,767 เมตร คิดเป็นร้อยละ 122.88 ของเป้าหมาย คิดเป็นมูลค่า 196.6136 ล้านบาท (ตารางที่ 5)

2) โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม มีการส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย และมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 14.30 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 143.00 ของเป้าหมาย 10.00 ล้านบาท (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมการข้าว)				78.44
1.1 พัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์	พันธุ์/ไร่	10/600	10/600	100.00
1.2 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น				
1) การยกระดับสินค้าข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)				
1.1) จัดอบรมระบบควบคุมภายใน และถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	ราย	200	190	95.00
1.2) ตรวจสอบรับรองมาตรฐาน (เกษตรกร และผู้ประกอบการ)				
- มาตรฐานอินทรีย์/GAP แบบกลุ่ม	กลุ่ม	25	-	-
- มาตรฐาน GI - EU /มาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ เช่น USDA	จังหวัด	2	-	-
2) กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าสินค้า (ข้าว)				
- การพัฒนาการแปรรูปบรรจุภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์	3	3	100.00

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3) กิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการ (โรงสีข้าวผู้ประกอบการแปรรูป)	โรง	5	2	40.00
4) พัฒนาตลาดสินค้าข้าว และการประชาสัมพันธ์	จังหวัด	5	2	40.00
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมวิชาการเกษตร)				104.33
การอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์ผลไม้พื้นถิ่น	ราย	670	699	104.33
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร)				100.00
3.1 ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น				100.00
1) พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ครั้ง	10	10	100.00
2) พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร	ราย	1,550	1,550	100.00
3) พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค	ครั้ง	3	3	100.00
3.2 พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น				100.00
1) พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมในงานส่งเสริมการเกษตร	ครั้ง	6	6	100.00
2) การพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อสร้างอัตลักษณ์	จุด	18	6	100.00
3.3 จัดทำฐานข้อมูลนาร่องมรดกด้านการเกษตรและภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร	เรื่อง	1	1	100.00
3.4 การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล	ครั้ง	10	10	100.00
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมสหกรณ์)				100.00
4.1 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ผลไม้)	สหกรณ์/ กลุ่ม	14	14	100.00
4.2 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ข้าว)	สหกรณ์/ กลุ่ม	15	15	100.00
4.3 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (หม่อนไหม)	สหกรณ์/ กลุ่ม	10	10	100.00

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.4 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ปศุสัตว์)	สหกรณ์/ กลุ่ม	3	3	100.00
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมประมง)				171.25
5.1 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าประมงอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ชนิด	2	2	100.00
5.2 ผลิตลูกพันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล	ตัว	100,000	200,000	200.00
5.3 สร้างศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล	แห่ง	1	1	100.00
5.4 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเข้าสู่มาตรฐาน สุขอนามัยสำหรับสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ	ราย	20	57	285.00
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมปศุสัตว์)				100.00
6.1 ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	44	44	100.00
6.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนา ผลิตภัณฑ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ผลิตภัณฑ์	2	2	100.00
6.3 ฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ (GI) และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้า อัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	80	80	100.00
7. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมหม่อนไหม)				103.27
7.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรม	ราย	410	410	100.00
7.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม	ราย	648	654	100.93
7.3 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนางานหม่อนไหมเชิงพื้นที่				107.26
1) ชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการดำเนินงาน				128.61
- ชี้แจงแผน/ติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน (สมช. 1 - 6) ลงพื้นที่สำรวจ/ปรึกษาพิจารณา เตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจกับเกษตรกร (ศมม. เครือข่าย)	ครั้ง	60	104	173.33
- สัมมนาเชิงปฏิบัติการสรุปผลการดำเนินงานและ พัฒนาการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนางานด้านหม่อนไหม เชิงพื้นที่ (เจ้าหน้าที่)	ราย	96	103	107.29
2) จัดฝึกอบรม จำนวน 22 หลักสูตร	ราย	751	755	100.53

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3) การสนับสนุนงานโครงการ				92.63
- สนับสนุนครุภัณฑ์การเกษตรที่จำเป็นให้แก่เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม ได้แก่ เครื่องตีเกลียวไหมชนิด 5 กระบอก ตีดมอเตอร์	เครื่อง	24	24	100.00
- จัดหาวัสดุการเกษตรเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการประชาสัมพันธ์อาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่	ตัน	8,000	6,820	85.25
7.4 กิจกรรมเทคโนโลยีนวัตกรรมเพิ่มมูลค่าสินค้าหม่อนไหมตลอดห่วงโซ่อุปทาน				100.00
1) คัดเลือกประเด็นปัญหา และพื้นที่ดำเนินการทั้งในภาคเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อทดสอบนวัตกรรม เทคโนโลยีด้านหม่อนไหม	เทคโนโลยี/ นวัตกรรม	2	2	100.00
2) จัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการตามแผน	ครั้ง	1	1	100.00
3) ดำเนินการทดสอบและคัดเลือกนวัตกรรมที่สามารถนำไปแก้ปัญหา เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่าสินค้าหม่อนไหม ได้แก่ เทคโนโลยี ด้านพันธุ์ไหมอีรี่พันธุ์ไหมรังสีเหลือง และเทคโนโลยีการแปรรูป อาหาร และผลิตภัณฑ์ รวมทั้งทางการแพทย์	เทคโนโลยี/ นวัตกรรม	2	2	100.00
4) ประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมหม่อนไหมกับหน่วยงานต่างประเทศ	ครั้ง	2	2	100.00
5) ประชุมติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผล	ครั้ง	3	3	100.00
6) สรุปผลการดำเนินงาน	ครั้ง	1	1	100.00
7.5 กิจกรรมขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม (Smart Thai Silk)				100.00
จัดทำระบบการให้น้ำแปลงหม่อนอัจฉริยะ	แห่ง	1	1	100.00
7.6 กิจกรรมโรงเลี้ยงไหมและระบบห้องเย็นอัจฉริยะ				100.00
คัดเลือกศูนย์ จัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข้อมูลผลของการเลี้ยงไหม	ศูนย์/ ร้อยละ	1/100	1/100	100.00
7.7 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหมไหมพันธุ์ดีแบบบูรณาการ				95.94
1) การผลิตไหมพันธุ์ดี	แผ่น	2,100	2,105	100.24

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2) กิจกรรมการแจกจ่าย / ร้อยละของไขไหมพันธุ์ดีที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	85	71	83.53
3) ติดตามผลการดำเนินการ	ครั้ง	3	3	100.00
4) สรุปผลการดำเนินงาน				
- รายเดือน	ครั้ง	4	4	100.00
- รายปี	ครั้ง	1	1	100.00
7.8 กิจกรรมยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)				110.63
1) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)	เมตร	200,000	245,767	122.88
2) พัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)	ราย	160	163	101.88
3) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)				107.14
3.1) กองตรวจสอบและรับรองมาตรฐานหม่อนไหมจัดฝึกอบรมการตกแต่งร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมที่ได้มาตรฐานผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 1 รุ่น	ราย	70	80	114.29
3.2) จัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)	ร้าน	23	23	100.00
7.9 กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม	ราย	695	696	100.14
7.10 กิจกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์จากดักแด้และหนอนไหมรองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG				123.02
1) จัดอบรมหลักสูตรการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมอิตาลี	ราย	160	160	100.00
2) จัดอบรมหลักสูตรหลักสูตรการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมเหลือง	ราย	55	55	100.00
3) จัดสัมมนาในกลุ่มเกษตรกรสร้างการรับรู้ในการจัดทำมาตรฐาน GAP ด้านดักแด้ไหม/หนอนไหม	ราย	25	120	480.00
4) จัดอบรมหลักสูตร ตลาดออนไลน์มีอาชีพด้านหม่อนไหม	ราย	30	30	100.00
5) การจัดงานถ่ายทอด Field day หนอนไหม/ไหมอิตาลี	ราย	240	250	104.17

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6) จัดอบรมหลักสูตรการแปรรูปหน่อไม้เพื่อการค้า	ราย	25	25	100.00
7) การตรวจแปลงหม่อน เพื่อขอผ่านการรับรอง GAP	ไร่	180	-	-
8) เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมผ่านการรับรอง GAP ฟาร์ม	ราย	190	-	-
7.11 กิจกรรมผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนใหม่				98.04
1) กิจกรรมการผลิต				89.86
- กิ่งชำหม่อน	ต้น	1,400,000	1,417,607	101.26
- หม่อนชำถุง	ต้น	180,000	144,725	80.40
- ไช้ไหมพันธุ์ดี	แผ่น	90,000	90,880	100.98
- ไช้ไหมอีรี	ซอง	1,200	800	66.67
- ไม้ย้อมสี	ต้น	10,400	10,400	100.00
2) กิจกรรมการแจกจ่าย				104.26
- จำนวนผู้รับบริการ	ราย	11,000	10,126	92.05
- ร้อยละของพันธุ์หม่อนและไหมที่นำไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	85	99	116.47
3) สรุปผลการดำเนินงาน				
- รายเดือน	ครั้ง	12	12	100.00
- รายปี	ครั้ง	1	1	100.00
รวมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร พัฒนาเจ้าหน้าที่	ราย	5,833	6,018	103.17
รวม				108.18

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานโครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนใหม่

โครงการ/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตร				
อัตลักษณ์พื้นถิ่น สู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนใหม่				
1.1 เกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนใหม่มีช่องทางจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนใหม่	ครั้ง	5	5	100.00
1.2 เกษตรกร/ผู้ประกอบการ มีมูลค่าจำหน่ายสินค้าภายใต้โครงการ	ล้านบาท	10	14.30	143.00
รวม				121.50

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2.1.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีกรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมหม่อนไหมดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าของสินค้าอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและรับรองคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย พัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนช่องทางการตลาด และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นสำหรับการเตรียมความพร้อมการทำการตลาดเชิงรุก เป้าหมายเกษตรกร/เจ้าหน้าที่ได้รับการส่งเสริมทางด้านองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ใน 5 ชนิดสินค้า (ข้าว ไม้ผล ฝ้ายไหม ปศุสัตว์ และประมง) จำนวน 5,833 ราย สถาบันเกษตรกร ผู้ผลิต/รวบรวม/แปรรูปสินค้าปศุสัตว์ หม่อนไหม ข้าว และผลไม้ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 42 กลุ่ม และตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 200,000 เมตร งบประมาณ 187.2104 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 182.5645 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.52

1.1) ผลการดำเนินงาน

ภาพรวมผลการดำเนินงาน การดำเนินงานมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 5,855 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 163 ราย รวม 6,018 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 42 กลุ่ม ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 245,767 เมตร คิดเป็นมูลค่า 196.6136 ล้านบาท ผลการดำเนินงานแต่ละหน่วยงาน มีดังนี้

(1) กรมการข้าว พัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย โดยจัดทำแปลงทดสอบ สาธิต ขยายผลการปลูกข้าวพื้นเมือง 600 ไร่ มีการพัฒนาพันธุ์ข้าวท้องถิ่น 10 พันธุ์ เช่น พันธุ์หอมไชยา พันธุ์ป้อตะคี พันธุ์เบายอดมะม่วง สำหรับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการน้อย บางกิจกรรมมีการปรับแผนดำเนินการและยกเลิกกิจกรรม รายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 5)

(1.1) การจัดอบรมระบบควบคุมภายใน ถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกร ดำเนินการแล้ว 190 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.00 ของเป้าหมาย 200 ราย มีการปรับแผนตรวจรับรองมาตรฐานไปดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการแปรรูป และยกเลิกการตรวจรับรองมาตรฐาน GI – EU และมาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ เพื่อสมทบเงินอุดหนุนเกษตรกรโครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์

(1.2) การส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าสินค้า โดยการพัฒนาการแปรรูปบรรจุภัณฑ์ 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปข้าวหอมแม่จันผสมสมุนไพร รสหมู วิสาหกิจชุมชนแปรรูปข้าว และสมุนไพร (อ้อยจัน) จังหวัดเชียงราย 2) โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปข้าวปอกี รสเห็ดหอม วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์หนองสลาบ จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) กาแฟสำเร็จรูปข้าวเบายอดม่วง วิสาหกิจชุมชนชาวนาดำบลวังศิรี จังหวัดตรัง

(1.3) พัฒนาผู้ประกอบการ (โรงสีข้าวผู้ประกอบการแปรรูป) จำนวน 2 โรงสี คิดเป็นร้อยละ 40.00 ของเป้าหมาย 5 โรงสี

(1.4) พัฒนาตลาดสินค้าข้าว และการประชาสัมพันธ์ 2 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 40.00 ของเป้าหมาย 5 จังหวัด โดยดำเนินการในจังหวัดตรังและเลย มีการดำเนินการเพียง 2 จังหวัด เนื่องจากสำรวจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่สามารถเชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรแล้วพบว่ามียังจังหวัดตรัง และเลย ที่มีศักยภาพในการดำเนินการ

(2) กรมวิชาการเกษตร จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์ผลไม้พื้นถิ่นให้แก่เกษตรกร จำนวน 699 ราย คิดเป็นร้อยละ 104.33 ของเป้าหมาย 670 ราย

(3) กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 10 ครั้ง และจัดอบรมถ่ายทอดความรู้พัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าไม้ผล อัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐาน จำนวน 1,550 ราย ครบตามเป้าหมาย

(4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 42 กลุ่ม ครบตามของเป้าหมาย ประกอบด้วยด้านปศุสัตว์ จำนวน 3 แห่ง ด้านหม่อนไหม จำนวน 10 แห่ง ด้านข้าว จำนวน 15 แห่ง และด้านผลไม้ จำนวน 14 แห่ง

(5) กรมประมง ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นจำนวน 2 ชนิด คือ ปลานวลจันทร์ทะเล และปลากะพงยอ และสร้างศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล 1 แห่ง ครบตามเป้าหมายเป้าหมาย ผลิตลูกพันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล 200,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 200.00 ของเป้าหมาย 100,000 ตัว และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเข้าสู่มาตรฐานสุขอนามัยสำหรับสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 285.00 ของเป้าหมาย 20 ราย

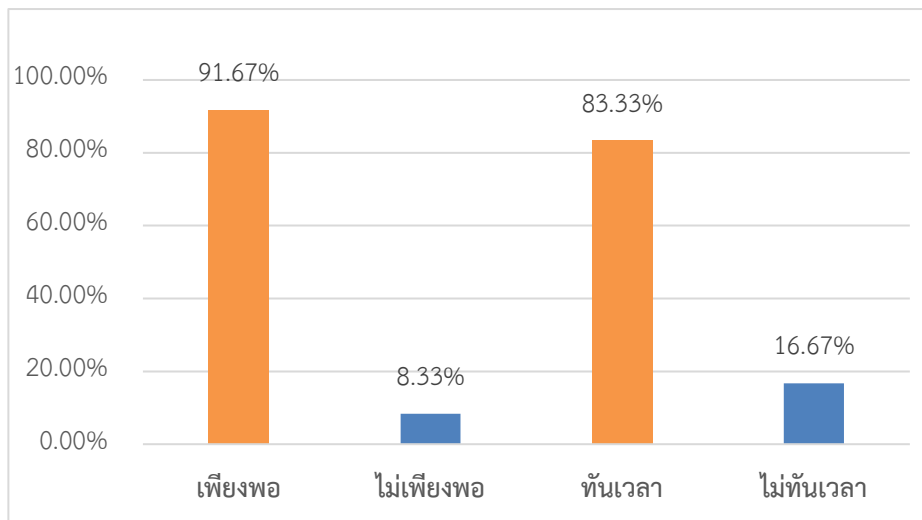
(6) กรมปศุสัตว์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ คือ ไก่เบตง ไก่ประดู่ทางดำเชียงใหม่ รวมถึงส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่เกษตรกร 44 รายครบตามเป้าหมาย และจัดฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่เกษตรกร จำนวน 80 ราย ครบตามเป้าหมาย

(7) กรมหม่อนไหม ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 245,767 เมตร คิดเป็นร้อยละ 122.88 ของเป้าหมาย 200,000 เมตร คิดเป็นมูลค่า 196.6136 ล้านบาท

1.2) ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในพื้นที่ต่าง ๆ จำนวน 4 ครั้ง ระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2566 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง สุโขทัย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร สรุปผลการติดตามโครงการ ดังนี้

1) การดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ มีการส่งเสริมสินค้าอัตลักษณ์ในหลายชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ปศุสัตว์ ประมง และหม่อนไหม เจ้าหน้าที่ร้อยละ 91.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอ อีกร้อยละ 8.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ เนื่องจากขาดงบประมาณสำหรับดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์ ส่วนด้านความทันเวลา เจ้าหน้าที่ร้อยละ 83.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน อีกร้อยละ 16.67 เห็นว่าไม่ทันเวลา เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลางจัดสรรงบประมาณบางส่วนให้กับหน่วยงานระดับจังหวัดล่าช้ากว่าแผนปฏิบัติงานที่วางแผนไว้ (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 1 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ

2) การประชาสัมพันธ์โครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกรายรับทราบข้อมูลข่าวสารของโครงการจากสื่อบุคคลโดยทราบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำท้องถิ่น และเพื่อนบ้าน

3) การส่งเสริมองค์ความรู้ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยีการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น การผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน การเลี้ยงไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่น และหลักสูตรระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม จากการสำรวจพบว่า หลังเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้ เกษตรกรทุกรายมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยก่อนการอบรมมีความรู้ระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.12 และหลังอบรม มีความรู้ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 (ตารางที่ 7)

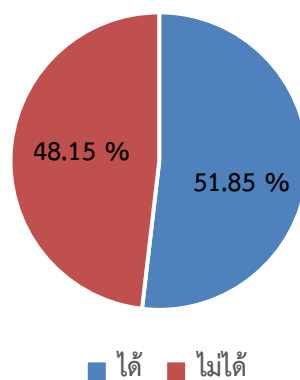
4) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ทุกราย มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยเกษตรกรร้อยละ 63.64 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด เช่น การตัดแต่งกิ่ง การควบคุมศัตรูพืช การใช้สารเคมีในปริมาณที่เหมาะสม เทคนิคการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เทคนิคการย้อมสีเส้นไหม และการตลาดออนไลน์ และอีกร้อยละ 36.36 นำความรู้ที่ได้รับบางส่วนไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม เช่น การดูแลรักษาผลผลิต การผสมสี การบริหารจัดการฟาร์ม (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การส่งเสริมองค์ความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ระดับความรู้			
1.1 ก่อนเข้าร่วมโครงการ		3.12	ระดับปานกลาง
1.2 หลังเข้าร่วมโครงการ		4.48	ระดับมากที่สุด
2. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	100.00		
2.1 นำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด	63.64		
2.2 นำไปใช้ประโยชน์บางส่วน	36.36		

ที่มา : จากการสำรวจ

(5) การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.85 สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เนื่องจากเกษตรกรมีการสร้างเรื่องราว (story) ให้กับสินค้า ทำให้สินค้ามีความแตกต่างจากสินค้าเกษตรแหล่งอื่น โดยสินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15.05 เมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าทั่วไป อย่างไรก็ตาม เกษตรกรอีกร้อยละ 48.15 ยังไม่สามารถสร้างมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากจำหน่ายให้พ่อค้าผู้รับซื้อ (ล้ง) ที่เข้ามารวบรวมผลผลิต (ภาพที่ 2)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

(6) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(6.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ มีความพึงพอใจต่อโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.58 โดยเจ้าหน้าที่ที่พึงพอใจต่อการดำเนินโครงการสูงสุด 3 อันดับแรกคือ การได้รับประโยชน์ของเกษตรกร การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และหลักเกณฑ์ของโครงการ เพราะการดำเนินโครงการสามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้และเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ รongลงมา งบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการ และหลักสูตรที่จัดอบรม เนื่องจากบางพื้นที่มีการโอนงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 5)	แปลผล
1. งบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการ	4.50	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์ของโครงการ	4.58	มากที่สุด
3. หลักสูตรที่จัดอบรม	4.44	มากที่สุด
4. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	4.60	มากที่สุด
5. การได้รับประโยชน์ของเกษตรกร	4.75	มากที่สุด
รวม	4.58	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน 4.46 โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อวิทยากรที่ให้ความรู้ ปริมาณปัจจัยการผลิตที่ได้รับ หลักสูตรการจัดอบรม และการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากร มีความรู้ความสามารถ ช่วยสอนเทคนิควิธีการต่าง ๆ ให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ รongลงมา ขั้นตอนระยะเวลาในการตรวจใบรับรอง และระยะเวลาในการจัดอบรม เนื่องจากระยะเวลาในการตรวจรับรองมาตรฐานค่อนข้างช้า และเจ้าหน้าที่ควรขยายระยะเวลาการจัดอบรมเนื้อหาต่าง ๆ เช่นการแปรรูปและการตลาดเพิ่มเติม (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 5)	แปลผล
1. หลักสูตรการจัดอบรม	4.47	มากที่สุด
2. วิทยากรที่ให้ความรู้	4.58	มากที่สุด
3. ระยะเวลาในการจัดอบรม	4.39	มากที่สุด
4. ขั้นตอนระยะเวลาในการตรวจใบรับรอง	4.33	มากที่สุด
5. ปริมาณปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	4.54	มากที่สุด
6. การติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	4.44	มากที่สุด
รวม	4.46	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบ

- ระยะเวลาในการจัดอบรมบางหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้จัดอบรมมาก เกษตรกรต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ
- สินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า GI มีราคาไม่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป

1.4) ข้อเสนอแนะ

- ควรขยายระยะเวลาในการจัดอบรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้เกษตรกรได้มีเวลาในการทำความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมด้านการตลาด โดยอาจเชื่อมโยงตลาดที่จำหน่ายสินค้าประเภทที่ได้รับการรับรองมาตรฐานให้เกษตรกร หรือจัดหาตลาดที่ตรงกับกลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการซื้อสินค้าดังกล่าว นอกจากนี้ การสร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภครับรู้ถึงคุณสมบัติของตรารับรองต่างๆ เพื่อสร้างความแตกต่างและความเชื่อมั่นต่อสินค้าที่จำหน่าย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคสินค้าที่ได้รับตรารับรองมากขึ้น
- การทำสื่อประชาสัมพันธ์ระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นช่องทางในสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมเป็นจำนวนมาก เช่น Tiktok โดยจัดอบรมให้กับเกษตรกรในการทำคลิปเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าในสื่อออนไลน์ และควรมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ภาพเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์
ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)

ภาพกิจกรรมทอผ้าไหมของเกษตรกร

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร

ภาพผลิตภัณฑ์ของโครงการ

ภาพผลิตภัณฑ์ของโครงการ

ภาพผลิตภัณฑ์ของโครงการ

ภาพการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

2) **โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม** มีกรมหม่อนไหมดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ได้ทราบถึงคุณค่า และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าไหมไทย (Thai silk) เพื่อนำเสนอและเผยแพร่วัฒนธรรมด้านหม่อนไหม ให้แก่สาธารณชนได้รับทราบ รวมถึงประชาสัมพันธ์ภารกิจของกรมหม่อนไหม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มผู้ทอผ้าไหม และผู้ประกอบการผ้าไหม รวมถึงผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม โดยการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้านหม่อนไหมให้ผู้บริโภคเข้าถึงผู้ผลิตให้มากขึ้น เป้าหมายเกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหมได้รับความรู้ในการนำสินค้าขึ้นขายออนไลน์บนสื่อสังคมออนไลน์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ไม่น้อยกว่า 80 ราย และเกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม ได้รับการส่งเสริมช่องทางจำหน่ายผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม ไม่น้อยกว่า 5 ครั้ง งบประมาณ 3.6388 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 3.6388 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.1) ผลการดำเนินงาน

2.1.1) ส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 5 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย ดังนี้

- (1) ครั้งที่ 1 วันที่ 21 - 22 ธันวาคม 2565 โครงการจัดนิทรรศการด้านหม่อนไหม ในงานวิชาการของโรงเรียนกสิกรรมระดับปียเตอร์ จัดนิทรรศการด้านหม่อนไหม 1 ครั้ง
- (2) ครั้งที่ 2 วันที่ 27 ธันวาคม 2565 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ กรมหม่อนไหม กับ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
- (3) ครั้งที่ 3 วันที่ 26 - 29 ธันวาคม 2565 ผู้ผลิต ผู้ประกอบการร่วมออกร้าน จำนวน 8 ร้านค้า
- (4) ครั้งที่ 4 วันที่ 6-30 มีนาคม 2566 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมในตลาดออนไลน์จากผลิตภัณฑ์หม่อนไหมพื้นที่ภาคเหนือ
- (5) ครั้งที่ 5 วันที่ 19-23 เมษายน 2566 งานส่งเสริมและจำหน่ายสินค้าหม่อนไหม แบบครบวงจร ณ เจริญนครฮอลล์ ชั้น M ไอคอน สยาม กรุงเทพฯ จำนวนร้านค้า 12 ร้าน

2.1.2) รายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 14.30 ล้านบาท โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม ดังนี้

- (1) งานประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 30 ระหว่างวันที่ 26 - 28 ตุลาคม 2565 บริเวณหน้าห้องประชุม ชั้นใต้ดิน 2 อาคารรัฐสภา รายได้ 1,051,100 บาท
- (2) งานกาชาด ช่วงวันที่ 8 - 18 ธันวาคม 2565 จำหน่ายสินค้าทาง www.งานกาชาด.com มีรายได้ 4,602 บาท

- (3) งานเกษตรช่วยประชาชน ลดค่าครองชีพ ระหว่างวันที่ 26 - 29 ธันวาคม 2565 ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 52,045 บาท
- (4) ร้าน Silk Shop ทดลองจำหน่ายเดือนมกราคม ระหว่างวันที่ 3 - 31 มกราคม 2566 ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 7,434 บาท
- (5) งาน International Green Week 2023 ประเทศเยอรมัน ระหว่างวันที่ 20 - 29 มกราคม 2566 รายได้ 18,610 บาท
- (6) ร้าน Silk Shop ทดลองจำหน่ายเดือนกุมภาพันธ์ ระหว่างวันที่ 1 - 28 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 1,309 บาท
- (7) งานส่งเสริมและสร้างการรับรู้ตลาดสินค้าทางการเกษตรและหม่อนไหม ช่วงวันที่ 10 - 22 มีนาคม 2566 ณ โซนสันทนาการและลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 667,293 บาท
- (8) ร้าน Silk Shop ทดลองจำหน่ายเดือนมีนาคม ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 386 บาท
- (9) การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมในตลาดออนไลน์จากผลิตภัณฑ์หม่อนไหมพื้นที่ภาคเหนือ โดยวิธีการออนไลน์ (ไลฟ์สด) ระหว่างวันที่ 6 - 30 มีนาคม 2566 รายได้ 6,037,650 บาท
- (10) งานส่งเสริมและจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมแบบครบวงจร ระหว่างวันที่ 19 - 23 เมษายน 2566 ณ เจริญนครฮอลล์ ชั้น M ไอคอนสยาม กรุงเทพฯ รายได้ 2,297,460 บาท
- (11) งาน Silk Suzhou 2023 ระหว่างวันที่ 7 - 8 เมษายน 2566 ณ ศูนย์จัดแสดงสินค้านานาชาติ เมืองซูโจว มณฑลเจียงซู สาธารณรัฐประชาชนจีน รายได้ 121,163 บาท
- (12) งานวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ 60 ปีระหว่างวันที่ 23 - 24 พฤษภาคม 2566 ณ กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพฯ รายได้ 64,200 บาท
- (13) งานส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมในตลาดออนไลน์ ระหว่างวันที่ 8 - 14 มิถุนายน 2566 ณ เดอะมอลล์ นครราชสีมา รายได้ 201,500 บาท
- (14) งานแสดงและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน - 3 กรกฎาคม 2566 ณ ชั้น G ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า กรุงเทพฯ รายได้ 36,000 บาท
- (15) งานสืบสานงานพ่อ สานต่องานแม่ ระหว่างวันที่ 12 - 14 กรกฎาคม 2566 ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคาร B กรุงเทพฯ รายได้ 1,892,050 บาท
- (16) งาน Textile of Love ระหว่างวันที่ 10 - 14 สิงหาคม 2566 ณ ชั้น 4 ศูนย์การค้าเดอะมอลล์ ไทป์สโตร์ งามวงศ์วาน จังหวัดนนทบุรี รายได้ 1,843,250 บาท
- (17) งาน Thailand Best Agricultural Showroom ระหว่างวันที่ 11 - 15 สิงหาคม 2566 ณ บริเวณลานกิจกรรมหน้าศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง อ.ต.ก. กรุงเทพฯ รายได้ 6,290 บาท

2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

2.2.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 ขยายตัวร้อยละ 3) และผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

3) **หน่วยงานดำเนินการ** สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) **งบประมาณ** 660.2392 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 643.1148 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.41 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.2.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน และโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 112.62 จำแนกรายโครงการ ดังนี้

1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

1.1) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์ 77 กลุ่ม ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ 78,726 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.98 ของเป้าหมาย มีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 11,145 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.41 ของเป้าหมาย ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านอาหารสัตว์) 30 แห่ง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย พื้นที่ที่ได้รับการตรวจรับรองปศุสัตว์อินทรีย์ 200 ไร่ ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย พัฒนาเกษตรกรเพื่อการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 124.00 ของเป้าหมาย ติดตามให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น 5,000 แปลง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย และพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ 8,480 ไร่ ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 10)

1.2) กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ จัดอบรมให้ความรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ด้านข้าว การประมง ปศุสัตว์ หม่อนไหม การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 10,901 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.01 ของเป้าหมาย สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร 10,000 ราย ครบตามเป้าหมาย จำนวน 21,545 ตัน/ถุง คิดเป็นร้อยละ 215.45 ของเป้าหมาย และพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ 2,700 ไร่ ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 11)

1.3) กิจกรรมเกษตรผสมผสาน อำนวยความสะดวกและบริหารโครงการฯ 12 ครั้ง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย ดำเนินกิจกรรมรวมกลุ่มเกษตรกร 76 กลุ่ม ครบตามเป้าหมาย ประชาชนเกษตรกรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,095 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.05 ของเป้าหมาย และกำกับ ให้นำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,140 ราย ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 12)

2) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร มีการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานให้เกษตรกร 6,500 ราย ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช 13,000 ไร่ ครบตามเป้าหมาย สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ 49,600 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 165.33 ของเป้าหมาย สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 48,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 160.00 ของเป้าหมาย ผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช 57,273 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 143.18 ของเป้าหมาย ผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ 4,532,110 ตัว คิดเป็นร้อยละ 219.01 ของเป้าหมาย ผลิตสารสกัดธรรมชาติ 2,653 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 147.39 ของเป้าหมาย ผลิตแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ genetic sexing strain 70,694,032 ตัว คิดเป็นร้อยละ 141.39 ของเป้าหมาย และตรวจสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร 12,981 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.85 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมการข้าว)				
1.1 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์	กลุ่ม	77	77	100.00
1) ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ/ผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารชีวภัณฑ์	กลุ่ม	77	77	100.00

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2) อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพที่ปรึกษาเกษตรกรสำหรับระบบควบคุมภายในเพื่อผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย (Organic Thailand) และมาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ	ราย	250	250	100.00
1.2 กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์	กลุ่ม	701	701	100.00
1) อบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม ICS (กลุ่มต่อเนื่อง)	กลุ่ม	624	624	100.00
2) อบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม ICS (กลุ่มใหญ่)	กลุ่ม	77	77	100.00
3) ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ (ตรวจประเมิน)	ไร่	112,500	78,726	69.98
4) อบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICSI) มาตรฐานการเกษตรอินทรีย์	กลุ่ม	40	40	100.00
5) ตรวจประเมินมาตรฐานไทยสู่มาตรฐานต่างประเทศ	กลุ่ม	20	0	0.00
1.3 งบอุดหนุน (สนับสนุนเงินชดเชยให้เกษตรกรค้างจ่ายปี 2564 (จำนวนไม่เกิน 4,000 บาท/ไร่ ไม่เกิน 15 ไร่/ราย)	ไร่	450,000	373,566	83.01
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมหม่อนไหม)				
2.1 กิจกรรมประชุมชี้แจงโครงการแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	ครั้ง	1	1	100.00
2.2 กิจกรรมจัดอบรมเกษตรกรด้านหม่อนอินทรีย์	ราย	60	60	100.00
2.3 กิจกรรมติดตาม ส่งเสริมและให้คำปรึกษา	ครั้ง	6	6	100.00
2.4 กิจกรรมตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและอุดมสมบูรณ์ในดิน	ราย	30	30	100.00
2.5 กิจกรรมค่าบริหารโครงการ (วัสดุสำนักงาน)	ครั้ง	1	1	100.00
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมปศุสัตว์)				
3.1 เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	700	760	108.57
3.2 เตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (PGS)	ราย	100	98	98.00
3.3 การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (DLD Organic Thailand)	ราย	40	40	100.00
3.4 พัฒนาตลาดสีเขียว	แห่ง	10	10	100.00

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3.5 ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านอาหารสัตว์)	แห่ง	30	30	100.00
3.6 ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านพันธุ์สัตว์)	แห่ง	3	3	100.00
3.7 ตรวจสอบมาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	40	94	235.00
3.8 พื้นที่ที่ได้รับการตรวจสอบปศุสัตว์อินทรีย์	ไร่	200	200	100.00
3.9 อบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	30	30	100.00
4. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมประมง)				
4.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรอินทรีย์	ราย	507	507	100.00
1) สร้างเสริมองค์ความรู้	ราย	507	507	100.00
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	300	287	95.67
4.2 กิจกรรมรักษาและพัฒนาระบบคุณภาพหน่วยรับรองของกองพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น (กมป.) เพื่อให้การรับรองตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065	ระบบ	1	1	100.00
4.3 ตรวจสอบเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการรับรองระบบการผลิต ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำมาตรฐาน มกษ. อินทรีย์ตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065	ราย	400	445	111.25
4.4 กิจกรรมพัฒนาแหล่งผลิตอาหารสัตว์น้ำอินทรีย์	ราย	50	50	100.00
4.5 พัฒนาเกษตรกรเพื่อการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล	กลุ่ม	25	31	124.00
4.6 ติดตามและบริหารโครงการ	ครั้ง	12	12	100.00
5. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
5.1 พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (รายใหม่)	ราย	2,000	2,000	100.00
5.2 พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และศึกษาดูงาน (รายเดิมปี 2565)	ราย	3,000	3,000	100.00
5.3 ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น	แปลง	5,000	5,000	100.00
6. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมพัฒนาที่ดิน)				
6.1 ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS	ราย/ไร่	10,000	11,200	112.00

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
7.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	46	46	100.00
7.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,200	1,201	100.08
7.3 กำกับและแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	840	861	102.50
7.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	840	857	102.02
8. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)				
8.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์	ราย	160	469	293.125
8.2 พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์	แห่ง	3	3	100.00
8.3 สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์	แห่ง	14	17	121.43
9. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
9.1 การดำเนินการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ	ร้อยละ	100	100	100.00
- ประชุมคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ	ร้อยละ	100	100	100.00
- ติดตามสถานการณ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่	ร้อยละ	100	100	100.00
- ร่วมประชุมและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานระดับจังหวัด	ร้อยละ	100	100	
9.2 การติดตามการดำเนินงานโครงการ	ร้อยละ	100	100	100.00
9.3 การจัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่	ร้อยละ	100	100	100.00
10. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
10.1 ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (จังหวัด) ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	2,800	2,800	100.00
10.2 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์	ไร่	8,480	8,480	100.00
10.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	2,800	2,800	100.00
รวม				108.97

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมการข้าว)				
1.1 ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว (เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้)	ราย	10,000	10,000	100.00
1.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ถ่ายทอดความรู้ด้านข้าว)	ราย	10,000	10,000	100.00
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมประมง)				
2.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่				
1) คัดเลือกเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง	ราย	10,000	10,000	100.00
2) ส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง	ราย	10,000	10,000	100.00
3) สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	10,000	10,000	100.00
4) ติดตามและให้คำแนะนำ	ราย	10,000	10,000	100.00
2.2 การบริหารโครงการ/สนับสนุนการดำเนินงาน	ครั้ง	66	66	100.00
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมปศุสัตว์)				
3.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน				
1) สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเวทีส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์	ราย	36,700	37,081	101.04
2) การติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกร	ราย	36,700	33,308	90.76
4. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมหม่อนไหม)				
4.1 การพัฒนาอาชีพและการตลาด (เกษตรกรรายเดิม)				
1) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตตามแผนพัฒนากลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ				
1.1) พัฒนาศักยภาพตามภารกิจ/ความต้องการของแต่ละพื้นที่	จุด	53	53	100.00
2) ส่งเสริมองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ตามความต้องการ)	ตัน/ถุง	10,000	21,545	215.45
4.2 การขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ (เกษตรกรรายใหม่)				
1) อบรมเกษตรกร	ราย	100	105	105.00
2) พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่	จุด	10	9	90.00

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.3 การบริหารจัดการ				
1) บริหารจัดการโครงการ/อำนวยการ/ติดตาม เยี่ยมเยียน ฯลฯ	ราย	200	265	132.50
2) จ้างเหมาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	ราย	1	1	100.00
3) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน และวัสดุ สำนักงาน	เล่ม	6	5	83.33
5. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
5.1 ซักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	145	146	100.69
5.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	5,560	5,567	100.13
5.3 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	3,892	3,923	100.80
5.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	3,892	3,915	100.59
5.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	536	548	102.24
6. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
6.1 อบรมเกษตรกร				
1) หลักสูตรส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต สู่เกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	900	901	100.00
2) หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปสินค้า การจัดการตลาดแบบรวมกลุ่ม	กลุ่ม	60	60	100.00
3) หลักสูตรเตรียมความพร้อมในการรับรอง มาตรฐาน พัฒนาบรรจุภัณฑ์ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ	กลุ่ม	60	60	100.00
6.2 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตร ทฤษฎีใหม่	ไร่	2,700	2,700	100.00
7. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
7.1 รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง	ครั้ง	4	4	100.00
7.2 รายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	4	4	100.00
รวม				102.42

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 12 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
(สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)				
1.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
1) อำนวยการและบริหารโครงการฯ โดย กนท.	ครั้ง	12	12	100.00
2) กิจกรรมจ้างปฏิบัติงาน ณ กนท.	เดือน	12	12	100.00
3) การกำกับดูแลโครงการฯ โดย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	กลุ่ม	75	75	100.00
4) ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกร	กลุ่ม	76	76	100.00
2.2 กิจกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน				
1) อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับเขต	ครั้ง	12	18	150.00
2) อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ	ครั้ง	3	3	100.00
3) ปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง	ราย	4	2	50.00
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
2.1 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,140	1,140	100.00
2.2 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	841	100.60
2.3 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	841	100.60
2.4 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	92	94	102.17
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
3.1 รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง	ครั้ง	4	4	100.00
3.2 รายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	4	4	100.00
3.3 รายงานการประเมินผลโครงการ	เล่ม	1	1	100.00
รวม				100.13

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 บริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานให้เกษตรกร	ราย	6,500	6,500	100.00
1.2 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช	ไร่	13,000	13,000	100.00
1.3 สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	30,000	49,600	165.33
1.4 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	30,000	48,000	160.00
1.5 บริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และปลอดภัย	ราย	6,500	6,500	100.00
1.6 พัฒนาระบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ	แปลง	18	18	100.00
1.7 เก็บข้อมูลแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์ศัตรูพืช	แปลง	18	18	100.00
1.8 ผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช	กิโลกรัม	40,000	57,273	143.18
1.9 ผลิตขยายไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช	ลิตร	150	150	100.00
1.10 ผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ	ตัว	2,069,400	4,532,110	219.01
1.11 ผลิตสารสกัดธรรมชาติ	ลิตร	1,800	2,653	147.39
1.12 ผลิตขยายแตนเบียนแมลงค้ำหนามมะพร้าว	มัมมี่	40,000	146,365	365.91
1.13 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร	ขวด	6,500	7,810	120.15
1.14 ผลิตแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ genetic sexing strain	ตัว	50,000,000	70,694,032	141.39
1.15 สนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร	ชุด	454	454	100.00
1.16 ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร	ตัวอย่าง	13,000	12,981	99.85
1.17 อบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืชเพื่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ	คน	25	25	100.00
รวม				138.95

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ มีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน ประกอบด้วย กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ รักษาความสมดุลให้กับระบบนิเวศ มีความปลอดภัย นำไปสู่ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค ยกกระตือรือร้นการผลิตให้ได้มาตรฐานในระดับชุมชน ระดับประเทศและระดับสากล และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร เป้าหมายพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 2.0 ล้านไร่ ภายในปี 2570 เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 250,000 ราย ในปี 2570 และอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี งบประมาณ 558.2312 ล้านบาท แบ่งเป็น งบประมาณตามเอกสารงบประมาณ 535.7861 ล้านบาท และงบจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 22.4451 ล้านบาท

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ภาพรวมผลการเบิกจ่าย จากการดำเนินงานกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ทั้ง 10 กิจกรรม ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผลการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 543.2124 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.31 ของงบประมาณที่ได้รับ 558.2312 ล้านบาท จำแนกเป็นผลการเบิกจ่ายงบประมาณตามเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2566 จำนวน 521.8331 ล้านบาท หรือร้อยละ 97.40 และที่เบิกจ่ายจากงบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 21.3793 ล้านบาท หรือร้อยละ 95.25 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ตารางที่ 14)

เมื่อพิจารณาผลการเบิกจ่ายเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงานสามารถดำเนินการ และมีผลเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามแผนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ในส่วนการดำเนินงานของกรมการข้าว กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ ด้านการตรวจประเมินมาตรฐานไทยสู่มาตรฐานต่างประเทศ และการสนับสนุนอุดหนุนเงินชดเชยให้แก่เกษตรกร ได้ที่มีการขอขยายเวลาและกักเงินเหลือมปี ซึ่งควรติดตามการดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่ได้ขอขยายเวลา

ตารางที่ 14 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ปี 2566 (เกษตรอินทรีย์)

กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/}
	ได้รับ	เบิกจ่าย	ร้อยละ	(ร้อยละ)
1. กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ (กข.)	491.2300	479.1265	97.54	83.50
2. กิจกรรมการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมอินทรีย์ (มม.)	1.8500	1.8498	99.99	100.00
3. กิจกรรมส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ (ปศ.)	5.9737	5.3708	89.91	115.73
4. กิจกรรมพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (กป.)	3.3353	3.3344	99.97	105.51
5. กิจกรรมการพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ (กสก.)	6.8160	6.8116	99.94	100.00
6. กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (พต.)	20.7900	19.7078	94.79	112.00
7. กิจกรรมการพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ แก่เกษตรกรฯ (ตส.)	0.7980	0.7979	99.99	101.43
8. กิจกรรมการพัฒนาการผลิตสินค้ามาตรฐาน (มกอช.)	2.2415	2.1230	94.71	171.52
9. กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้แผนปฏิบัติการ ด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 (สศก.)	2.7516	2.7113	98.54	100.00
รวม	535.7861	521.8331	97.40	-
10. กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ^{2/}	22.4451	21.3793	95.25	100.00
รวม	558.2312	543.2124	97.31	108.97

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าผลการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินการ

^{2/} เป็นงบประมาณจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2) ภาพรวมผลการดำเนินงาน มีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 108.97 (ตารางที่ 14) การดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยมีกิจกรรม อาทิ การตรวจรับรองฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (ปศ.) การพัฒนาเกษตรกรเพื่อการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล (กป.) การส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (พต.) การกำกับ แนะนำ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ (ตส.) และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ (มกอช.) ที่ดำเนินการได้เกินเป้าหมาย ทั้งนี้ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ (กข.) ขอขยายเวลาการดำเนินการและกันเงินเหลือในปี ถึงเดือนมีนาคม 2567 โดยผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมสรุปได้ ดังนี้ (ตารางที่ 10)

(2.1) การพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์

(2.1.1) ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เพื่อเตรียมเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ พัฒนาศักยภาพด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ ส่งเสริม พัฒนา และการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร สร้างเสริมองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่การผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ ฯลฯ แก่กลุ่มเป้าหมาย รวม 11,145 ราย ร้อยละ 103.41 ของเป้าหมาย 10,777 ราย

(2.1.2) สร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยมีแผนพัฒนากลุ่มเกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มีเป้าหมายพัฒนาพื้นที่ 10,000 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา 11,200 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 112.00 ของเป้าหมาย

(2.1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร โดยการสนับสนุน การตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ในดินของเกษตรกร และปัจจัยการผลิต และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (DLD Organic Thailand) รวมทั้งพัฒนาแหล่งอาหาร สัตว์น้ำอินทรีย์ 3,207 ราย หรือร้อยละ 99.60 ของเป้าหมายรวม 3,220 ราย และสนับสนุนเงินชดเชย ให้เกษตรกรค้ำจายปี 2564 (ข้าวอินทรีย์) แล้ว 373,566 ไร่ หรือร้อยละ 83.01 ของเป้าหมาย 450,000 ไร่

(2.1.4) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ ดำเนินการ พัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ในพื้นที่ 78,726 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.98 ของเป้าหมาย 112,500 ไร่ โดย ขอยขยายเวลาดำเนินการและคาดว่าจะดำเนินการเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2567 เนื่องจากต้องรอการเก็บเกี่ยว ผลผลิตถึงจะได้ทำการตรวจประเมิน รวมทั้งการจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มและสร้างโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน 30 ราย ครบตามเป้าหมาย

(2.2) การยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ โดยตรวจประเมิน การผลิตอินทรีย์ อาทิ ข้าวอินทรีย์ ปศุสัตว์อินทรีย์ รวมทั้งการตรวจประเมินแบบมีส่วนร่วม รวมเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแล้ว 87,406 ไร่ หรือร้อยละ 72.13 ของเป้าหมาย 121,180 ไร่ นอกจากนี้ ได้ดำเนินการ ประชุม คณะกรรมการระบบคุณภาพเพื่อรักษาและพัฒนาระบบคุณภาพหน่วยรับรองของกองพัฒนาระบบ การรับรองมาตรฐานสินค้าประมง จำนวน 1 ระบบ ตรวจประเมินเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการรับรองระบบการผลิต ผลผลิตและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065 แล้ว 445 ราย หรือร้อยละ 111.25 ของเป้าหมาย 400 ราย และพัฒนาเกษตรกร เพื่อการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล 31 กลุ่ม หรือร้อยละ 124.00 ของเป้าหมาย 25 กลุ่ม ส่วนการตรวจประเมินมาตรฐานไทยสู่มาตรฐานต่างประเทศ (ข้าวอินทรีย์) เป้าหมาย 20 กลุ่ม อยู่ระหว่างดำเนินการโดยผู้รับจ้างตรวจประเมิน (กันเงินเหลือปี)

(2.3) การพัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริม และเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ดำเนินการพัฒนาตลาดปศุสัตว์สีเขียวครบตามเป้าหมาย 10 แห่ง รวมทั้ง ได้ดำเนินการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 121.43 ของเป้าหมาย 14 แห่ง

(2.4) การส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

(2.4.1) การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยได้เสนอแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 ต่อรองนายก รัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ประธานกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติเพื่อทราบ พร้อมนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ eMENSQR และเสนอปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่

14 กุมภาพันธ์ 2566 ทั้งนี้ได้จัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 – 2570 จัดส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรแล้วเป็นไปตามเป้าหมาย

นอกจากนี้ ยังได้มีการติดตามสถานการณ์การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดน่าน และพะเยา ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2566 รวมทั้งเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นการจัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ ณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหน่อไม้ฝรั่งปลอดภัยบ้านปลวกสูง จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2566 นอกจากนี้ ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) รวม 29 จังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แม่ฮ่องสอน แพร่ ตาก สุโขทัย น่าน กำแพงเพชร พิจิตร หนองบัวลำภู เลย นครพนม สกลนคร หนองคาย อุดรธานี บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ โยธาธร อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี สมุทรปราการ และชุมพร) ตลอดจน เข้าร่วมประชุมตรวจติดตามการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ในพื้นที่รับผิดชอบ คิดเป็นความก้าวหน้าร้อยละ 100.00

(2.4.2) การจัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ดำเนินการ ประชุมหารือ เพื่อกำหนดแนวคิดการศึกษา ชนิดสินค้าเกษตรอินทรีย์ พื้นที่ศึกษา และกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งได้ลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลถอดบทเรียนความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายแล้ว จัดประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อร่างผลการศึกษารถอบบทเรียนความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย คิดเป็นความก้าวหน้าร้อยละ 100.00

(2.4.3) การติดตามการดำเนินงาน จัดทำรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการฯ เสนอผู้บริหารแล้ว 4 ครั้งคิดเป็นความก้าวหน้าร้อยละ 100.00

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามเจ้าหน้าที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2566 ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ลำปาง ตาก กาฬสินธุ์ มหาสารคาม สุพรรณบุรี ลพบุรี สระบุรี ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา ชลบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566 สรุปผลการติดตาม ได้ดังนี้

(1) ผลจากการดำเนินงานต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(1.1) การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรร้อยละ 94.66 ได้รับการส่งเสริมถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงาน โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรรูปแบบอินทรีย์ มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดิน และการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เป็นต้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 5.34 ไม่ได้มีการถ่ายทอดหรือให้บุคคลอื่นในครอบครัวมาเข้ารับความรู้แทน โดยเกษตรกรที่ได้รับความรู้ ร้อยละ 79.87 มีความรู้เพิ่มขึ้น เช่น วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยอินทรีย์/น้ำหมัก และการใช้สารชีวภัณฑ์ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 20.13 เห็นว่าความรู้ที่ได้รับไม่ต่างจากเดิม เพราะเป็นเรื่องที่เคยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้บ่อยครั้ง แต่ถ้อยว่ายังได้ประโยชน์และเป็นทบทวนความรู้ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 การได้รับความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์จากโครงการฯ

รายการ	ร้อยละ
1. ได้รับการส่งเสริมถ่ายทอดความรู้	94.66
- ความรู้เพิ่มขึ้น	79.87
- ความรู้เท่าเดิม	20.13
2. ไม่ได้รับการส่งเสริมถ่ายทอดความรู้	5.34
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 43.17 มีการนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ อาทิ ปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามรูปแบบเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และสารชีวภัณฑ์ ฯลฯ เกษตรกรร้อยละ 48.64 เริ่มนำความรู้มาใช้แล้วบางส่วน เช่น การทำน้ำหมัก การทำสารชีวภัณฑ์ และส่วนที่เหลือร้อยละ 8.19 ยังไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากยังไม่มีเวลา ความรู้ไม่เพียงพอ ขาดวัตถุดิบ/อุปกรณ์ และเห็นว่ามีขั้นตอนที่ยุ่งยาก (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

รายการ	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้วเป็นส่วนใหญ่	43.17
2. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้วบางส่วน	48.64
3. ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	8.19
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(2.1) ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ ด้านการดำเนินกิจกรรมของโครงการ การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น การส่งเสริมความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร การกำหนดเป้าหมายการส่งเสริม และความเหมาะสมของพื้นที่เป้าหมาย พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการฯ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การดำเนินกิจกรรมของโครงการ	4.08	มาก
2. การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น	3.75	มาก
3. การส่งเสริมความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร	3.78	มาก
4. การกำหนดเป้าหมายการส่งเสริม	3.69	มาก
5. ความเหมาะสมของพื้นที่เป้าหมาย	3.69	มาก
ภาพรวม	3.80	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

(2.2) ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ ด้านการการชี้แจง/ ประชาสัมพันธ์โครงการ การฝึกอบรม/ถ่ายทอดองค์ความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการติดตาม ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.68 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการฯ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจง/ประชาสัมพันธ์โครงการ	4.71	มากที่สุด
2. การฝึกอบรม/ถ่ายทอดองค์ความรู้	4.74	มากที่สุด
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	4.53	มาก
4. การติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	4.71	มากที่สุด
ภาพรวม	4.68	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(1) งบประมาณ

(1.1) การจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานในพื้นที่ให้ข้อคิดเห็นว่าควรจัดสรร ให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด เช่น ค่าตรวจวิเคราะห์ วัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เก็บตัวอย่าง ซึ่งจัดสรรเฉพาะค่าตรวจวิเคราะห์ หรือการจัดอบรมดูงาน จึงยังไม่เพียงพอและไม่ทันเวลาในการทำกิจกรรม

(1.2) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ (กข.) ที่ขอขยายเวลา และกันเงินเหลือปี ควรติดตามการดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่ได้ขอขยายเวลา

(2) การถ่ายทอดความรู้

(2.1) เกษตรกรต้องการให้อบรมความรู้และฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม อาทิ การผลิตอาหาร สำหรับเลี้ยงปลา การผลิตสารชีวภัณฑ์ และปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมัก โดยเฉพาะจากวัสดุเหลือใช้หรือทรัพยากรที่หาได้ ภายในชุมชน

(2.2) การจัดอบรมและศึกษาดูงาน ในระยะเวลา 1 วัน นั้นยังไม่เพียงพอ สำหรับเกษตรกร ที่จะสามารถเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ จึงควรแบ่งการจัดอบรมเป็น 2 วัน หรือ 2 ช่วง เพื่อการเรียนรู้ และได้ฝึกปฏิบัติ

(3) เกษตรกร

(3.1) เกษตรกรรายเดิมที่ได้รับการส่งเสริมและมีการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนในด้านการแปรรูป และด้านการตลาดรองรับผลผลิต รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตที่ได้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

(3.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นรายเดี่ยว ขาดการรวมกลุ่ม และพื้นที่บางส่วน ยังไม่เหมาะสมกับการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น เป็นพื้นที่น้ำท่วมประจำ ขาดแหล่งน้ำของตนเอง พื้นที่ข้างเคียง มีการใช้สารเคมี และยังมีแนวกันชน จึงควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมการข้าว
สัมภาษณ์เกษตรกร ณ อ.ชนบท จ.ขอนแก่น

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมการข้าว
พื้นที่นาข้าว ณ อ.ชนบท จ.ขอนแก่น

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมหม่อนไหม
สัมภาษณ์เกษตรกร ณ อ.บัวลาย จ.นครราชสีมา

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมหม่อนไหม
ผลิตภัณฑ์โครงการ สิ้นค้าแปรรูป เครื่องดื่มมัลเบอร์รี่
ณ อ.หนองบุญมาก จ.นครราชสีมา

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมประมง
สัมภาษณ์เกษตรกร ณ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมประมง
ผลิตภัณฑ์โครงการ บ่อเลี้ยงปลานิล/ตะเพียน
ณ อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร
ผลิตภัณฑ์โครงการ กลุ่มพีชผัก (มะนาว)
อ.เกาะจันทร์ จ.ชลบุรี

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร
ผลิตภัณฑ์โครงการแปลงปลูกพีชผัก
ณ อ.เวียงเก่า จ.ขอนแก่น

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ (ต่อ)

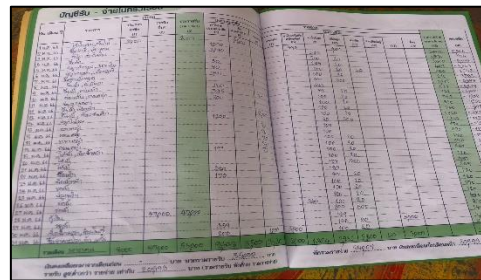
ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมพัฒนาที่ดิน
ปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุน ถึงหมัก พด.
ณ อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมพัฒนาที่ดิน
การเตรียมแปลงปลูกพืชผัก
ณ อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
สัมภาษณ์เกษตรกร ณ อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี

ภาพกิจกรรมของหน่วยงานกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กิจกรรมการทำบัญชี ณ อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี

ภาพกิจกรรมของหน่วยงาน มกอช.
โรงเรียนปลูกพืชผัก ไร้สารยาจัด
ณ อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี

ภาพกิจกรรมของหน่วยงาน มกอช.
ผลิตภัณฑ์ของโครงการ บวบ/มะระขี้นก ไร้สารยาจัด
ณ อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี

ภาพกิจกรรมของหน่วยงาน ส.ป.ก.
การเตรียมแปลงปลูกนาข้าว
ณ อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา

ภาพกิจกรรมของหน่วยงาน ส.ป.ก.
กิจกรรมการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์
ณ อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา

2) **โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่** มีกรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ เตรียมความพร้อม และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน เป้าหมายส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร 10,900 ราย พื้นที่ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด งบประมาณ 65.4550 ล้านบาท (กรมการข้าว 2.6634 ล้านบาท กรมประมง 16.6067 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 28.0242 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 2.0000 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 3.0990 ล้านบาท สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 12.7617 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 0.3000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 63.4923 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.00

2.1) ผลการดำเนินงาน (รายละเอียดตามตารางที่ 11)

(1) กรมการข้าว ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านข้าว 10,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย เบิกจ่ายแล้ว 2.5057 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.08 ของงบประมาณที่ได้รับ

(2) กรมประมง คัดเลือกเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง 10,000 ราย ส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง 10,000 ราย การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ 10,000 ราย ติดตามและให้คำแนะนำ 10,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย เบิกจ่ายแล้ว 16.4925 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.31 ของงบประมาณที่ได้รับ

(3) กรมปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนโดยสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเวทีส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ 37,081 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.04 ของเป้าหมาย 36,700 ราย และการติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกร 33,308 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.76 ของเป้าหมาย 36,700 ราย เบิกจ่ายแล้ว 26.4837 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.50 ของงบประมาณที่ได้รับ

(4) กรมหม่อนไหม กิจกรรมการพัฒนาอาชีพและการตลาด (เกษตรกรรายเดิม) โดยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตตามแผนพัฒนากลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ พัฒนาศักยภาพตามภารกิจ/ความต้องการของแต่ละพื้นที่ 53 จุด ครอบคลุมเป้าหมาย และส่งเสริมองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ตามความต้องการของเกษตรกร จำนวน 21,545 ต้น/ถูง คิดเป็นร้อยละ 215.45 ของเป้าหมาย 10,000 ต้น/ถูง กิจกรรมการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ (เกษตรกรรายใหม่) โดยอบรมเกษตรกร 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.00 ของเป้าหมาย 100 ราย และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ 9 จุด คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเป้าหมาย 10 จุด กิจกรรมการบริหารจัดการโครงการ/อำนวยการ/ติดตามเยี่ยมเยียนดำเนินการแล้ว 265 ราย คิดเป็นร้อยละ 132.50 ของเป้าหมาย 200 ราย เบิกจ่ายแล้ว 1.9990 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.95 ของงบประมาณที่ได้รับ

(5) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อบรมซักซ้อมพัฒนาครูบัญชี 146 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.69 ของเป้าหมาย 145 ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร 5,567 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.13 ของเป้าหมาย 5,560 ราย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 3,923 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.80

ของเป้าหมาย 3,892 ราย และติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ 548 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.24 ของเป้าหมาย 536 ราย เบิกจ่ายแล้ว 3.0990 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของงบประมาณที่ได้รับ

(6) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อบรมเกษตรกร ประกอบด้วย หลักสูตร ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ 901 ราย หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูป สินค้า การจัดการตลาดแบบรวมกลุ่ม 60 กลุ่ม และหลักสูตรการเตรียมความพร้อมในการรับรองมาตรฐาน พัฒนา บรรจุกฎเกณฑ์ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการ 60 กลุ่ม และมีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริม เป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ 2,700 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย เบิกจ่ายแล้ว 12.6126 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.83 ของงบประมาณที่ได้รับ

(7) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และรายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการแล้ว 4 ครั้ง งบประมาณเบิกจ่ายแล้ว 0.2998 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.93 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2566 ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย ลำปาง แพร่ อุตรดิตถ์ ระหว่างวันที่ 2 – 7 เมษายน 2566 จังหวัดพัทลุง ตรัง กระบี่ ประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างวันที่ 23 – 29 เมษายน 2566 จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ระหว่างวันที่ 21 – 27 พฤษภาคม จังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ 10 - 14 กรกฎาคม 2566 จังหวัดบุรีรัมย์ สระแก้ว ปราจีนบุรี ระหว่างวันที่ 16 - 21 กรกฎาคม 2566 และจังหวัดบึงกาฬ นครพนม สกลนคร ระหว่างวันที่ 23 - 28 กรกฎาคม 2566 สรุปผลการติดตามโครงการ ดังนี้

(1) การดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดำเนินการเฉพาะเกษตรกรรายใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 จำนวน 10,000 ราย และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดำเนินการเกษตรกรรายใหม่ จำนวน 900 ราย และเกษตรกรรายเดิมโดยส่งเสริมการรวมกลุ่มต่อยอดเป็นทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 กิจกรรมในพื้นที่ มีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร โดยบูรณาการหน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ กรมการข้าว กรมหม่อนไหม และ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ดำเนินการจัดอบรมเกษตรกร โดยมีเกษตรกรเป้าหมาย เดียวกัน และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร นอกจากนี้บางหน่วยงานร่วมดำเนินการในพื้นที่แต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เช่น เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สหกรณ์จังหวัด เป็นต้น

(2) ผลการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร มีดังนี้

(2.1) การส่งเสริมองค์ความรู้ เกษตรกรร้อยละ 86.33 ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา องค์ความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ โดยได้รับความรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ การสร้างการรับรู้แบบมีส่วนร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และ สร้างเครือข่าย (ด้านพืช สัตว์ ประมง) ด้านหม่อนไหม ข้าว มาตรฐานสินค้าเกษตร การบริหารจัดการกลุ่ม

และการดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ การพัฒนาผลผลิตเกษตรและผลิตภัณฑ์การพัฒนาลาด โดยจัดทำ โมเดลธุรกิจ Business Model Canvas และ VRIO เพื่อหาเอกลักษณ์ของวัตถุดิบ/สินค้าในพื้นที่ การผลิต และการขยายพันธุ์พืช หลักการเลี้ยงปลาน้ำจืดเบื้องต้น การดูแลและการสุขาภิบาลสัตว์เบื้องต้น การแปรรูป สินค้าเกษตรและตลาดออนไลน์ การรวมกลุ่มเกษตรกร และการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง มีค่าคะแนน 2.62 และหลังเข้ารับการอบรมเกษตรกร มีระดับความรู้ความเข้าใจระดับมาก มีค่าคะแนน 4.13

(2.2) การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรร้อยละ 66.33 ได้รับสนับสนุน ปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์ไม้ผล พืชผัก พันธุ์ปลา อาหารปลา และสมุดบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนและบัญชี ประกอบอาชีพ ซึ่งตรงกับความต้องการเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่ได้รับมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในแปลงเกษตรของตนเองได้ เกษตรกรร้อยละ 33.67 ยังไม่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตเนื่องจากในช่วง ลงพื้นที่ติดตามหน่วยงานรอกการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

(2.3) การนำความรู้และปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 87 นำความรู้ ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ อาทิ การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน ฯลฯ และ ร้อยละ 13 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ เนื่องจากไม่มีเวลา ความรู้ไม่เพียงพอ ไม่มีวัตถุดิบ/อุปกรณ์ในการทำ มีขั้นตอนยุ่งยากในการจัดทำ สำหรับปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการ เกษตรกรร้อยละ 93.41 นำไปใช้ประโยชน์แล้ว อาทิ เมล็ดพันธุ์พืช ต้นพันธุ์พืช พันธุ์ปลา อาหารปลา

(3) การนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ เกษตรกรร้อยละ 42.33 ได้นำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ ต่อในเรื่องการขยายพันธุ์พืช การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกไม้ผล การเลี้ยงปลา/การทำอาหารปลา การเลี้ยง ปศุสัตว์/การทำอาหารสัตว์ การผลิตเพื่อบริโภคใช้ในครัวเรือน การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก การใช้สารชีวภัณฑ์ การลดต้นทุนในการทำเกษตร การแปรรูปผลผลิต การขายออนไลน์ และเกษตรกรที่ยังไม่ได้นำความรู้ ไปเผยแพร่เนื่องจากยังไม่มีเวลา เพิ่งได้เข้ารับการอบรมยังมีความรู้ไม่เพียงพอ เกษตรกรนำไปปฏิบัติใช้เฉพาะ ในครัวเรือน และบางส่วนมีอายุเยอะ

(4) ผลจากการเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 81.06 สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ร้อยละ 53.30 มีอาหารบริโภคเพียงพอในครัวเรือน ร้อยละ 44.05 สามารถพึ่งพาตนเองได้ ร้อยละ 37.89 สามารถลดค่าใช้จ่ายจากการผลิตใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 22.91 มีสภาพแวดล้อมภายในแปลงดีขึ้น จากสภาพอากาศ สารเคมีในน้ำลดลง และคุณภาพดินดีขึ้น

(5) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(5.1) ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ ด้านการกำหนด เป้าหมายเกษตรกร การรับสมัคร สรรหา และคัดเลือกเกษตรกร การส่งเสริมองค์ความรู้ การสนับสนุนปัจจัย การผลิต การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย การส่งเสริมการตลาด การจัดทำฐานข้อมูล การติดตาม และรายงานผลการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และงบประมาณ พบว่าในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจ ต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล (ระดับ)
1. การกำหนดเป้าหมายเกษตรกร	3.78	มาก
2. การรับสมัคร สรรหา และคัดเลือกเกษตรกร	3.71	มาก
3. การส่งเสริมองค์ความรู้	4.04	มาก
4. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	3.63	มาก
5. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย	3.38	ปานกลาง
6. การส่งเสริมการตลาด	3.47	มาก
7. การจัดทำฐานข้อมูล	3.74	มาก
8. การติดตามและรายงานผล	3.78	มาก
9. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน	4.01	มาก
10. งบประมาณ	3.34	ปานกลาง
ภาพรวม	3.69	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

(5.2) ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ ด้านการรับสมัครและการคัดเลือกเกษตรกร การถ่ายทอดองค์ความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย การส่งเสริมการตลาด/ความพร้อมแหล่งจำหน่ายผลผลิต การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงาน และการประสานงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินโครงการ พบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล (ระดับ)
1. การรับสมัครและการคัดเลือกเกษตรกร	4.44	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดองค์ความรู้	4.47	มากที่สุด
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	4.12	มาก
4. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย	4.21	มากที่สุด
5. การส่งเสริมการตลาด/ความพร้อมแหล่งจำหน่ายผลผลิต	4.13	มาก
6. การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงาน	4.41	มากที่สุด
7. การประสานงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินโครงการ	4.56	มากที่สุด
ภาพรวม	4.33	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

2.3) ข้อค้นพบ

- (1) งบประมาณยังไม่เพียงพอกับการดำเนินงานในการจัดฝึกอบรม การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรรายใหม่และรายเดิม ทำให้บางหน่วยงานดำเนินการได้เฉพาะเกษตรกรรายใหม่
- (2) หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการโครงการฯ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
- (3) งบประมาณของหน่วยงานในพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่พร้อมกัน บางหน่วยงานได้รับงบประมาณในช่วงไตรมาส 1 – 2 และบางหน่วยงานได้รับงบประมาณในช่วงไตรมาส 3 - 4 ทำให้เป็นอุปสรรคในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการอบรมให้แก่เกษตรกรค่อนข้างยาก เนื่องจากบางหน่วยงานจำเป็นต้องดำเนินการก่อน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด
- (4) การสรรหาเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทำแบบรวบรัดและเร่งด่วนเกินจำเป็น เนื่องจากจำนวนเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีจำนวนมาก ทำให้การรวบรวมเกษตรกร และการดำเนินงานต้องใช้ระยะเวลาในการชี้แจงการดำเนินงานให้เกษตรกร แต่ต้องเร่งรัดดำเนินการ
- (5) คู่มือการปฏิบัติงานโครงการฯ ยังไม่มีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติจริง ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจากส่วนกลาง แนวทางการปฏิบัติงานโครงการ เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของแต่ละหน่วยงานมีเกณฑ์การคัดเลือกที่แตกต่างกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายของตนเอง ทำให้เกษตรกรบางรายมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของหน่วยงานหนึ่ง แต่ไม่ตรงเกณฑ์การคัดเลือกของอีกหน่วยงาน
- (6) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่กระจายกันในแต่ละพื้นที่ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการนัดหมายรวมกลุ่มกันในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และการทำกิจกรรมร่วมกันในพื้นที่
- (7) การส่งเสริมความรู้ บางเรื่องเป็นเรื่องเดิมที่เกษตรกรมีความรู้ก่อนแล้ว
- (8) เกษตรกรรายใหม่เพิ่งเริ่มดำเนินการ ยังไม่มีความพร้อมในการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
- (9) การดำเนินงานโครงการล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด เนื่องจากการกำหนดแผนงานของหน่วยงานบูรณาการไม่สอดคล้องกัน ประกอบกับช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณของหน่วยงานในพื้นที่ไม่พร้อมกัน ทำให้บางหน่วยงานจำเป็นต้องดำเนินการก่อนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด

2.4) ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรมีการวางแผนปฏิบัติงานให้สัมพันธ์กับจำนวนงบประมาณและช่วงเวลาที่ได้รับการจัดสรร รวมทั้งบูรณาการร่วมกันในการดำเนินการ โดยจัดประชุมหารือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรมีการสำรวจ และวางแผนการของงบประมาณของแต่ละหน่วยงานก่อนเริ่มดำเนินการโครงการฯ เพื่อจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ และสามารถร่วมบูรณาการในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การดำเนินงานโครงการไม่ควรเน้นปริมาณเป้าหมายเกษตรกร ควรเน้นคุณภาพ ควรให้ระยะเวลาในการสำรวจความพร้อม และการตรวจสอบเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อคัดเลือกเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการจริง มีเวลาเข้าร่วมอบรม มีความพร้อมทำเกษตรทฤษฎีใหม่

(4) หน่วยงานในพื้นที่ควรประสานงานร่วมกันในการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ ร่วมกันตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกร เพื่อคัดเลือกเกษตรกรให้ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของโครงการ

(5) ควรจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก ในการบูรณาการจัดอบรมให้เกษตรกร โดยจัดเวทีสำรวจความต้องการของเกษตรกร และดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปทีละขั้น โดยเริ่มจากขั้นต้นก่อนค่อยต่อยอดกิจกรรมการรวมกลุ่มต่อไป

(6) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการ มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน และแผนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน โดยกำหนดแผนงาน กิจกรรมการดำเนินงานให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถดำเนินการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(7) ควรคัดเลือกเกษตรกรให้อยู่พื้นที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ง่ายต่อการจัดอบรม และต่อยอดในการจัดกลุ่ม

(8) ควรมีการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยนำองค์ความรู้ใหม่ๆ การศึกษาดูงาน จากแหล่งเครือข่ายอื่น หรือดำเนินการอบรมความรู้ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านและผู้มีประสบการณ์ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้หน่วยส่งเสริมอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม

(9) การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ไม่ควรจำกัดเพียงแค่มาตรฐาน GAP แต่ควรเปิดกว้างให้เกษตรกรเป็นผู้เลือกประเภทการรับรองมาตรฐานเอง โดยขึ้นอยู่กับบริบท/ความพร้อม/โอกาสทางการตลาดของแต่ละกลุ่มหรือชุมชนซึ่งมีความแตกต่างกัน

(10) การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ควรมีการสำรวจความพร้อมของเกษตรกรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ก่อนเพื่อเตรียมความพร้อมเกษตรกร และควรมีการติดตามเกษตรกรเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)

ภาพสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดแพร่

ภาพสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ณ จังหวัดแพร่

ภาพกิจกรรมในแปลงของโครงการ
ณ จังหวัดแพร่

ภาพกิจกรรมของโครงการ
ณ จังหวัดแพร่

ภาพสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดลำปาง

ภาพสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ณ จังหวัดลำปาง

ภาพสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดเชียงราย

ภาพสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดอุดรธานี

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (ต่อ)

ภาพสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดสกลนคร

ภาพสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ณ จังหวัดสกลนคร

ภาพกิจกรรมในแปลงของโครงการ
ณ จังหวัดสกลนคร

ภาพกิจกรรมของโครงการ
ณ จังหวัดสกลนคร

ภาพสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดบึงกาฬ

ภาพสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ณ จังหวัดบึงกาฬ

3) **โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมเกษตรผสมผสาน** มีสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะ สามารถดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน และจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพได้ และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกร และยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทรงภูมิปัญญาด้านการเกษตรในสาขาต่าง ๆ เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน และเผยแพร่ถ่ายทอดผลงานความรู้ของปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสู่สังคม เป้าหมายเกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน จำนวน 1,140 ราย ในรูปแบบกลุ่มเกษตรกร จำนวน 76 กลุ่ม ปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 4 สาขา พื้นที่ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด งบประมาณ 7.6860 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 5.8000 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 1.1860 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 0.7000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 7.6757 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.87

3.1) ผลการดำเนินงาน

(1) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โครงการเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) อำนวยการและบริหารโครงการฯ 12 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย กิจกรรมจ้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน จำนวน 12 เดือนครอบคลุมเป้าหมาย การกำกับดูแลโครงการฯ 75 จังหวัดครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกร 76 กลุ่มครอบคลุมเป้าหมาย กิจกรรมสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ระดับเขต 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย 12 ครั้ง อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ 3 ครั้งครอบคลุมเป้าหมาย ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 4 ราย รวมเบิกจ่ายแล้ว 5.7901 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 99.83 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 21)

(2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,140 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 841 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.60 ของเป้าหมาย 836 ราย ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 841 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.60 ของเป้าหมาย 836 ราย และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ 94 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.17 ของเป้าหมาย 92 ราย รวมเบิกจ่ายแล้ว 1.1860 ล้านบาท ครอบคลุมงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 21)

(3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และรายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการแล้ว 4 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย เบิกจ่ายแล้ว 0.6996 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.95 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์				
งบประมาณที่เบิกจ่าย	ล้านบาท	5.8000	5.7901	99.83
1.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
1) อำนวยความสะดวกและบริหารโครงการฯ โดย กนท.	ครั้ง	12	12	100.00
2) กิจกรรมจ้างปฏิบัติงาน ณ กนท.	เดือน	12	12	100.00
3) การกำกับดูแลโครงการฯ โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	กลุ่ม	75	75	100.00
4) ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกร	กลุ่ม	76	76	100.00
1.2 กิจกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน				
1) อำนวยความสะดวกเพื่อการสรรหาคณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับเขต	ครั้ง	12	18	150.00
2) อำนวยความสะดวกเพื่อการสรรหาคณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ	ครั้ง	3	3	100.00
3) ปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง	ราย	4	2	50.00
2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				
2.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย	ล้านบาท	1.1860	1.1860	100.00
2.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,140	1,140	100.00
2.3 กำกับและแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	224	26.79
2.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	841	100.60
2.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	92	94	102.17
3. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร				
3.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย	ล้านบาท	0.7000	0.6996	99.95
3.2 รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	4	4	100.00
ในส่วนกลาง				
3.3 รายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	4	4	100.00
3.4 รายงานการประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	100	100	100.00
	เล่ม	1	1	100.00
รวม				100.13

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2566 ในพื้นที่จังหวัดลำปาง ปราชญ์บุรี ยโสธร สกลนคร นครพนม ชัยนาท นครสวรรค์ สระแก้ว บุรีรัมย์ รวม 82 รายสรุปผลการติดตามโครงการ ดังนี้

(1) การดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีการบูรณาการโครงการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการเป็นวิทยากรอบรมความรู้ด้านต่างๆ ให้แก่เกษตรกร

(2) ผลการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร มีดังนี้

(2.1) การจัดกระบวนการกลุ่มและจัดเวทีชี้แจงทำความเข้าใจกลุ่มเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และให้ความรู้การเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยวิทยากรจากหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร เช่น การผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม GAP หรือมาตรฐานอื่น ๆ ของกรมวิชาการเกษตร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 59.75 ได้เข้าร่วมการจัดเวทีชี้แจง

(2.2) การจัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่มเกษตรกร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด เพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรที่กลุ่มเกษตรกรได้เลือกไว้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 53.65 ได้จัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่ม

(2.3) หน่วยงานร่วมดำเนินการมีการจัดอบรมให้แก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 2 ครั้ง การอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการทำการเกษตรแบบผสมผสานและความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ สามารถวางแผนการผลิตลดต้นทุนการผลิต ทำบัญชีต้นทุนอาชีพได้ พัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกร โดยมีหลักสูตรการอบรม 7 หลักสูตรดังนี้ 1) ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP ด้านพืช และ PGS 2) ด้านการแปรรูป พืชผัก ผลไม้ตามฤดูกาล 3) ด้านการตลาด เช่น อบรมแอปพลิเคชัน ตลาดออนไลน์ 4) ด้านการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ 5) การลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตในการผลิตผัก 6) การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การดักแมลง 7) ด้านการผลิตการประยุกต์ใช้แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำเกษตรผสมผสาน โดยก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจระดับน้อย มีค่าคะแนน 2.00 และหลังเข้ารับการอบรมเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจระดับมาก มีค่าคะแนน 4.05 (คะแนนเต็ม 5)

(2.4) องค์ความรู้ที่ได้รับ เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เฉลี่ย ร้อยละ 97.14 โดยนำความรู้ด้านการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตร การผลิต การตลาด การแปรรูป และการทำบัญชีต้นทุนอาชีพไปใช้ประโยชน์

(2.5) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 10.97 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต โดยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการจำหน่ายผักที่ได้รับรองมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตรเฉลี่ย 7,183.54 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

(2.6) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 19.51 มีรายจ่ายทางการเกษตรลดลงเฉลี่ย 1,186.10 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เนื่องจากมีการเก็บพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ไว้ใช้เอง ทำปุ๋ยหมัก/ทำอาหารปลาใช้เอง ใช้แรงงานตนเอง

(2.7) ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 40.24 ทำเกษตรปลอดภัย ร้อยละ 30.49 ทำเกษตรทั่วไป และร้อยละ 29.27 ทำเกษตรอินทรีย์ หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรที่ทำเกษตรทั่วไปปรับเปลี่ยนไปทำเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.43 ทั้งนี้เกษตรกรที่ทำเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 20.34 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเป็น PGS ร้อยละ 58.33 และเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 41.67

(2.8) การรวมกลุ่มของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 69.51 มีการรวมกลุ่มในจำนวนนี้ เป็นการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต ร้อยละ 70.18 และรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้า ร้อยละ 14.04 ตามลำดับ

(3) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(3.1) ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ ด้านงบประมาณ การอำนวยการ/บริหารจัดการโครงการ การคัดเลือกเกษตรกร การจัดกระบวนการกลุ่มและจัดเวทีชี้แจง การประสานระหว่างหน่วยงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการ การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร การติดตามและรายงานผล พบว่าในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล (ระดับ)
1. งบประมาณ	3.55	มาก
2. การอำนวยการ/บริหารจัดการโครงการ	3.55	มาก
3. การคัดเลือกเกษตรกร	3.82	มาก
4. การจัดกระบวนการกลุ่มและจัดเวทีชี้แจง	4.09	มาก
5. การประสานระหว่างหน่วยงาน	4.36	มากที่สุด
6. การจัดทำแผนปฏิบัติการ	4.09	มาก
7. การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร	4.18	มาก
8. การติดตามและรายงานผล	4.00	มาก
ภาพรวม	3.95	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

(3.2) ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ การคัดเลือกเกษตรกร การจัดกระบวนการกลุ่ม การประสานระหว่างหน่วยงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการ การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร การประสานงานเจ้าหน้าที่ พบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56 (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล (ระดับ)
1. การคัดเลือกเกษตรกร	4.50	มากที่สุด
2. การจัดกระบวนการกลุ่ม	4.44	มากที่สุด
3. การประสานระหว่างหน่วยงาน	4.57	มากที่สุด
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการ	4.53	มากที่สุด
5. การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร	4.62	มากที่สุด
6. การประสานงานเจ้าหน้าที่	4.69	มากที่สุด
ภาพรวม	4.56	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3) ข้อค้นพบ

(1) สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรบางรายพบปัญหาด้านพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยได้ เช่นพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก อาจส่งผลต่อแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม

(2) กลุ่มเกษตรกรที่หัวหน้ากลุ่มมีความเข้มแข็ง ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร

(3) หลักเกณฑ์ในการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินมีเกณฑ์ค่อนข้างสูง ทำให้สรรหาปราชญ์เกษตรที่ผ่านหลักเกณฑ์ได้น้อยราย

(4) เกษตรกรมีความต้องการปัจจัยในการทำโรงเรือน โรงเพาะ ที่จะส่งเสริมให้ผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มากขึ้น

3.4) ข้อเสนอแนะ

(1) ในปีต่อไป เพื่อให้การดำเนินโครงการ ฯ เห็นผลเชิงประจักษ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ อาทิ เพิ่มหลักเกณฑ์เรื่องพื้นที่เข้าร่วมโครงการของเกษตรกร

(2) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรบูรณาการหน่วยงานส่งเสริมหลักสูตรองค์ความรู้ เพิ่มเติมให้แก่หัวหน้ากลุ่ม และควรติดตามเพิ่มเติมในประเด็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการรวมกลุ่ม เกษตรกรมีรายได้เพิ่มเติมจากการรวมกลุ่มหรือไม่

(3) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรลดหลักเกณฑ์การสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

(4) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรบูรณาการหน่วยงาน ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือเงินกู้ให้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปทำการเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)

ภาพผลิตภัณฑ์ของโครงการ จังหวัด ลำปาง

ภาพการสัมมนาเกษตรกร จังหวัดลำปาง

ภาพการสัมมนาเกษตรกร จังหวัดยโสธร

ภาพการสัมมนาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว

ภาพการสัมมนาเกษตรกร จังหวัดสกลนคร

ภาพการสัมมนาเกษตรกร จังหวัดชัยนาท

ภาพการสัมมนาเกษตรกร จังหวัดนครพนม

ภาพการสัมมนาเกษตรกร จังหวัดบุรีรัมย์

4) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร มีกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน รวมถึงการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และพัฒนาต้นแบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ เป้าหมายเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ หรือที่จะเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ หรือพื้นที่ที่มีประวัติการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาก หรือเกิดการระบาดรุนแรง หรือพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดศัตรูพืช รวม 6,500 ราย งบประมาณ 28.8670 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 28.7344 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.54 ของงบประมาณที่ได้รับ

4.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน โดยการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานให้เกษตรกร จำนวน 6,500 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช จำนวน 13,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ 49,600 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 165.33 และสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ จำนวน 48,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 160.00

(2) สนับสนุนการใช้ชีวภัณฑ์ รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับควบคุมศัตรูพืช ในพื้นที่ มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง โดยการผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช 57,273 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 143.18 เชื้อไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช 150 ลิตร ครอบคลุมเป้าหมาย และผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติ 4,532,110 ตัว คิดเป็นร้อยละ 219.01 รวมทั้งผลิตสารสกัดธรรมชาติ 2,653 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 147.39 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร 7,810 ขวด คิดเป็นร้อยละ 120.15 และผลิตแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ Genetic Sexing Strain 70,694,032 ตัว คิดเป็นร้อยละ 141.39

(3) ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตร จำนวน 12,981 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.85 ของเป้าหมาย 13,000 ตัวอย่าง

4.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 4 จังหวัด จังหวัดละ 1 ราย รวม 4 ราย และเกษตรกร 38 ราย ในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง พะเยา แพร่ และพิจิตร และบูรณาการการติดตามในพื้นที่ร่วมกับโครงการภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม ระหว่างวันที่ 27 สิงหาคม – 1 กันยายน 2566 สรุปผลการติดตามในพื้นที่ ได้ดังนี้

(1) การจัดสรรงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรรลงพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 66.67 เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณทันเวลา โดยได้รับงบประมาณในเดือนพฤศจิกายน 2565 และ

ด้านความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 33.33 เห็นว่า ได้รับงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม

(2) การดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี 2566 ภายใต้โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร สรุปผลการดำเนินกิจกรรม ได้ดังนี้

(2.1) กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และกิจกรรมเฝ้าระวังการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

(2.1.1) คัดเลือกเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ และหรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก ซึ่งจากการสำรวจเจ้าหน้าที่ทั้ง 4 จังหวัด พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 มีการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรแล้ว โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 360 ราย ครบตามเป้าหมาย ซึ่งมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2.00 ไร่ต่อราย

(2.1.2) การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรต้องได้รับการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินและปุ๋ย และระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ร้อยละ 100.00 มีการดำเนินการแล้ว โดยก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกร ร้อยละ 97.22 มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) รองลงมาร้อยละ 85.00 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 80.83 มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาสารเคมีของเกษตรกร และ ร้อยละ 75.56 มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารเคมีของเกษตรกร (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ได้ดำเนินการ	-
2. ดำเนินการแล้ว	100.00
พฤติกรรมการใช้สารเคมี	
- มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	97.22
- มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	85.00
- มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาสารเคมีของเกษตรกร	80.83
- มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารเคมีของเกษตรกร	75.56

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.1.3) การจัดการถ่ายทอดความรู้ สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรโดยใช้รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสม โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอจะต้องวิเคราะห์ปัญหาด้านการจัดการศัตรูพืชที่แท้จริงของเกษตรกรก่อน แล้วจึงเลือกหรือออกแบบวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาเหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทของพื้นที่ และเหมาะสมกับเกษตรกร ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 มีการดำเนินการจัดการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรแล้ว โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 100.00 ใช้รูปแบบการถ่ายทอดความรู้แบบเผชิญหน้าผ่านการจัดการประชุม และร้อยละ 25.00 จัดทำสื่อความรู้สำหรับเกษตรกร ได้แก่ เอกสารบรรยายเรื่องการจัดการศัตรูพืชในลันจี่ (หนอนเจาะข้าวผล) และปฏิทินการจัดการศัตรูพืช (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ได้ดำเนินการ	-
2. ดำเนินการแล้ว	100.00
รูปแบบการถ่ายทอดความรู้	
- แบบเผชิญหน้าผ่านจัดการประชุม	100.00
- จัดทำสื่อความรู้สำหรับเกษตรกร	25.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.1.4) การสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการป้องกันและกำจัดศัตรูด้วยวิธีผสมผสาน โดยเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่เป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนจัดการศัตรูพืช จากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 ดำเนินการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืชให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว ได้แก่ อุปกรณ์ผลิตขยายชีวภัณฑ์ อุปกรณ์ดักจับแมลง จุลินทรีย์พร้อมใช้ สารสกัดธรรมชาติ หัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์ ฯลฯ

(2.1.5) การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ โดยหลังจัดการถ่ายทอดความรู้หลักสูตรต่าง ๆ แล้ว เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องได้รับการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีอีกครั้ง และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินและปุ๋ย และระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 100.00 ดำเนินการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการแล้ว โดยหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกร ร้อยละ 100.00 มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี(GAP) มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาสารเคมีของเกษตรกร และมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารเคมีของเกษตรกรเพิ่มขึ้นทุกราย (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ได้ดำเนินการ	-
2. ดำเนินการแล้ว	100.00
พฤติกรรมการใช้สารเคมี	
- มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	100.00
- มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	100.00
- มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาสารเคมีของเกษตรกร	100.00
- มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารเคมีของเกษตรกร	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.1.6) สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน

- ดำเนินการสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่เดิมหรือพื้นที่ใหม่ ร่วมกับหน่วยงานภาคี และแจ้งพื้นที่ดำเนินการแก่กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืช โดยเทคโนโลยีรังสี พบว่า เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 100.00 ดำเนินการแล้ว โดยดำเนินการในพื้นที่เดิมทั้งหมด

- การบูรณาการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแมลงวันผลไม้ สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการจัดงานรณรงค์จำกัด การขยายพันธุ์ของแมลงวันผลไม้ ร่วมกับกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) หรือวันถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) พบว่า เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 100.00 มีการดำเนินการบูรณาการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแมลงวันผลไม้ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเริ่มฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) ร่วมกับกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) เฉลี่ย 2 ครั้งต่อจังหวัด

- การสำรวจ ติดตาม และประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้ ตามมาตรฐานสากล เป็นการดำเนินการจำแนกชนิดและปริมาณของแมลงวันผลไม้ทุกสัปดาห์ และหาจำนวนแมลงวันผลไม้ (แต่ละชนิด/กับดัก/วัน (F/T/D) ทำได้ 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 การแขวนกับดัก ซึ่งมีกับดัก 2 ชนิด ได้แก่ กับดักสไตเนอร์ และกับดักแมคฟิลหรือมัลติลัวร์ วิธีที่ 2 การเก็บตัวอย่างผลไม้ที่เป็นพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ ในพื้นที่โครงการทุก 2 สัปดาห์ จากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 100.00 ใช้วิธีการแขวนกับดักสไตเนอร์ จำนวนเฉลี่ย 17 กับดักต่อจังหวัด ติดตั้งในพื้นที่เฉลี่ย 564.91 ไร่ต่อกับดัก

- การควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ โดยการจำกัดการขยายพันธุ์และลดประชากรแมลงวันผลไม้ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการรณรงค์ให้เกษตรกรทำความสะอาดพื้นที่สวนผลไม้ รวมถึงพื้นที่สวนหลังบ้าน พื้นที่สาธารณะ โดยการเก็บผลที่ผลิตทิ้งจากการห่อผล ผลที่ถูกแมลงวันผลไม้ทำลาย ผลที่ร่วงหล่น ผลที่หลงเหลือจากการเก็บเกี่ยว ฯลฯ กำจัด

พืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ที่ไม่ใช่พืชเศรษฐกิจหลัก และปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ทดแทน การใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลงเพื่อลดประชากรเพศผู้ การใช้เหยื่อพิษหรือเหยื่อโปรตีนเพื่อลดประชากรเพศผู้ และเพศเมีย การใช้แมลงวันเป็นหมัน รวมทั้งชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ จากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 ดำเนินการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้แล้ว ร้อยละ 100.00 เท่ากัน มีการรณรงค์ทำความสะอาดพื้นที่สวนผลไม้ ลานหลังบ้าน พื้นที่สาธารณะ และใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลงเพื่อลดประชากรเพศผู้ และร้อยละ 50.00 ใช้เหยื่อพิษหรือเหยื่อโปรตีนเพื่อลดประชากรเพศผู้และเพศเมีย (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
1. การสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน	
1.1 ดำเนินการในพื้นที่เดิม	100.00
1.2 ดำเนินการในพื้นที่ใหม่	-
2. การบูรณาการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแมลงวันผลไม้ร่วมกับหน่วยงานอื่น	
- การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)	100.00
3. การสำรวจ ติดตาม และประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้ตามมาตรฐานสากล	100.00
3.1 การแขวนกับดัก	100.00
- จำนวน (กับดัก/จังหวัด)	17
- พื้นที่ (ไร่/กับดัก)	564.91
3.2 การเก็บตัวอย่างผลไม้	-
4. การควบคุมประชากรของแมลงวันผลไม้ ^{1/}	
4.1 การรณรงค์ทำความสะอาด	100.00
4.2 การใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลง	100.00
4.3 การใช้เหยื่อพิษหรือเหยื่อโปรตีน	50.00

หมายเหตุ: ^{1/} เลือกวิธีดำเนินการได้มากกว่า 1 วิธี

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) กิจกรรมพัฒนาต้นแบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ สามารถดำเนินการจัดการแปลงต้นแบบ 18 แปลง ครบตามเป้าหมาย แบ่งเป็นการดำเนินการโดยศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช ศูนย์ละ 1 แปลง รวม 9 แปลง และสำนักงานเกษตรจังหวัด 9 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ ชลบุรี นครราชสีมา นครราชสีมา พิษณุโลก ลำพูน สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และสุราษฎร์ธานี จังหวัดละ 1 แปลง รวม 9 แปลง

2.3) กิจกรรมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลสารเคมีทางการเกษตร ตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร ดำเนินการโดยกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ดำเนินการจัดซื้อ/จัดหาชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อนำไปตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งก่อนและหลังการดำเนินโครงการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตการเกษตร โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินและปุ๋ย คือ ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมี ควบคุมศัตรูพืช ทั้งนี้ หากเป็นสินค้าเกษตรที่ให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง สามารถตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรที่ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบเดิม เป็นตัวแทนของผลผลิตการเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการได้ ทั้งนี้ จากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง พะเยา แพร่ และพิจิตร ร้อยละ 100.00 ได้รับชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรแล้ว และดำเนินการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตให้เกษตรกรแล้ว โดยมีผลการตรวจวิเคราะห์ ดังนี้ (ตารางที่ 28)

- (1) จังหวัดพะเยา จำนวน 90 ตัวอย่าง ได้แก่ ลิ่นจี่ 30 ตัวอย่าง ลำไย 30 ตัวอย่าง แคนตาลูป 30 ตัวอย่าง พบว่า มีผลผลิตปลอดภัยทั้ง 90 ตัวอย่าง
- (2) จังหวัดแพร่ จำนวน 50 ตัวอย่าง พบว่า แก้วมังกร มีความปลอดภัย 50 ตัวอย่าง
- (3) จังหวัดพิจิตร จำนวน 120 ตัวอย่าง ได้แก่ แตงกวา ถั่วฝักยาว มะเขือพวง/ยาว/เทศ พริก บวบ ฯลฯ พบว่า มีผลผลิตปลอดภัยทั้ง 120 ตัวอย่าง
- (4) จังหวัดอ่างทอง จำนวน 88 ตัวอย่าง จำแนกเป็น มะม่วง 30 ตัวอย่าง และผักสวนครัว 58 ตัวอย่าง พบว่า มะม่วงปลอดภัยทั้ง 30 ตัวอย่าง และผักสวนครัวปลอดภัย 57 ตัวอย่าง และพบสารเคมีตกค้าง 1 ตัวอย่าง

ตารางที่ 28 กิจกรรม ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
1. ชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร	
1.1 ได้รับแล้ว	100.00
1.2 ยังไม่ได้รับ	-
2. การตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร	
2.1 ดำเนินการแล้ว	100.00
2.2 ยังไม่ได้ดำเนินการแล้ว	-

ที่มา: จากการสำรวจ

2.4) การเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านอารักขาพืช โดยกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ร่วมกับเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านอารักขาพืช ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืชเพื่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านอารักขาพืช ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชให้มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่และเหมาะสมกับการปฏิบัติการของเกษตรกร (Appropriate Technology) จัดทำเครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านอารักขาพืชแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร และสนับสนุนการวิจัยและการจัดการศัตรูพืช พบว่า

(1) การอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่อารักขาพืชเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จำนวน 25 ราย ครบตามเป้าหมาย

(2) การศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชให้มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่และเหมาะสมกับการปฏิบัติของเกษตรกร (Appropriate Technology) โดยรวบรวมงานวิจัยด้านการอารักขาพืชมาทดสอบปฏิบัติในพื้นที่ปลูกจริง และทำการประยุกต์วิธีการให้เหมาะสมกับพื้นที่และปฏิบัติของเกษตรกร เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ไม่ลดลง และเกษตรกรยอมรับและปฏิบัติได้ สามารถดำเนินการได้ 7 เรื่อง ได้แก่

(2.1) การศึกษาการขยายผลการควบคุมโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียนในแปลงเกษตรกรจังหวัดชุมพร ด้วยวิธีผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมี

(2.2) การศึกษาทดสอบการใช้ชีวภัณฑ์ในการควบคุมแมลงศัตรูแห้วแดง

(2.3) การศึกษาประสิทธิภาพกับดักแมลงวันผลไม้ในพื้นที่ปลูกฝรั่งจังหวัดปทุมธานี

(2.4) การศึกษาพัฒนารูปแบบและวิธีการใช้ชีวภัณฑ์เพื่อการจัดการศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ

(2.5) การศึกษาความทนทานโรคใบด่างของมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 7 เกษตรศาสตร์ 50 และห้วยบง 60

(2.6) การประยุกต์ใช้สารปลอดภัย (Potassium Sorbate) ยับยั้งเชื้อราสาเหตุโรคผลเน่าของอะโวคาโด

(2.7) การศึกษาทดสอบการใช้ชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีในสวนส้ม ตำบลแม่แรม อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

(3) การจัดทำเครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านการอารักขาพืชแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร (ออนไลน์และสิ่งพิมพ์) อำนวยความสะดวกสำหรับการส่งเสริมการอารักขาพืชในระดับพื้นที่สามารถจัดทำสื่อได้ 3 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ได้แก่ คู่มือหมอพืช (ประจำคลินิกพืช) แบบตั้งโต๊ะ หนังสือคู่มือบริหารจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลัง และโปสเตอร์เรื่องการจัดกลุ่ม (Classification) แมลง ไร และแมงมุมทางการเกษตร นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการอารักขาพืช

ทั้งในและต่างประเทศ และสนับสนุนการวิจัยและการจัดการศัตรูพืช โดยกำกับ สนับสนุน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด และระดับภูมิภาค ผ่านการติดตามในพื้นที่ และการประชุมสัมมนาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 การเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการอารักขาพืช

รายการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ (ราย)	25	25	100.00
2. การศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชฯ (เรื่อง)	-	7	-
3. การจัดทำเครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการฯ (ชนิด)	-	3	-

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

3.1) ด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.00 นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้ว โดยเรื่องที่น่าไปปฏิบัติ ร้อยละ 100.00 เป็นเรื่องการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การผลิตขยายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมีและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
1. ยังไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติ	-
2. นำไปปฏิบัติแล้ว	100.00
เรื่องที่น่าไปใช้ประโยชน์	
2.1 การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช	100.00
2.2 การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่	100.00
2.3 วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	100.00
2.4 การผลิตขยายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมีและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	100.00
2.5 ผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) ด้านค่าใช้จ่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกร มีค่าใช้จ่าย ในการใช้สารเคมีควบคุมและกำจัดแมลง หนอน เพลี้ย ไร ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีค่าใช้จ่าย ไร่ละ 2,178 บาทต่อปี เหลือเพียงไร่ละ 1,479 บาทต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการผลิตขยายชีวภัณฑ์ที่ใช้ในการควบคุมศัตรูพืชและสารสกัดจากธรรมชาติใช้เอง เช่น สารสกัดจากสะเดา น้ำส้มควันไม้ ซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชน้อยกว่าการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

3.3) ด้านการตลาด พิจารณาจากแหล่งจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกร ไร่ละ 78.00 มีการนำผลผลิตไปจำหน่ายตลาดทั่วไป เช่น ตลาดสด และตลาดนัด และการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางมารับซื้อหน้าสวน ส่วนที่เหลือไร่ละ 22.00 จำหน่ายผ่านตลาดเฉพาะ เช่น ตลาดนัดสีเขียว ตลาดปลอดภัย และนำผลผลิตส่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อบแห้ง

3.4) ด้านมาตรฐานความปลอดภัย เกษตรกร ไร่ละ 63.16 มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยมาตรฐานที่ได้รับ ได้แก่ มาตรฐานทางการเกษตรที่ดีในการผลิตพืชเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค (Good Agricultural Practice : GAP) ซึ่งใบรับรองส่วนใหญ่สถานะยังสามารถใช้การได้อยู่ ส่วนที่เหลือไร่ละ 36.84 ยังไม่มีมาตรฐานความปลอดภัย เนื่องจากเกษตรกรยังไม่เคยขอรับการตรวจรับรอง และกำลังจะขอตรวจรับรองในปี 2566

4) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

4.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ พิจารณาจาก 8 ประเด็น คือ การชี้แจง ประสานงาน และการถ่ายทอดนโยบายหรือแผนการปฏิบัติการฯ จากส่วนกลางสู่พื้นที่ การจัดสรรงบประมาณ การคัดเลือกเกษตรกร การดำเนินกิจกรรม การสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านอารักขาพืช การตรวจประเมินชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช การติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.46 (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยส่วนใหญ่ ไร่ละ 48.96 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาไร่ละ 47.92 มีความพึงพอใจในระดับมาก และไร่ละ 3.12 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง โดยเฉพาะในประเด็นการดำเนินกิจกรรม วิธีการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีที่โครงการกำหนด เนื่องจาก หน่วยงานในระดับพื้นที่ขาดความพร้อมของอุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจง ประสานงาน	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
2. การจัดสรรงบประมาณ	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
3. การคัดเลือกเกษตรกร	75.00	25.00	-	-	-	4.75	มากที่สุด
4. การดำเนินกิจกรรม	50.00	25.00	25.00	-	-	4.25	มากที่สุด
5. การสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
6. เครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านอารักขาพืช	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
7. การตรวจประเมินชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
8. การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	66.67	33.33	-	-	-	4.67	มากที่สุด
ภาพรวม	48.96	47.92	3.12	-	-	4.46	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ พิจารณาจาก 8 ประเด็น คือ การชี้แจง ประสานงาน และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของเจ้าหน้าที่ ความเหมาะสมของวิธีการหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ความเหมาะสมของหลักสูตร ความเหมาะสมของรูปแบบสถานที่ และสื่อที่ใช้ในการอบรม ความรู้ความเชี่ยวชาญของวิทยากร การดำเนินงานโครงการของเจ้าหน้าที่ การสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.88 (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.73 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 8.95 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 1.32 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง โดยเฉพาะประเด็นความเหมาะสมของหลักสูตร ความรู้และความเชี่ยวชาญของวิทยากร เนื่องจากเกษตรกรต้องการให้เพิ่มการสาธิตการผลิตขยายชีวภัณฑ์ นอกจากนี้ ยังมีการปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ขาดความต่อเนื่องและความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ความพึงพอใจของเกษตรกรระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจง ประสานงาน	92.11	7.89	-	-	-	4.92	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร	92.11	7.89	-	-	-	4.92	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของหลักสูตร	94.74	2.63	2.63	-	-	4.92	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของรูปแบบ สถานที่ สื่อ	84.21	15.79	-	-	-	4.86	มากที่สุด
5. ความรู้และความเชี่ยวชาญของวิทยากร	94.74	2.63	2.63	-	-	4.86	มากที่สุด
6. การดำเนินงานโครงการของเจ้าหน้าที่	92.11	2.63	5.26	-	-	4.87	มากที่สุด
7. การสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช	78.95	21.05	-	-	-	4.79	มากที่สุด
8. การตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต	88.89	11.11	-	-	-	4.89	มากที่สุด
ภาพรวม	89.73	8.95	1.32			4.88	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3) ข้อค้นพบ

(1) การจัดสรรงบประมาณ มีลักษณะการแบ่งจ่ายเป็นรายงวด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน กิจกรรมการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากการเก็บเกี่ยวของพืชแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน

(2) การควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ บางพื้นที่ดำเนินการค่อนข้างยากเนื่องจากพื้นที่การเกษตรอยู่ใกล้พื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งอาศัย แหล่งหลบซ่อน และแหล่งอาหารของแมลงวันผลไม้ ทำให้ควบคุมได้ยาก ประสิทธิภาพการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้โดยวิธีการติดกับดักค่อนข้างต่ำ เพราะอยู่ในพื้นที่จำกัด

4.4) ข้อเสนอแนะ

(1) หน่วยงานระดับพื้นที่ ควรจัดทำแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดช่วงเวลาการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ให้สอดคล้องกับชนิดพืชที่ส่งเสริม โดยเฉพาะการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร

(2) หน่วยงานระดับพื้นที่ ควรหาวิธีการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ อาทิ ในกรณีพื้นที่การเกษตรที่อยู่ติดกับพื้นที่ป่าไม้ ควรใช้วิธีการติดกับดักแมลงวันผลไม้ ร่วมกับการใช้แมลงวันผลไม้เป็นหมัน และการปลูกพืชสมุนไพรไล่แมลงรอบเขตแนวพื้นที่การเกษตร เป็นต้น

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ
ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

ภาพเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอสรีล้อย
จังหวัดพะเยา

ภาพฐานที่ 4 การป้องกันแมลงศัตรูลึ้นจี
ของคุณสว่าง ใจมิกัดดี อำเภอมือง จังหวัดพะเยา

ภาพการติดตามกำกับดูแลแปลง อำเภอมือง จังหวัดแพร่

ภาพการแปรรูปแก้วมังกรอบแห้งของเกษตรกร
อำเภอมือง จังหวัดแพร่

ภาพแปลงใหญ่พืชผัก อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

ภาพการผลิตผักปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP
อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

ภาพการติดตามผลเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

ภาพการติดตามผลเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วง
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

2.3.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ ซึ่งครอบคลุมการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัยจากสารพิษ และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์พันธุ์พันธุ์ และผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 ขยายตัวร้อยละ 5) และวิสาหกิจเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งในทุกตำบลเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) **งบประมาณ** 94.1814 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 90.4808 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.07 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.3.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 3 โครงการ ประกอบด้วย โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ และโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 104.90 จำแนกรายโครงการ ดังนี้

1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชน 15,400 ราย ครอบคลุมเป้าหมายสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด 771 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.13 ของเป้าหมาย 770 ครั้ง สำรวจต้นทุนการผลิตข้าวและการบริหารจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร 200 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ 7,275 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.72 ของเป้าหมาย 7,600 ราย ศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center) 1,447 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.36 ของเป้าหมาย 1,400 ราย ถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ตรวจเช็คสภาพและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์ 32 แห่ง ความก้าวหน้าการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ 1 ระบบ และการศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร รวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ 1 เรื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 33)

2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ จัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้าพืชสมุนไพร 1,110 ราย แผลงเศรษฐกิจ 700 ราย จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรด้านพืชสมุนไพร 1,110 ราย ด้านแผลงเศรษฐกิจ 700 ราย ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร 16 จุด

พัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจและผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ 5 ศูนย์ ส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร 100 ราย สนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด 100 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการแปรรูปแมลงเพื่อการส่งออก 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย 20 ราย จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น 7 แปลง พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2 โรงงาน ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง 720 ราย กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ 40 แห่ง และฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐานสินค้าและตลาด 400 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 34)

3) โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพืชและเกลือทะเลไทย 77 จังหวัด จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช 450 ราย จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว 70 ราย และยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต 140 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชน	ราย	15,400	15,400	100.00
1.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด	ครั้ง	770	771	100.13
1.3 ถอดบทเรียนผลการดำเนินกิจกรรม	ราย	15,400	15,400	100.00

ตารางที่ 33 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมการข้าว)				
2.1 สำรวจต้นทุนการผลิตข้าวและการบริหารจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร	ราย	200	200	100.00
2.2 ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรในการย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดขั้นตอนการผลิตข้าว	ไร่	20	20	100.00
2.3 ส่งเสริมใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าว	ไร่	20	20	100.00
2.4 ฝึกอบรมเกษตรกรเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการฟาง	ราย	200	200	100.00
2.5 ต่อยอดหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว	ผลิตภัณฑ์	1	2	200.00
2.6 เผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อออนไลน์	ครั้ง	1	1	100.00
3. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมปศุสัตว์)				
3.1 การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์	ราย	7,600	7,275	95.72
3.2 ศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center)	ราย	1,400	1,447	103.36
3.3 ถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ตรวจเช็คสภาพและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์	แห่ง	32	32	100.00
4. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)				
4.1 การสำรวจชนิด ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรม	พื้นที่	3	4	133.33
4.2 การสำรวจชนิด ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชเศรษฐกิจ (ทุเรียน มะม่วง อ้อย)	พื้นที่	3	3	100.00
4.3 การพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ	ระบบ	1	1	100.00
4.4 ความก้าวหน้าการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ	ร้อยละ	100	100	100.00
4.5 อบรมเชิงปฏิบัติการประยุกต์ใช้ Green Skill เพื่องานวิจัยและพัฒนา	ราย	40	50.00	125.00

ตารางที่ 33 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.6 สัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดการวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ	ราย	180	180	100.00
4.7 สัมมนาการพัฒนากระบวนการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ	ราย	80	80	100.00
4.8 การประชุมคณะทำงาน ติดตามผลการดำเนินงาน	ครั้ง	10	10	100.00
5. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
5.1 การศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร)	เรื่อง	1	1	100.00
1) จัดทำเค้าโครงร่างงานวิจัย/เสนอเค้าโครงร่างงานวิจัย	ร้อยละ	100	100	100.00
2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 เรื่อง	ร้อยละ	100	100	100.00
3) สืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูล	ร้อยละ	100	100	100.00
4) จ้างเหมาบริการ	ร้อยละ	100	100	100.00
5) จัดสัมมนาระดมความคิดเห็น/จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)	ร้อยละ	100	100	100.00
6) ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	ร้อยละ	100	100	100.00
7) รายงานและเสนอผลงาน	ร้อยละ	100	100	100.00
8) สัมมนาเชิงปฏิบัติการจำนวน 1 ครั้ง	ร้อยละ	100	100	100.00
9) การติดตามและประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	100	100	100.00
5.2 การศึกษาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12)	เรื่อง	1	1	100.00
1) ประชุมเตรียมงานวิชาการ/เสนอโครงร่างงานวิจัย	ร้อยละ	100	100	100.00
2) ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่	ร้อยละ	100	100	100.00
3) สืบค้นและจัดเก็บรวบรวมข้อมูล/จ้างเหมาผู้ช่วยปฏิบัติงาน	ร้อยละ	100	100	100.00
4) จัดประชุม/สัมมนาระดมความคิดเห็น (Focus Group)	ร้อยละ	100	100	100.00
5) วิเคราะห์และประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	100	100	100.00
6) ติดตามและประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	100	100	100.00

ตารางที่ 33 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5.3 การติดตามประเมินผลโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ศูนย์ประเมินผล)	เรื่อง	1	1	100.00
1) ศึกษาข้อมูลโครงการ	ร้อยละ	100	100	100.00
2) จัดทำประเด็น/ตัวชี้วัด	ร้อยละ	100	100	100.00
3) รวบรวมข้อมูล	ร้อยละ	100	100	100.00
4) ประมวลผล/วิเคราะห์ข้อมูล	ร้อยละ	100	100	100.00
5) รายงานผลการดำเนินงาน	ร้อยละ	100	100	100.00
ภาพรวม				106.47

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 34 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ				
1) จัดเวทีวิเคราะห์จัดทำแผนการผลิตสินค้า	ราย	1,110	1,110	100.00
2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	ราย	1,110	1,110	100.00
3) ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร	จุด	16	16	100.00
1.2 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ				
1) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ	ราย	700	700	100.00
2) อบรมความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร	ราย	700	700	100.00
3) จัดศึกษาดูงานแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกร	ราย	700	700	100.00
4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ	ศูนย์	5	5	100.00
5) ผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ	ศูนย์	5	5	100.00

ตารางที่ 34 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ				
(กรมปศุสัตว์)				
2.1 กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ				
1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร	ราย	100	100	100.00
2) สนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด	ราย	100	100	100.00
2.2 กิจกรรมฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการแปรรูปแมลงเพื่อการส่งออก				
2.3 กิจกรรม ฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม	ราย	30	37	123.33
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ				
(กรมวิชาการเกษตร)				
3.1 จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น				
	แปลง	7	7	100.00
3.2 ความก้าวหน้าการจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น				
	ร้อยละ	100	100	100.00
3.3 พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน				
	โรงงาน	2	2	100.00
3.4 ความก้าวหน้าการพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน				
	ร้อยละ	100	100	100.00
3.5 แหล่งผลิตพืชสมุนไพรได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น (เทียบปี 66/65)				
	ร้อยละ	15	19	123.93
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ				
(กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรยั่งยืน)				
4.1 ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง				
	ราย	720	720	100.00
4.2 สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปสมุนไพรขึ้นต้นในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียงสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต				
	กลุ่ม	24	24	100.00
4.3 อำนวยความสะดวก กำกับติดตามและบริหารโครงการ				
	ครั้ง	12	12	100.00
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ				
(สำนักงานกาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
5.1 กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ				
	แห่ง	40	40	100.00

ตารางที่ 34 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5.2 ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร				
1) หลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ต้นทุนต่ำและการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและการสร้าง ความเข้มแข็งของกลุ่ม	ราย	200	270	135.00
2) หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐาน สินค้าและตลาด	ราย	400	400	100.00
ภาพรวม				108.23

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 35 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจ เกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 สสำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐาน ชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทย	จังหวัด	77	77	100.00
1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็น ผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพืช	ราย	450	450	100.00
1.3 วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานและจัดทำแผนพัฒนา กิจการของวิสาหกิจฐานเกษตรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพืช	ราย	525	525	100.00
1.4 พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถดำเนินการผลิตและจำหน่าย ได้ในเชิงพาณิชย์	แห่ง	30	30	100.00
1.5 พัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสม กับผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนา	แห่ง	30	30	100.00
1.6 จัดงานส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือและ บริหารจัดการเกลือทะเลครบวงจร	ครั้ง	1	1	100.00
1.7 จัดเวที Focus Group เพื่อจัดทำข้อมูลเอกภาพ และ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตเกลือทะเล	ครั้ง	6	6	100.00

ตารางที่ 35 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1.8 จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเล เพื่อการท่องเที่ยว	ราย	70	70	100.00
1.9 สัมมนาพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจผู้ผลิตเกลือ ทะเลไทย	ราย	80	80	100.00
1.10 อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมอาชีพนอกฤดูกาล ผลิตเกลือ	ราย	140	140	100.00
1.11 ยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไป ตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต	ราย	140	140	100.00
1.12 เตรียมความพร้อมและให้คำปรึกษาการเข้าสู่มาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	แปลง	140	140	100.00
1.13 สนับสนุนต้นแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกลือทะเล	แปลง	7	7	100.00
ภาพรวม				100.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.3.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการนำเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นได้ พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นอาหารสัตว์ ศูนย์บริการอาหารสัตว์ และเครื่องจักรกลการเกษตร พัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ ศึกษาวิจัย แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรวมทั้งผลผลิตทางการเกษตร ส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ และเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน เป้าหมายเกษตรกร จำนวน 24,900 ราย ถ่ายทอดเทคนิคการใช้งาน การบำรุงรักษาเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ 32 แห่ง ระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ 1 ระบบ แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2 เรื่อง สสำรวจชนิด ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ใน พืชอุตสาหกรรม และพืชเศรษฐกิจ 6 พื้นที่ และการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยว ในพื้นที่ 40 ไร่ เกษตรกร 200 ราย

งบประมาณ 40.9979 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 10.2627 ล้านบาท กรมการข้าว 3.9580 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 15.5506 ล้านบาท กรมวิชาการเกษตร 4.9266 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 6.3000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 จำนวน 37.8751 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.38 ของงบประมาณที่ได้รับ

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชน เป้าหมาย 15,400 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย การสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด เป้าหมาย 770 ครั้ง ดำเนินการแล้ว 771 ครั้ง หรือร้อยละ 100.13 ของเป้าหมาย ในส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 10.2627 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 10.2397 ล้านบาท (ร้อยละ 99.78)

(2) กรมการข้าว กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน โดยการสำรวจต้นทุนการผลิตข้าวและการบริหารจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติดำเนินการจัดจ้างสำรวจต้นทุนการผลิตแล้วเสร็จตามเป้าหมาย การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรในการย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดขั้นตอนการผลิตข้าว เป้าหมาย 20 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ด้านการส่งเสริมใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าว เป้าหมาย 20 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ด้านการฝึกอบรมเกษตรกรเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการฟาง เป้าหมาย 200 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย กิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว โดยต่อยอดหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว เป้าหมาย 1 ผลิตภัณฑ์ มีการดำเนินการ 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1. ผลิตภัณฑ์ขัดผิว และ 2. ผลิตภัณฑ์เซรั่มบำรุงผิวหน้าจากน้ำมันรำข้าวทับทิมชุมแพ ดำเนินการแล้วร้อยละ 200.00 สูงกว่าเป้าหมาย ด้านการเผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อออนไลน์ เป้าหมาย 1 ครั้ง ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ (คลิปสั้น) เรื่อง สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรผ่านทาง Facebook เว็บไซต์ และ YouTube ของกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว ในส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 3.9580 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 3.3252 ล้านบาท (ร้อยละ 84.01)

(3) กรมปศุสัตว์ ดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ เป้าหมาย 7,600 ราย ดำเนินการแล้ว 7,275 ราย หรือร้อยละ 95.72 ของเป้าหมาย ด้านศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center) เป้าหมาย 1,400 ราย ดำเนินการแล้ว 1,447 ราย หรือร้อยละ 103.36 สูงกว่าเป้าหมาย ส่วนด้านการถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ ตรวจเช็คสภาพ และบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์ เป้าหมาย 32 แห่ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ในด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 15.5506 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 13.2531 ล้านบาท (ร้อยละ 85.23) การจัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ของศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์อำนาจเจริญอยู่ระหว่างการยื่นอุทธรณ์ ทำให้การประมูลเกิดความล่าช้า จึงไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ทันในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(4) กรมวิชาการเกษตร ดำเนินกิจกรรมการสำรวจชนิด ปริมาณ และศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรม (กาแฟ,ฝัก,อาโวคาโด และปาล์มน้ำมัน) เป้าหมาย 3 พื้นที่ โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลแปลง ข้อมูลการเก็บเกี่ยวและวัสดุเหลือใช้ในแปลง ข้อมูลการแปรรูปและวัสดุเหลือใช้จากการแปรรูป ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ตาก และสตูล ดำเนินการแล้วร้อยละ 133.33 ด้านการสำรวจชนิด ปริมาณ และศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชเศรษฐกิจ (ทุเรียน, มังคุด และมะม่วง) เป้าหมาย 3 พื้นที่ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลแปลง ข้อมูลการเก็บเกี่ยวและวัสดุเหลือใช้ในแปลง ข้อมูลการแปรรูป และวัสดุเหลือใช้จากการแปรรูป ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี พิษณุโลก และขอนแก่น ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ด้านการพัฒนาระบบ ดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ เป้าหมาย 1 ระบบ แล้วเสร็จตามเป้าหมาย โดยดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้กับชุมชนสหกรณ์การเกษตรภาคเหนือ จำกัด 1 ระบบ โดยการวางระบบการผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ และพัฒนาฝักแผ่นจากฝักที่เป็นวัสดุเหลือใช้ในกระบวนการคัดบรรจุฝัก ณ ศูนย์กระจายสินค้าเกษตรภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ประสบปัญหาวัสดุเหลือใช้จากการคัดบรรจุฝักมีเป็นจำนวนมาก ในส่วนระบบการผลิต กาแฟ กลุ่มเกษตรกรร่วมกับภาคเอกชนสามารถจัดการของเสียในระบบการผลิตได้ตามมาตรฐาน ดำเนินการประชุมคณะทำงานติดตามผลการดำเนินงาน 10 ครั้ง ดำเนินการครบตามเป้าหมาย ในด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 4.9266 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 4.8831 ล้านบาท (ร้อยละ 99.12)

(5) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กิจกรรมการศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ เป้าหมาย 1 เรื่อง กิจกรรมการศึกษาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป้าหมาย 1 เรื่อง และกิจกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ เป้าหมาย 1 เรื่อง ทุกกิจกรรมดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 6.3000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 6.1740 ล้านบาท (ร้อยละ 98.00)

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ในเดือน กรกฎาคม และสิงหาคม 2566 ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปี 2566 ณ จังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ และสุพรรณบุรี โดยได้เข้าพบเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ของแต่ละหน่วยงาน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และเข้าร่วมเสวนาวิชาการโครงการฯ กับกรมวิชาการเกษตร ณ จังหวัดเชียงใหม่

(1) การติดตามหน่วยงานในพื้นที่

(1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี พบว่า

- ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนจากโครงการฯ มีข้อจำกัดภายใต้งบประมาณที่จัดสรร จึงทำให้ช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิตหรือลดรายจ่ายในครัวเรือนได้เพียงบางส่วน
- ขาดวิทยากรที่จะมาอบรม ให้ความรู้ในกิจกรรมทางเลือกของโครงการฯ ที่ได้ประชาคมตามความต้องการของชุมชน

(1.2) กรมปศุสัตว์ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ชุมพร จังหวัดชุมพร) พบว่า

- กิจกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool) ไม่ได้ถูกนำไปใช้เท่าที่ควร เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรที่จะใช้ประโยชน์อยู่ห่างไกล หรืออยู่คนละจังหวัด มีต้นทุนค่าขนส่งที่ต้องเดินทางมายืมเครื่องจักรกลทางการเกษตร
- สัญญาการให้ยืมอุปกรณ์ตามกิจกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool) มีหลายขั้นตอน ก่อให้เกิดความล่าช้าที่กลุ่มเกษตรกรจะนำไปใช้ประโยชน์

(1.3) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับกรมวิชาการเกษตร (กองวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร) ในหัวข้อ การพัฒนาระบบการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ผลการสัมมนา สรุปได้ดังนี้

- กิจกรรมพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานเป็นระบบในสินค้ากาแฟ พืชผัก เป็นสินค้าที่มีระบบครบวงจร ตั้งแต่เกษตรกรผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค ตลอดจนองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ช่วยขับเคลื่อนโครงการ พัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ภาคการเกษตรใน 2 กลุ่มผลผลิตสินค้า ได้แก่ พืชอุตสาหกรรม และไม้ผลเศรษฐกิจ ในรูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกร (Downstreaming Products) และผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงเพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มเกษตรกร (Upstreaming Products)

- การประยุกต์ใช้หลักวิชาการในการจัดการสินค้าอุตสาหกรรมและไม้ผลเศรษฐกิจ ในห้องทดลองมาปรับใช้จัดการของเสีย จาก วัสดุเหลือใช้ เหลือทิ้งที่เกิดขึ้น ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มจากสิ่งเหล่านี้ ยกตัวอย่างในสินค้าพืชผัก การบริหารเศษพืชผักสดที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เช่น การนำพืชผักมาทำผักแผ่น ในสินค้ากาแฟ นำกากกาแฟไปผ่านกระบวนการความร้อนเพื่อใช้เป็นสารปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ถ่านไบโอชาร์ เพิ่มมูลค่าของเสียจากกระบวนการผลิตกาแฟ เป็นต้น

(2) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ

(2.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ ในด้านการชี้แจง/ประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การจัดสรรงบประมาณ และการอบรมถ่ายทอดความรู้ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 (คะแนนเต็ม 5) โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในเรื่องการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการอบรมถ่ายทอดความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 เท่ากัน มีความพึงพอใจในระดับมากในเรื่องการชี้แจง/ประชาสัมพันธ์โครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ในขณะที่ มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ในการจัดสรรงบประมาณค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจง/ประชาสัมพันธ์โครงการ	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
3. การจัดสรรงบประมาณ	-	25.00	50.00	25.00	-	3.00	ปานกลาง
4. การอบรมถ่ายทอดความรู้	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
ภาพรวม	12.50	68.75	12.50	6.25	-	3.88	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านการชี้แจง/การประชาสัมพันธ์โครงการ งบประมาณสนับสนุน คุณภาพปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน และการอบรมถ่ายทอดความรู้ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 (คะแนนเต็ม 5) โดย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในเรื่องการชี้แจง/ประชาสัมพันธ์โครงการ การอบรมถ่ายทอดความรู้ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 เท่ากัน และคุณภาพปัจจัยการผลิต ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 สำหรับ งบประมาณสนับสนุน มีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ตามลำดับ (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจง/ประชาสัมพันธ์โครงการ	75.00	25.00	-	-	-	4.75	มากที่สุด
2. งบประมาณสนับสนุน	-	75.00	25.00	-	-	3.75	มาก
3. คุณภาพปัจจัยการผลิต	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
4. การอบรมถ่ายทอดความรู้	75.00	25.00	-	-	-	4.75	มากที่สุด
ภาพรวม	43.75	50.00	6.25	-	-	4.38	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

1.3) ข้อเสนอแนะ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีแผนการจัดการสนับสนุน ส่งเสริมในระยะยาวตามโครงการ เพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ (การลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้) ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมากขึ้น

2) กรมวิชาการเกษตร ควรนำผลงานวิจัย งานวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าพืชอุตสาหกรรม และไม่ผลเศรษฐกิจ มาปรับใช้หรือทำโครงการจัดการของเสีย กาก วัสดุเหลือใช้เหลือทิ้งที่เกิดขึ้น

ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มจากสิ่งเหล่านี้ สื่อสารไปยังเกษตรกรผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และ/หรือผู้บริโภค บุคคลทั่วไปให้มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกหรือแนวทางในการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

ประมวลภาพโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูปเศษวัสดุเหลือใช้ของกลุ่มเกษตรกร ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ภาพเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรถ่ายภาพร่วมกับเกษตรกร ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ภาพเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลห้วยทราย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรสัมภาษณ์เกษตรกร จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรสัมภาษณ์เกษตรกรที่ซื้ออาหาร TMR จากโครงการฯ ตำบลหงส์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภาพการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยกรมวิชาการเกษตร ณ โรงแรมฟูราม่า จังหวัดเชียงใหม่

2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ มีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกร สามารถพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ มีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจที่ได้คุณภาพ และพัฒนาเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ต่อไป เป้าหมายเกษตรกร 3,230 ราย สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ 40 แห่ง และพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2 แห่ง งบประมาณ 42.8415 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 42.5283 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.27 (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วย : ล้านบาท			
หน่วยงาน	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่ายแล้ว	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	11.4185	11.2934	98.90
2. กรมวิชาการเกษตร	17.7007	17.6535	99.73
3. กรมปศุสัตว์	1.0895	1.0820	99.31
4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.6328	9.5381	99.02
5. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3.0000	2.9613	98.71
รวม	42.8415	42.5283	99.27

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ ประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ และกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ โดยสรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

(1.1) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ

(1.1.1) จัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้า 1,110 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.1.2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร 1,110 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.1.3) ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร 16 แห่ง

ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.2) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

(1.2.1) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการผลิต 700 ราย

ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.2.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกร 700 ราย

ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.2.3) จัดกิจกรรมศึกษาดูงานด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
แมลงเศรษฐกิจ 700 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.2.4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ 5 ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.2.5) พัฒนาศูนย์ผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ 5 ศูนย์ ครอบคลุม
เป้าหมาย

(2) กรมวิชาการเกษตร

มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 107.98 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ
สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) การจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น 7 แปลง ครอบคลุม
เป้าหมาย

(2.2) การพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2 แห่ง ครอบคลุม
เป้าหมาย

(2.3) แหล่งผลิตพืชสมุนไพรได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้นจากปี 2565
ร้อยละ 19.00 คิดเป็นร้อยละ 123.93 ของเป้าหมายร้อยละ 15.00

(3) กรมปศุสัตว์

มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 124.44 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ
สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

(3.1) กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ

(3.1.1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร 100 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.1.2) สนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด 100 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.2) ฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการ
แปรรูปแมลงเพื่อการส่งออก 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย 20 ราย เกินกว่าเป้าหมาย
เนื่องจากมีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก

(3.3) ฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม 37 ราย คิดเป็น
ร้อยละ 123.33 ของเป้าหมาย 30 ราย เกินกว่าเป้าหมาย เนื่องจากมีผู้สนใจเข้าร่วมมากกว่าเป้าหมาย

(4) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 108.75 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ
สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

(4.1) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ 40 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(4.2) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรหลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงาน
แสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ และการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม 270 ราย
คิดเป็นร้อยละ 135.00 ของเป้าหมาย 200 ราย เนื่องจากมีเกษตรกรในพื้นที่ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก

(4.3) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรหลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐานสินค้าและตลาด 400 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(5) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการสรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

(5.1) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรด้านการส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียงแล้ว 720 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.2) การสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 24 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.3) อำนวยความสะดวกติดตามและบริหารโครงการแล้ว จำนวน 12 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมปศุสัตว์ ระหว่างวันที่ 2 – 5 สิงหาคม 2566 ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี สรุปผลได้ ดังนี้

(1) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพ ในพื้นที่โครงการฯ อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดสระบุรี โดยสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 17 ราย และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ 1 ราย พบว่า

(1.1) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 30 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยสินค้าสมุนไพรที่ดำเนินการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพแก่เกษตรกร ได้แก่ ขมิ้น ไพล และฟ้าทะลายโจร

(1.2) กิจกรรมศึกษาดูงาน หน่วยงานได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแก่เกษตรกรโดยศึกษาดูงาน กลุ่มวิสาหกิจเกษตรอินทรีย์ ตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2566 โดยมีการศึกษาดูงาน ดังนี้

- การจัดการดินและน้ำ การเพาะปลูกสมุนไพร
- การวางแผนการผลิตและบริหารจัดการการผลิตสมุนไพร
- การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การตลาดสมุนไพรและการเชื่อมโยงตลาดกับโรงพยาบาลอภัยภูเบศร์
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร (ยาหม่องสมุนไพร)

(1.3) การจัดทำจุดสาธิต/เรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร หน่วยงานได้จัดทำจุดเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพรในแปลงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย ชนิดของสมุนไพรที่ปลูกในแปลงประกอบด้วย ไพล ขมิ้นชัน และฟ้าทะลายโจร โดยหน่วยงานได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการ

จัดทำจุดสาธิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์/หัวพันธุ์ ไพล ขมิ้นชัน และฟ้าทะลายโจร ถูงผ้าปลูกสมุนไพรรูปพรรณระบบน้ำ และป้ายจุดเรียนรู้ฯ โดยจุดเรียนรู้สามารถเปิดให้บริการแล้วเมื่อเดือนกรกฎาคม 2566

(1.4) การอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรทุกรายเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ โดยหลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้ ได้แก่

- การผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพ
- การวิเคราะห์ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยชีวภาพ
- การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุน
- การออกแบบผังแปลงและการบริหารจัดการน้ำพืชสมุนไพร
- การขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทสมุนไพร
- การเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

โดยก่อนเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 หลังเข้ารับการอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50

เกษตรกรร้อยละ 92.86 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ได้แก่ การใส่ปุ๋ย การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การปลูก และการคัดเลือกพันธุ์ เกษตรกรร้อยละ 7.14 ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจาก อยู่ระหว่างเตรียมแปลงปลูก

เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้วร้อยละ 21.43 ได้รับผลผลิตแล้ว โดยมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 240.00 บาทต่อรายต่อเดือน เป็น 341.60 บาทต่อรายต่อเดือน เพิ่มขึ้น 101.60 บาทต่อรายต่อเดือน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.33

(2) กรมปศุสัตว์

กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ ในพื้นที่โครงการฯ อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 9 ราย และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ 1 รายพบว่า

(2.1) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 20 ราย ครบตามเป้าหมาย

(2.2) เกษตรกรทุกรายได้รับสนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด ดังนี้

- แฉงไข่ 200 แฉงต่อราย
- พันธุ์จิ้งหรีด 5 ชั้นต่อราย
- แผ่นกระเบื้อง ขนาด กว้าง 1.2 เมตร ยาว 2.4 เมตร จำนวน 3 แผ่นต่อราย
- อาหารจิ้งหรีด 3 กระสอบต่อราย

โดยเกษตรกรทุกราย เห็นว่า อุปกรณ์ในการเลี้ยงที่ได้รับมีคุณภาพในระดับดีมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 โดยเกษตรกรทุกรายนำอุปกรณ์ในการเลี้ยงไปใช้ประโยชน์แล้ว

(2.3) เกษตรกรทุกรายเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ เทคนิคการเลี้ยงจิ้งหรีดให้ได้มาตรฐานและคุณภาพ การป้องกันโรค การให้อาหารและน้ำอย่างถูกวิธี การเก็บไข่จิ้งหรีด การอนุบาลจิ้งหรีด การตลาด และการจำหน่ายผลผลิต โดยก่อนเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกร

มีความรู้ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22 หลังเข้ารับการอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22

เกษตรกรทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ได้แก่ การเลี้ยง การป้องกันโรค การให้อาหารและน้ำอย่างถูกวิธี การเก็บไข่จิ้งหรีด และการอนุบาลจิ้งหรีด

หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรเลี้ยงจิ้งหรีดเฉลี่ย 4.14 บ่อต่อราย หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรเลี้ยงจิ้งหรีดแล้วเฉลี่ย 1.5 รุ่นต่อราย โดยมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 19.16 กิโลกรัมต่อบ่อต่อรุ่น เป็น 21.00 กิโลกรัมต่อบ่อต่อรุ่น เพิ่มขึ้น 1.88 กิโลกรัมต่อบ่อต่อรุ่น หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.60 เกษตรกรจำหน่ายจิ้งหรีดได้ราคาเพิ่มขึ้น จาก 113.33 บาทต่อกิโลกรัม เป็น 128.33 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้น 15.00 บาทต่อกิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.24 มูลค่าผลผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้น จาก 2,171.40 บาทต่อบ่อ เป็น 2,694.93 บาทต่อบ่อ เพิ่มขึ้น 523.53 บาทต่อบ่อ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.11

(3) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(3.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการ ในประเด็นด้านการจัดสรรงบประมาณ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และการดำเนินโครงการ ในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 โดยร้อยละ 50.00 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 33.33 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 16.67 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เห็นว่า ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในพื้นที่โครงการมีเกษตรกรที่รวมกลุ่มผลิตพืชสมุนไพรจำนวน 30 ราย ตามเป้าหมายโครงการจำนวนน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่ผลิตสมุนไพรรายย่อย จึงเป็นข้อจำกัดในการหาเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. งบประมาณ	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	50.00	-	50.00	-	-	4.00	มาก
3. การดำเนินโครงการ	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	50.00	33.33	16.67	-	-	4.33	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56 โดยร้อยละ 61.84 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 32.28 มีความพึงพอใจในระดับมาก

และร้อยละ 5.88 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นจำแนกตามกิจกรรม ดังนี้ (ตารางที่ 40)

(3.2.1) กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม เห็นว่า ด้านการผลิตสินค้าสมุนไพร เกษตรกรมีข้อจำกัดด้านเงินทุน ในการจัดทำแปลงปลูกที่ได้มาตรฐาน และการจัดซื้ออุปกรณ์ในการแปรรูปสมุนไพร เช่น ตู้อบสมุนไพร เครื่องบด และอุปกรณ์ในการบรรจุ เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาสภาพอากาศร้อนจัดและขาดแคลนน้ำอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สมุนไพรที่ปลูกเสียหายและไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร

(3.2.2) กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม เห็นว่า ตลาดรับซื้อผลผลิตมีน้อย เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานช่วยส่งเสริมด้านการตลาด โดยการจัดหาหรือเชื่อมโยงช่องทางการตลาดระหว่างเกษตรกร ผู้รับซื้อ และผู้บริโภคที่สนใจผลผลิตจิ้งหรีด นอกจากนี้เกษตรกรมีความต้องการให้หน่วยงานถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมด้านการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ และการส่งออกสินค้าจิ้งหรีด

ตารางที่ 40 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต่อภาพรวมโครงการ ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินโครงการ	76.92	23.08	-	-	-	4.77	มากที่สุด
2. การผลิตสินค้าสมุนไพร	47.06	35.29	17.65	-	-	4.29	มาก
3. การถ่ายทอดความรู้	61.54	38.46	-	-	-	4.62	มากที่สุด
เฉลี่ย	61.84	32.28	5.88	-	-	4.56	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2.3) ข้อค้นพบ

(1) กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมมีข้อจำกัดด้านเงินทุนในการจัดทำแปลงปลูกมาตรฐาน และการแปรรูปสมุนไพร

(2) กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ ของกรมปศุสัตว์ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมมีข้อจำกัดด้านตลาดรับซื้อผลผลิต และมีความประสงค์ให้มีการถ่ายทอดความรู้เพิ่มในด้านการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และการส่งออกสินค้าจิ้งหรีด

(3) มีกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ (1) กิจกรรมฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการแปรรูปแมลงเพื่อการส่งออก (2) กิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ของกรมปศุสัตว์

และ (3) กิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรหลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีผลการเข้าร่วมกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 150.00 ร้อยละ 123.33 และร้อยละ 135.00 ตามลำดับ

2.4) ข้อเสนอแนะ

(1) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรพิจารณาจัดหาหรือดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนเงินทุน หรือเงินกู้ให้แก่เกษตรกรที่ขาดแคลนเงินทุนในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพและการแปรรูปสมุนไพร

(2) กรมปศุสัตว์ พิจารณาเพิ่มหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ ด้านการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ การส่งออกสินค้าจิ้งหรีด และการเข้าถึงช่องทางการตลาดระหว่างเกษตรกร ผู้รับซื้อ และผู้บริโภคที่สนใจผลิตจิ้งหรีด และควรพิจารณาจัดทำแผนและงบประมาณโครงการในระยะต่อไป ในส่วนของกิจกรรมฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการแปรรูปแมลงเพื่อการส่งออก และกิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ให้สอดคล้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม

(3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรพิจารณาจัดทำแผนและงบประมาณโครงการในระยะต่อไป ในส่วนของกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรหลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ ให้สอดคล้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

ภาพการชี้แจงการสำรวจข้อมูลแก่เกษตรกร
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

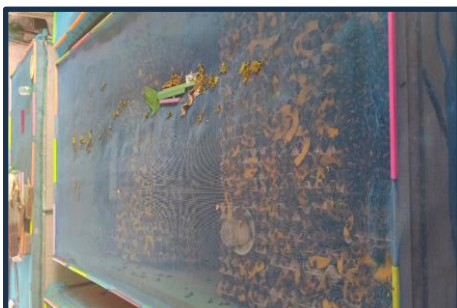
ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ภาพการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และเกษตรกร
อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร
อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ภาพบ่อเลี้ยงจิ้งหรีดของเกษตรกร
อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร
อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

3) โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด ให้เหมาะสมตามศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ และพัฒนาช่องทางการตลาด เป้าหมายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 30 แห่ง งบประมาณ 10.3420 ล้านบาท

3.1) ผลการดำเนินงาน

- (1) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 เบิกจ่ายแล้วจำนวน 10.0774 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.44 ของงบประมาณที่ได้รับ
- (2) สํารวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทย ดำเนินการแล้ว 77 จังหวัด ครอบคลุมเป้าหมาย
- (3) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช 450 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (4) วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงาน และจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช 525 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (5) พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถดำเนินการผลิตและจำหน่ายได้ในเชิงพาณิชย์ 30 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย
- (6) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนา 30 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย
- (7) จัดเวที Focus Group เพื่อจัดทำข้อมูลเอกภาพ และส่งเสริมการตลาดต้นทุนการผลิตเกลือทะเลดำเนินการแล้ว 6 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย
- (8) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว 70 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (9) อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมอาชีพนอกฤดูการผลิตเกลือ 140 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (10) ยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต 140 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (11) เตรียมความพร้อมและให้คำปรึกษาการเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) 140 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย
- (12) สนับสนุนต้นแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาเกลือทะเล 7 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย
- (13) สัมมนาพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจผู้ผลิตเกลือทะเลไทย 80 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (14) จัดงานส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือและบริหารจัดการเกลือทะเลครบวงจร 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ ในพื้นที่จังหวัดตราด และจันทบุรี ในเดือนสิงหาคม 2566 โดยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ สรุปผลการติดตามโครงการ ดังนี้

(1) การใช้จ่ายงบประมาณ พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด และจันทบุรี มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการเป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน โดยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอและทันเวลาในการดำเนินงานโครงการ

(2) การสำรวจข้อมูล สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทย โดยสำรวจการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่มีการผลิตสินค้า การแปรรูปสินค้า และผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการพัฒนากิจการ พบว่า ในพื้นที่ทั้ง 2 จังหวัดได้ดำเนินการแล้ว โดยมีผลการสำรวจข้อมูลวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชรวม 161 แห่ง ซึ่งสำนักงานเกษตรจังหวัดได้ดำเนินการรายงานผลการสำรวจข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบแล้ว เพื่อจัดทำฐานข้อมูลวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศ

(3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการแล้วทั้ง 2 จังหวัด รวม 35 ราย ครบตามเป้าหมาย

(4) การวิเคราะห์ศักยภาพ และจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันจัดเวทีในพื้นที่เพื่อประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน และให้วิสาหกิจชุมชนวิเคราะห์การดำเนินกิจการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และการกำหนดรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการแล้วทั้ง 2 จังหวัดรวม 35 ราย ครบตามเป้าหมาย

(5) การส่งเสริมวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้พิจารณาคัดเลือกเป้าหมายวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการฯ ของจังหวัดดังนี้

(5.1) จังหวัดตราด คือ วิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยแร้ง ตั้งอยู่ที่ 58 หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด โดยมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาที่สามารถดำเนินการผลิตและจำหน่าย ได้แก่ น้ำคอมบูชาจากสับปะรดตราดสีทอง และมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับพัฒนาได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 95,000 บาท

(5.2) จังหวัดจันทบุรี คือ วิสาหกิจชุมชนคลองน้ำเค็มทันใจ ตั้งอยู่ที่ 53/2 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองน้ำเค็ม อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นจุดนำร่องในการพัฒนา โดยมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาที่สามารถดำเนินการผลิตและจำหน่าย ได้แก่ แป้งฝุ่นแก้คันจากสารสกัดเปลือกมังคุด และมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาดำเนินการเรียบร้อยแล้ว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 120,000 บาท

(6) การส่งเสริมวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกลือทะเล โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมดำเนินการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านเกลือทะเล และปรับปรุงข้อมูลกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว เป็นการวิเคราะห์คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว แปลงทำนาเกลือของเกษตรกรที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและขั้นตอนการทำนาเกลือ รวมถึงเพื่อให้เกษตรกรผู้ทำนาเกลือทะเลได้รวมกลุ่ม และนำไปปรับปรุงพัฒนาแหล่งผลิตเกลือทะเลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชนมีเกษตรกรผู้ทำนาเกลือทะเลเข้าร่วมกิจกรรมจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 9 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ผลจากการจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพฯ พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ วิสาหกิจชุมชนเกลือทะเลท่าใหม่ โดยคัดเลือกแปลงทำนาเกลือทะเลของ นายปรีชา นพคุณ ซึ่งเป็นรองประธานวิสาหกิจชุมชน ตั้งอยู่ที่ เทศบาลตำบลท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และได้รับการคัดเลือกให้เป็นแปลงต้นแบบด้านนาเกลือทะเลของจังหวัดจันทบุรี

การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตเกลือทะเล เป็นการยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการทำนาเกลือทะเล (GAP) และมาตรฐานการผลิตเกลือทะเลธรรมชาติ โดยมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเกลือทะเล จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมทั้งการสร้าง Storytelling ในการทำนาเกลือทะเล ดำเนินการแล้ว 9 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(7) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกรายได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ การพัฒนา การเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงาน และจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์รวมถึงสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมอาชีพนอกฤดูการผลิตเกลือ และยกระดับ ภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

(8) การนำความรู้ของเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 91.66 โดยนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์/สร้างตราสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า พัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้า และ

การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.34 ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งได้รับการอบรม ไม่มีเวลา เนื่องจากต้องทำงานประจำของกลุ่ม และต้องประกอบอาชีพหลัก

(9) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(9.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15 (คะแนนเต็ม 5) โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจด้านการได้รับประโยชน์ของเกษตรกรมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.82 และหลักสูตรการอบรม ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การจัดสรรงบประมาณ	4.00	มาก
2. การชี้แจงโครงการ	3.27	ปานกลาง
3. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	4.18	มาก
4. หลักสูตรการอบรม	4.55	มากที่สุด
5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์	4.09	มาก
6. การได้รับประโยชน์ของเกษตรกร	4.82	มากที่สุด
ภาพรวม	4.15	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(9.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 (คะแนนเต็ม 5) โดยมีความพึงพอใจด้านการชี้แจงโครงการจากเจ้าหน้าที่มากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.90 ด้านหลักสูตร องค์ความรู้และการกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ พึงพอใจเท่ากันที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.82 (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจงโครงการ	4.90	มากที่สุด
2. หลักสูตร องค์ความรู้	4.82	มากที่สุด
3. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	4.71	มากที่สุด
4. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน	4.82	มากที่สุด
5. ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์	4.49	มากที่สุด
ภาพรวม	4.75	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ข้อค้นพบ

(1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังขาดงบประมาณในการดำเนินการต่อยอดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

(2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยแร่ จังหวัดตราดขาดเงินทุนในการสร้างโรงเรือนผลิตเพื่อผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้ตามมาตรฐาน อย.

3.4) ข้อเสนอแนะ

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์ สร้างรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ควรทำเรื่องประสานขอสนับสนุนแหล่งเงินทุน/งบประมาณจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และงบประมาณของจังหวัด เป็นต้น เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการสร้างโรงเรือนผลิตที่ได้ตามมาตรฐาน อย.

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตร ฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี 2566

ภาพการสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
กั้งหันทอง จังหวัดเพชรบุรี

ภาพกิจกรรมการผลิตนาเกลือของกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนกั้งหันทอง จังหวัดเพชรบุรี

ภาพการสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
เรือนไม้หอม จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องสำอาง
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเรือนไม้หอม
จังหวัดสมุทรสงคราม

2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

2.4.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 (ปี 2566 - 2570)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

4) **งบประมาณ** 16.3562 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 16.2191 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.16 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.4.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 108.73 มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการฯ 274 ราย คิดเป็นร้อยละ 133.01 ของเป้าหมาย การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป 1,540 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย แปรรูป/การสร้างเครือข่ายตลาด/พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 154 แห่ง ดำเนินการครบตามเป้าหมาย จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูป หรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์ 56 แห่ง เกษตรกร 900 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 3 ผลิตภัณฑ์ จากเป้าหมาย 2 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์และหาช่องทางการตลาด 1 สื่อ ครบตามเป้าหมาย ศีษษาธุรกิจและประเมินความพร้อมของกลุ่ม วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายในให้แก่กลุ่ม 154 แห่ง ครบตามเป้าหมาย สอนแนะนำการจัดทำบัญชี 154 แห่ง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการฯ	ราย	206	274	133.01
1.2 การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป	ราย	1,540	1,540	100.00
1.3 พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน	แห่ง	154	154	100.00
1.4 พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปต้นแบบ	ผลิตภัณฑ์	8	8	100.00

ตารางที่ 43 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
2.1 แนะนำ ส่งเสริมให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีศักยภาพด้านกระบวนการ	จังหวัด	59	59	100.00
2.2 แปรรูป/การสร้างเครือข่ายตลาด/พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด	สหกรณ์ กลุ่ม สหกรณ์	130 10	130 10	100.00 100.00
2.3 จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูป หรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์	จังหวัด	41	41	100.00
2.4 จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูป หรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์	สหกรณ์ กลุ่ม ราย	56 4 900	56 4 900	100.00 100.00 100.00
2.5 จัดประชุมสร้างเวที/เจรจาทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาด ระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ เพื่อทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกัน	ครั้ง สหกรณ์ กลุ่ม ราย	1 74 6 220	1 74 6 200	100.00 100.00 100.00 100.00
2.6 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 สามารถสร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าเกษตรและเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตเพื่อนำมาแปรรูปได้	เครือข่าย สหกรณ์ กลุ่ม	7 74 6	7 74 6	100.00 100.00 100.00
2.7 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้า/ผลิตภัณฑ์แปรรูปเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	10	10	100.00
3. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมการข้าว)				
3.1 พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว	ผลิตภัณฑ์	2	3	150.00
3.2 ประชาสัมพันธ์และหาช่องทางการตลาด	สื่อ	1	1	100.00
4. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
4.1 ศึกษารูธุรกิจและประเมินความพร้อม	แห่ง	154	154	100.00
4.2 วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายใน	แห่ง	154	154	100.00
4.3 สอนแนะนำการจัดทำบัญชี	แห่ง	154	154	100.00
4.4 สอนแนะนำการจัดทำบัญชี	ครั้ง	462	524	113.42
4.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	แห่ง	77	77	100.00
รวม				108.73

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร มีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(1.2) เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(2) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(2.1) เพื่อพัฒนาความรู้เกษตรกรด้านการพัฒนากระบวนการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า

(2.2) เพื่อสร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าให้กับสถาบันเกษตรกร มีความเข้มแข็ง

(2.3) เพื่อสนับสนุนบรรจุภัณฑ์สินค้าของสถาบันเกษตรกรให้เป็นที่รู้จักและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพิ่มมูลค่าและยกระดับราคาสินค้าไม่ให้เกิดค่าตามกลไกสหกรณ์

(3) กรมการข้าว

(3.1) เพื่อพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว และบรรจุภัณฑ์ให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มกับข้าวไทย

(3.2) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และตราสินค้า (Branding) ให้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวสามารถต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ และขยายตลาดด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายตลาดออนไลน์

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในด้านบริหารจัดการทางการเงินการบัญชีแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยที่ดำเนินธุรกิจในการแปรรูปสินค้าเกษตร

เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร เป้าหมายดำเนินการในวิสาหกิจชุมชน จำนวน 154 แห่ง

(2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป้าหมายดำเนินการในสถาบันเกษตรกรที่ผลิตสินค้าข้าวสาร นม เนื่อ ประมง ปศุสัตว์ เกลือ กาแฟ และผลไม้ จำนวน 140 แห่ง

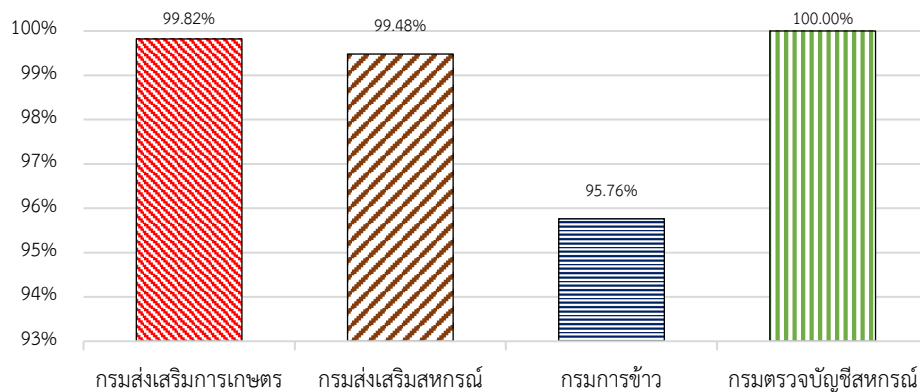
(3) กรมการข้าว เป้าหมายดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวสู่เชิงพาณิชย์และพัฒนาตราสินค้า (Branding) จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ และประชาสัมพันธ์พัฒนาการแปรรูป จำนวน 2 สื่อ

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป้าหมายร่วมบูรณาการกับกรมส่งเสริมการเกษตรในวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินธุรกิจแปรรูปในพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด จำนวน 154 แห่ง

งบประมาณ 16.3562 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 7.2857 ล้านบาท กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2.5545 ล้านบาท กรมการข้าว 2.6060 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 3.9100 ล้านบาท)

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ภาพรวมผลการเบิกจ่ายงบประมาณ มีการเบิกจ่ายแล้ว จำนวน 16.2191 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.16 ของงบประมาณที่อย่างไรก็ตาม ผลการเบิกจ่ายต่ำกว่าเป้าหมายการเบิกจ่ายของรัฐบาลที่กำหนดให้ไตรมาสที่ 4 ต้องมีผลการเบิกจ่ายร้อยละ 100.00 ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีผลการเบิกจ่ายมากที่สุด ได้แก่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 100.00 รองลงมา กรมส่งเสริมการเกษตรเบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 99.82 กรมส่งเสริมสหกรณ์เบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 99.48 และกรมการข้าวเบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 95.76 ตามลำดับ (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน

(2) ภาพรวมผลดำเนินการ ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 108.73 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป จำนวน 1,540 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน 154 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย กรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูป หรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์ ให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ 41 จังหวัด รวม 60 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย และมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 900 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และสร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าเกษตร และเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตเพื่อนำมาแปรรูปให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 80 แห่ง จำนวน 7 เครือข่าย ครอบคลุมเป้าหมาย กรมการข้าว พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ลูกแป้งสาโท ไอศกรีมข้าวต้มมัด และเครื่องดื่มชาข้าวโซดา คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย 2 ผลิตภัณฑ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดำเนินการศึกษาดูงานและประเมินความพร้อม วางรูปแบบบัญชีและระบบการควบคุม และดำเนินการสอน และจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน 154 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(3) กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่ายงบประมาณ แล้ว 7.2725 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.82 ของงบประมาณที่ได้รับ 7.2857 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ดำเนินการแล้วร้อยละ 108.25 โดยดำเนินการพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป 1,540 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 274 ราย คิดเป็นร้อยละ 133.01 ของเป้าหมาย และพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนแล้ว 154 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย และพัฒนา

สินค้าเกษตรแปรรูปต้นแบบ 8 ผลิตภัณฑ์ ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ (1) เครื่องดื่มน้ำนมข้าวเสริมโปรตีนจากถั่วเหลืองเข้มข้น (2) ผลิตภัณฑ์สัปปะรดแผ่น (3) ชาสมุนไพรจากจิงจูฉ่ายออร์แกนิก (4) เครื่องดื่มน้ำมะขามลำไยสูตรเข้มข้น (5) ผลิตภัณฑ์ถั่วตัดรสชาเขียวมันฉะ (6) ผลิตภัณฑ์น้ำตาลอ้อยก้อน (7) ผลิตภัณฑ์ทาร์ตส้มสอดไส้กละเม่นหน่อไม้ และ (8) ชามะตูมป่าแบบก้อน

(4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 2.5411 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.48 ของงบประมาณที่ได้รับ 2.5545 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 100.00 โดยดำเนินการแนะนำ ส่งเสริมให้สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพด้านกระบวนการแปรรูปการก่อสร้างเครือข่ายตลาด การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดให้แก่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ 59 จังหวัด จำนวน 140 แห่ง ครอบคลุมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูปหรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์ แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ 41 จังหวัดจำนวน 60 แห่ง มีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 900 ราย ครอบคลุม จัดประชุมสร้างเวที/เจรจาทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ เพื่อทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกัน จำนวน 1 ครั้ง มีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมการประชุม 80 แห่ง จำนวน 220 ราย ครอบคลุม เป้าหมาย สร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าเกษตรและเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิต เพื่อนำมาแปรรูป 7 เครือข่าย จำนวน 80 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(5) กรมการค้าข้าว เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 2.4955 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.76 ของงบประมาณที่ได้รับ 2.6060 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ภาพรวมดำเนินงานแล้ว ร้อยละ 125.00 โดยดำเนินพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ลูกแป้งสาโท ผลิตภัณฑ์ไอศกรีมข้าวต้มมัด และผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาข้าวโซดา คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์ดำเนินการพัฒนาการแปรรูปดำเนินการ 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยเข้าร่วมการจัดนิทรรศการภายในงาน The Foodism Show 2022 : All About Diet & Healthy Eating เมื่อวันที่ 22 – 25 ธันวาคม 2565 ณ อาคาร 7 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

(6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 3.9100 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของงบประมาณที่ได้รับ 3.9100 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ภาพรวมดำเนินงานแล้ว ร้อยละ 101.68 โดยดำเนินการศึกษารูปร่าง และประเมินความพร้อม และวางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายในของวิสาหกิจชุมชน 154 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีครอบคลุมเป้าหมาย 154 แห่ง จำนวน 524 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 113.42 ของเป้าหมาย 462 ครั้ง และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ 77 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด สหกรณ์วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ระหว่างวันที่ 24 - 27 กรกฎาคม 2566 ในพื้นที่จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังนี้

1.2.1) ด้านการถ่ายทอดความรู้และการนำความรู้ไปใช้

(1) การถ่ายทอดความรู้ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร เห็นว่า หลักสูตรการฝึกอบรมและการถ่ายทอดความรู้ ตรงกับความต้องการของกลุ่มในระดับมากที่สุดที่คะแนนเฉลี่ย 4.24 ซึ่งความรู้ด้านการแปรรูปที่ถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปและบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าแปรรูป การบริหารจัดการกลุ่ม การตลาดและการเพิ่มช่องทางการตลาด อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ยังมีความต้องการรับการสนับสนุนความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายการจดทะเบียนกลุ่มและการชำระภาษี และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความหลากหลายมากขึ้น

(2) การแปรรูปสินค้าเกษตร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 68.57 นำความรู้ไปใช้แล้ว ในขณะที่วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ ร้อยละ 31.43 ยังไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากอยู่ระหว่างการวางแผนผลิต และรอฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตสำหรับการแปรรูป และบางแห่งอยู่ในช่วงวางแผนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสุกร เช่น ไส้กรอก กุนเชียง หมูฝอย สันนอกรมควิน

(3) การทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกร พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ มีวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรที่สามารถทำบัญชีเบื้องต้นได้ ร้อยละ 62.07 จัดทำบัญชีงบทดลองได้ ร้อยละ 10.34 ทำบัญชีงบการเงินได้ ร้อยละ 20.69 และยังไม่เคยมีการจัดทำบัญชีร้อยละ 6.90 หลังจากเข้าร่วมโครงการและได้รับการสอนแนะนำการทำบัญชีแล้ว วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรมีความเข้าใจและสามารถจัดทำบัญชีเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มที่ยังไม่เคยมีการจัดทำบัญชีและกลุ่มที่มีการจัดทำบัญชีเบื้องต้น สามารถจัดทำบัญชีเบื้องต้นและงบทดลองได้ อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มที่เคยทำบัญชีเบื้องต้น ร้อยละ 48.28 ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่การจัดทำบัญชีงบทดลองหรืองบการเงินได้ เนื่องจากบุคลากรของกลุ่มขาดความเข้าใจในหลักการ สมาชิกบางส่วนเป็นผู้สูงอายุ อีกทั้ง การจัดทำบัญชีให้เป็นระบบจะต้องมีการแยกรายการบัญชีหลายรายการ ทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้จัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

(4) รายได้ของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกร พบว่า หลังจากเข้าร่วมโครงการ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 26.09 มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 5,000 บาท ต่อเดือน ในขณะที่อีก ร้อยละ 73.91 มีรายได้เท่าเดิม เนื่องจากอยู่ระหว่างการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป และบางส่วนยังไม่ได้ผลิตและจำหน่ายสินค้าแปรรูป

(5) การได้รับมาตรฐานของสินค้าเกษตรแปรรูป พบว่า สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 45.16 ได้รับการรับรองมาตรฐานสำหรับสินค้าเกษตรแปรรูป เช่น มาตรฐานอาหารและยา (อย.) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) ส่วนอีกร้อยละ 54.84 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า เนื่องจากไม่มีโรงเรือนสำหรับการแปรรูปที่ได้มาตรฐาน และบางส่วนอยู่ระหว่างการขอรับรองมาตรฐานสินค้า

(6) การขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 53.33 มีความต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต อุปกรณ์สำหรับการแปรรูป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ร้อยละ 46.67 ต้องการความรู้ด้านบริหารจัดการ การขอรับแหล่งเงินเพื่อสนับสนุน

การแปรรูป ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าแปรรูป การปรับปรุงโรงเรือนแปรรูปให้ได้มาตรฐาน และร้อยละ 30.00 ต้องการด้านการตลาด ได้แก่ การขยายตลาด การหาช่องทางตลาดสินค้าแปรรูป

1.2.2) ความพึงพอใจ

(1) ความพึงพอใจของผู้บริหารสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.47 โดยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.59 มีความพึงพอใจต่อวิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.55 ความพึงพอใจต่อเนื้อหาหลักสูตรการอบรมตรงกับความต้องการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.50 มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของวัสดุ/อุปกรณ์ที่ได้รับ ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน 4.38 และมีความพึงพอใจต่อการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.31 (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 ความพึงพอใจของผู้บริหารสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) เนื้อหาหลักสูตรการอบรมตรงกับความต้องการ	58.82	32.35	8.82	-	-	4.50	มากที่สุด
2) วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้	57.58	39.39	3.03	-	-	4.55	มากที่สุด
3) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	50.00	31.25	18.75	-	-	4.31	มากที่สุด
4) การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	62.50	34.38	3.13	-	-	4.59	มากที่สุด
5) คุณภาพของวัสดุ/อุปกรณ์ที่ได้รับ	47.62	42.86	9.52	-	-	4.38	มากที่สุด
ภาพรวม	55.30	36.05	8.65	-	-	4.47	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.64 โดยมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ที่ดูแลโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.74 มีความพึงพอใจต่อวิทยากรที่มาถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.68 มีความพึงพอใจต่อการรับสมัครและคัดเลือกเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.62 มีความพึงพอใจต่อการอบรม พัฒนา ศักยภาพการแปรรูปในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.59 และมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์โครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.58 (ตารางที่ 45)

ตารางที่ 45 ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน เฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) การประชาสัมพันธ์โครงการ	60.63	36.25	3.13	-	-	4.58	มากที่สุด
2) การสมัคร/คัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	63.52	35.22	1.26	-	-	4.62	มากที่สุด
3) การการอบรม/พัฒนาศักยภาพ	59.38	40.00	0.63	-	-	4.59	มากที่สุด
4) วิทยากรในการถ่ายทอดอบรมความรู้	68.83	30.52	0.65	-	-	4.68	มากที่สุด
5) เจ้าหน้าที่ที่ดูแลโครงการ	75.00	23.75	1.25	-	-	4.74	มากที่สุด
ภาพรวม	65.47	33.15	1.38	-	-	4.64	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบ

(1) สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางส่วน ยังไม่มีการแปรรูปสินค้าเกษตร เนื่องจากอยู่ในช่วงรอผลผลิตทางการเกษตร และอยู่ระหว่างการวางแผนการผลิต

(2) บุคลากรของวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ บางส่วนเป็นผู้สูงอายุจะขาดความเข้าใจ ในด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นระบบ

(3) สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ต้องการขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต อุปกรณ์สำหรับการแปรรูป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ความรู้ด้านบริหารจัดการ การขอรับแหล่งเงิน ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงโรงเรือนแปรรูปให้ได้มาตรฐาน การขยายตลาด การหาช่องทางตลาดสินค้าแปรรูป

1.4) ข้อเสนอแนะ

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรติดตาม ดูแลให้คำแนะนำ ด้านการแปรรูปให้กับสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ที่อยู่ระหว่างการวางแผนการผลิตอย่างต่อเนื่อง

(2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

(3) กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรสนับสนุน และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความคิดสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์แปรรูปให้มีความหลากหลาย อีกทั้งให้องค์ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

ภาพผลิตภัณฑ์ของโครงการ
จังหวัดนครนายก

ภาพผลิตภัณฑ์ของโครงการ
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพการสัมมนาเกษตรกร
จังหวัดนครนายก

ภาพการสัมมนาเกษตรกร
จังหวัดนครนายก

ภาพการสัมมนาเกษตรกร
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพการสัมมนาเกษตรกร
จังหวัดปราจีนบุรี

2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

2.5.1 สารสำคัญ

- 1) **วัตถุประสงค์** ส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ
- 2) **เป้าหมาย** มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4
- 3) **หน่วยงาน** กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว
- 4) **งบประมาณ** 53.0542 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 จำนวน 51.5432 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.15 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.5.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ภาพรวมมีผลสำเร็จร้อยละ 83.34 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะประกอบด้วย การพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการแล้ว 150 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ โดยการพัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและคุณภาพขององค์กร ดำเนินการแล้ว 4 ระบบ ครอบคลุมเป้าหมาย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดำเนินการแล้ว 3 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย แปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินและปุ๋ย ดำเนินการแล้ว 4 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย และส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense) ดำเนินการแล้ว 3 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย ส่วนการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง 1 ระบบ อยู่ระหว่างการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำสูง ซึ่งในปีงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาต่อเนื่อง ในปีงบประมาณถัดไป (ตารางที่ 46)

ตารางที่ 46 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล การดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ				
(กรมการข้าว)				
1.1 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ				
1) พัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตร	ไร่	150	150	100.00
อัจฉริยะ				
2) สร้างการรับรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	ราย	600	600	100.00

ตารางที่ 46 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล การดำเนินงาน	ร้อยละ
1.2 กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ				
- ระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กร	ระบบ	4	4	100.00
1.3 กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง				
- ระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา	ระบบ	1	0	0.00
2. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ	ครั้ง	1	1	100.00
2.2 แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	แปลง	3	3	100.00
2.3 แปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย	แปลง	4	4	100.00
2.4 ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (HandySense)"	แปลง	3	3	100.00
ภาพรวม				83.34

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.5.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) **โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ** มีกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมายมูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4 งบประมาณ 53.0542 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 51.5432 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.15 ของงบประมาณที่ได้รับ

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) **กรมการข้าว** มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการจัดการพื้นที่การปลูกข้าว 2) ขยายพื้นที่การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าว 3) พัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีระดับความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กรในการพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัล 4) พัฒนาระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา และเชื่อมโยงข้อมูลจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค และ

5) ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางภูมิศาสตร์พื้นที่นาสู่เกษตรกร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตข้าวให้ได้คุณภาพ โดยมีเป้าหมาย 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 1 ระบบ 2) พัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กร จำนวน 4 ระบบ และ 3) พัฒนาระบบข้อมูลภูมิศาสตร์พื้นที่นา จำนวน 1 ระบบ งบประมาณที่ได้รับ 43.0926 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 41.6506 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.65 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(1.1) กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมาย 150 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย และสร้างการรับรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการแล้ว 600 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(1.2) กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ โดยการพัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กร ดำเนินการแล้ว 4 ระบบ ครอบคลุมเป้าหมาย ได้ระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้าวอัจฉริยะ ประกอบด้วย 1) เว็บไซต์กรรมการข้าว 2) โลกกรรมการข้าว 3) ระบบฐานข้อมูลด้านข้าว และ 4) พัฒนาปรับปรุงแอปพลิเคชันของกรรมการข้าว

(1.3) กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง โดย การพัฒนาระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา เป้าหมาย 1 ระบบ อยู่ระหว่างการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำสูง ซึ่งในปีงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาต่อเนื่องในปีงบประมาณถัดไป

(2) **กรมส่งเสริมการเกษตร** มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความรู้ในด้านการทำการเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะ รองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วของการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตรของประเทศ 2) พัฒนาต้นแบบการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะ โดยมีเป้าหมาย แปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะที่สามารถเพิ่มผลผลิต หรือลดต้นทุนแรงงาน หรือลดปัจจัยการผลิต หรือระยะเวลา ในการปฏิบัติงานของเกษตรกร จำนวน 10 แปลง งบประมาณที่ได้รับ 9.9616 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 9.8926 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.31 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2.2) กิจกรรมแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดำเนินการแล้ว 3 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2.3) กิจกรรมแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจ ด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ดำเนินการแล้ว 4 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2.4) ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)" ดำเนินการแล้ว 3 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่ จากการลงพื้นที่ติดตามข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการฯ ของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้ กรมการข้าว ในพื้นที่จังหวัดพิจิตร สุพรรณบุรี ปราจีนบุรี เชียงใหม่ สกลนคร และ

ชัยนาท กรมส่งเสริมการเกษตร ในพื้นที่จังหวัด กำแพงเพชร ลพบุรี จันทบุรี ระยอง พังงา และเชียงใหม่
สรุปผลการติดตามได้ ดังนี้

(1) กรมการข้าว มีการจัดทำโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตามแนวทางการนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคการเกษตรเพื่อลดต้นทุน
ลดระยะเวลาในการทำงาน และยกระดับมาตรฐานในการผลิตสินค้าข้าว เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่
ต้นทุนการผลิตที่มีการปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงความเปลี่ยนแปลงด้านสภาพอากาศ ดังนั้น ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จึงได้ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมแปลงต้นแบบการพัฒนาระบบปลูกข้าว
โดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ในพื้นที่จังหวัดพิจิตร สุพรรณบุรี ปราชินบุรี เชียงใหม่ สกลนครและชัยนาท
ในพื้นที่ดำเนินการแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ จังหวัดละ 10 ไร่ เปรียบเทียบกับแปลงทั่วไป ที่ใช้การเพาะปลูก
แบบปกติ จำนวน 10 ไร่ สรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

(1.1) กระบวนการเตรียมดิน ใช้การไถพรวนดิน เพื่อให้ดินมีขนาดเล็ก โดยระยะ
เส้นผ่าศูนย์กลางดินน้อยกว่า 4 เซนติเมตร จากนั้นใช้การไถพรวนตากดินให้แห้ง แล้วจึงปรับระดับพื้นดิน
ให้สม่ำเสมอทั้งแปลงด้วย Laser Land Leveler (LLL) ซึ่งมีข้อดีในด้านการจัดการระบบน้ำในแปลงนา
ให้สม่ำเสมอทั้งแปลง ลดปริมาณการเกิดวัชพืช ช่วยด้านการเติบโตของต้นให้เติบโตใกล้เคียงกัน และลดการใช้
สารเคมีกำจัดวัชพืชลง จากนั้นจึงใช้รถแทรกเตอร์เพื่อไถเทือกปรับพื้นที่ให้เรียบก่อนการปลูก

(1.2) กระบวนการปลูก กรณีนาหว่าน มีการใช้โดรนในการหว่านเมล็ดพันธุ์ สามารถ
ช่วยในการประหยัดเมล็ดพันธุ์ และควบคุมการงอกของเมล็ดพันธุ์ให้กระจายทั่วแปลง กรณีนาดำ มีการเพาะเมล็ด
พันธุ์ข้าวโดยใช้เครื่องเพาะข้าวอัตโนมัติจนข้าวมีช่วงอายุ 12 – 15 วัน จึงดำเนินการปลูกข้าว โดย รถปักดำ
อัตโนมัติ 6 แถว 8 แถว

(1.3) กระบวนการดูแลรักษา

(1.3.1) การจัดการปุ๋ย มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยให้เกษตรกรสามารถ
เพิ่มเติมแร่ธาตุบำรุงดินได้อย่างเหมาะสม และมีกระบวนการใส่ปุ๋ยและสารเคมีโดยใช้โดรน ซึ่งสามารถลด
ระยะเวลาการทำเกษตร และลดค่าจ้างแรงงานในพื้นที่

(1.3.2) กระบวนการให้น้ำ มีการติดตั้งท่อวัดระดับน้ำอัจฉริยะ (Water Leveling)
เพื่อติดตามระดับน้ำที่ปล่อยลงแปลงนาให้มีความเหมาะสมกับความต้องการน้ำ ซึ่งมีการแจ้งเตือนเกษตรกร
ผ่านแอปพลิเคชัน Blynk และมีการติดตั้งสถานีตรวจอากาศ (Weather Station) เพื่อวัดความชื้นและ
สภาพอากาศ ซึ่งจะส่งข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ส่วนกลางนำไปวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อใช้พยากรณ์การเพาะปลูก
ในช่วงที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ต่อไป

(1.3.3) กระบวนการฉีดพ่นสารเคมี ดำเนินการพ่นสารเคมีคุมหญ้า ฆ่าหญ้า
ด้วยโดรนทางการเกษตร หลังการปลูก 15 วัน ซึ่งกระบวนการนี้สามารถลดการสัมผัสกับสารเคมีในแปลงเกษตร
ลดระยะเวลาการทำเกษตรลง และลดความเสียหายจากการเหยียบย่ำแปลงนา

(1.3.4) กระบวนการเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิต ใช้รถเกี่ยวในการเก็บเกี่ยวผลผลิต และใช้การขนส่งโดยรถบรรทุกหรือรถยนต์ของเกษตรกร

(1.4) ผลลัพธ์ในเบื้องต้นจากโครงการ

(1) การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิตสินค้าข้าวในแปลงต้นแบบ เปรียบเทียบกับแปลงทั่วไป ในภาพรวมแปลงต้นแบบมีค่าใช้จ่ายการผลิตต่ำกว่าแปลงทั่วไป 247.58 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.38 จากการลดการจ้างแรงงานเอกชนที่มีค่าจ้างสูง รวมทั้งเกษตรกรลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ และปุ๋ยเคมี โดยรายละเอียดค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง ดังนี้

(1.1) ค่าจ้างเครื่องจักร/แรงงาน

(1.1.1) ค่าดูแลรักษา แปลงต้นแบบต่ำกว่าแปลงทั่วไป 85.71 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 271.43 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 185.71 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 31.58 โดยเกษตรกรลดระยะเวลาในการดูแลแปลงเกษตร เนื่องจาก ในแปลงมีการติดตั้งท่อวัดระดับน้ำสามารถแจ้งเตือนผ่านสมาร์ตโฟน เกษตรกรจึงลดขั้นตอนในการดูแลแปลง

(1.1.2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม แปลงต้นแบบต่ำกว่าแปลงทั่วไป 54.29 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 661.43 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 607.14 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 8.21 โดยเกษตรกรลดค่าปลูก เนื่องจาก การใช้โดรนในการหว่านเมล็ดพันธุ์แทนการใช้เครื่องหว่านโดยใช้แรงงานคน ซึ่งสามารถลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์และกระจายสม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง

(1.1.3) ค่าใส่ปุ๋ย แปลงต้นแบบต่ำกว่าแปลงทั่วไป 17.14 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 142.86 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 125.71 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 12.00 โดยเกษตรกรลดค่าใส่ปุ๋ย เนื่องจาก การใช้โดรนในการหว่านปุ๋ยเคมี มีค่าบริการต่ำกว่าการจ้างแรงงานคนในการหว่านปุ๋ย

(1.2) ค่าปัจจัยการผลิต

(1.2.1) ค่าปุ๋ยเคมี แปลงต้นแบบต่ำกว่าแปลงทั่วไป 130.11 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 967.14 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 837.03 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 13.45 โดยเกษตรกรลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี 6.75 กิโลกรัมต่อไร่ (แปลงทั่วไป 39.86 กิโลกรัมต่อไร่ แปลงต้นแบบ 33.11 กิโลกรัมต่อไร่) เนื่องจาก การใช้โดรนใส่การหว่านปุ๋ยเคมี สามารถลดปริมาณการใช้ปุ๋ยและกระจายสม่ำเสมอทั้งแปลง

(1.2.2) ค่าเมล็ดพันธุ์ แปลงต้นแบบต่ำกว่าแปลงทั่วไป 127.29 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 541 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 413.71 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 23.53 โดยเกษตรกรลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ลง 7 กิโลกรัมต่อไร่ (แปลงทั่วไป 24 กิโลกรัมต่อไร่ แปลงต้นแบบ 17 กิโลกรัมต่อไร่) เนื่องจาก การประหยัดเมล็ดพันธุ์จากการใช้โดรน ที่สามารถคำนวณพื้นที่ที่ต้องหว่านเมล็ดพันธุ์และการกระจายตัวในการหว่านที่เหมาะสม (ตารางที่ 47)

(1.2.3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง แปลงต้นแบบต่ำกว่าแปลงทั่วไป 53.97 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 234.33 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 180.36 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 23.03 โดยเกษตรกรสามารถลดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง จากการติดตั้งท่อวัดระดับน้ำสามารถแจ้งเตือนผ่านสมาร์ตโฟน ซึ่งพิจารณาความเหมาะสมในการสูบน้ำเข้าแปลง จึงช่วยเกษตรกรประหยัดค่าน้ำมันจากการสูบน้ำเข้าแปลงนา

ตารางที่ 47 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการผลิตสินค้าข้าวของเกษตรกรต้นแบบและแปลงเปรียบเทียบปีเพาะปลูก 2565/66

รายการ	แปลงทั่วไป		แปลงต้นแบบ		การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่ม/- ลด)		ร้อยละ
	ปริมาณ (กก./ไร่)	มูลค่า (บาท/ไร่)	ปริมาณ (กก./ไร่)	มูลค่า (บาท/ไร่)	ปริมาณ (กก./ไร่)	มูลค่า (บาท/ไร่)	
1) ค่าจ้างเครื่องจักร/แรงงาน		2,604.29		2,682.36		78.07	3.00
1.1) ค่าเตรียมดิน		647.14		903.81		256.67	39.66
1.2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม		661.43		607.14		-54.29	-8.21
1.3) ค่าฉีดยา		137.14		137.14		0.00	0.00
1.4) ค่าใส่ปุ๋ย		142.86		125.71		-17.14	-12.00
1.5) ค่าดูแลรักษา		271.43		185.71		-85.71	-31.58
1.6) ค่าเก็บเกี่ยว		600.00		585.71		-14.29	-2.38
1.7) ค่าขนส่ง		144.29		137.14		-7.14	-4.95
2) ค่าปัจจัยการผลิต		2,000.39		1,674.74		-325.65	-16.28
2.1) ค่าเมล็ดพันธุ์	24.00	541.00	17.00	413.71	-7.00	-127.29	-23.53
2.2) ค่าปุ๋ยเคมี	39.86	967.14	33.11	837.03	-6.75	-130.11	-13.45
2.3) ค่าปุ๋ยอินทรีย์		53.57		53.57		0.00	0.00
- ปุ๋ยอินทรีย์		35.71		35.71		0.00	0.00
- สารชีวภาพ		17.86		17.86		0.00	0.00
2.4) ค่าสารกำจัดศัตรูพืช		139.42		125.99		-13.43	-9.63
2.5) ค่าสารอื่น ๆ และ		33.71		33.71		0.00	0.00
วัสดุปรับปรุงดิน							
2.6) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		234.33		180.36		-53.97	-23.03
2.7) ค่าน้ำ		4.08		4.08		0.00	0.00
2.8) ค่าไฟฟ้า		27.14		26.29		-0.86	-3.16
2.9) ค่าวัสดุสิ้นเปลือง		0.00		0.00		0.00	-
รวมค่าใช้จ่าย		4,604.68		4,357.10		-247.58	-5.38

ที่มา : จากการสำรวจ

(2) การเปลี่ยนแปลงผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.86 มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 42.86 มีผลผลิตต่อหน่วยเท่าเดิม และร้อยละ 14.28 มีผลผลิตต่อหน่วยที่ลดลง โดย เกษตรกรแปลงต้นแบบสูงกว่าแปลงทั่วไปเฉลี่ย 55.71 กิโลกรัมต่อไร่ (แปลงทั่วไปมีผลผลิต 868.29 กิโลกรัม/ไร่ แปลงต้นแบบมีผลผลิต 924.00 กิโลกรัม/ไร่) คิดเป็นร้อยละ 6.42 จากการปรับพื้นดินให้สม่ำเสมอด้วย Land Laser Leveler การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการใช้โดรนเพื่อหว่านเมล็ดพันธุ์และหว่านปุ๋ย ช่วยในการกระจายที่สม่ำเสมอ เพิ่มอัตราการเติบโตเมล็ดพันธุ์

(3) ราคาที่จำหน่าย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.57 ได้ราคาจำหน่ายผลผลิตที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรร้อยละ 71.43 ได้ราคาจำหน่ายผลผลิตเท่าเดิม โดยเกษตรกรแปลงต้นแบบได้ราคาจำหน่ายผลผลิต

ต่อหน่วย สูงกว่าแปลงทั่วไป 1.92 บาท/กิโลกรัม (แปลงทั่วไปได้ราคาจำหน่ายผลผลิต 10.16 บาท/กิโลกรัม แปลงต้นแบบ ได้ราคาจำหน่ายผลผลิต 12.08 บาท/กิโลกรัม) คิดเป็นร้อยละ 18.90 จากการปรับการใส่ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดิน ผลผลิตที่ได้รับมีคุณภาพ ส่งผลให้ราคาจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น

(4) การเปลี่ยนแปลงจำนวนแรงงานในการทำเกษตร พบว่า เกษตรกรแปลงต้นแบบ มีการจ้างแรงงานลดลงร้อยละ 42.86 เนื่องจากมีการใช้เครื่องจักรเข้ามาช่วยทุ่นแรง โดยมีการใช้แรงงานในแปลง ลดลง 4 ราย (แปลงทั่วไปมีการใช้แรงงานในแปลง 5 ราย แปลงต้นแบบมีการใช้แรงงานในแปลง 1 ราย) คิดเป็น ร้อยละ 80.00 และเกษตรกรร้อยละ 57.14 มีการใช้แรงงานทำเกษตรเท่าเดิม จากการที่เครื่องจักรบางชนิด ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการในแปลงได้ เช่น สภาพพื้นที่เป็นโคลน เครื่องปรับระดับพื้นที่ Laser Land Leveler ไม่สามารถดำเนินการได้ เป็นต้น (ตารางที่ 48 และตารางที่ 49)

ตารางที่ 48 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านผลผลิต ราคาที่จำหน่าย แรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตร ของเกษตรกรแปลงต้นแบบ และแปลงเปรียบเทียบ ปีเพาะปลูก 2565/66

รายการ	หน่วย : ร้อยละ		
	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
1. ด้านปริมาณผลผลิต	42.86	42.86	14.28
2. ราคาจำหน่ายผลผลิต	28.57	71.43	-
3. แรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตร	-	57.14	42.86

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 49 เปรียบเทียบผลผลิต ราคาจำหน่าย และแรงงานในภาคการเกษตรสินค้าข้าวของเกษตรกรต้นแบบ และแปลงเปรียบเทียบ ปีเพาะปลูก 2565/66

รายการ	แปลง	แปลง	การเปลี่ยนแปลง (+/-)	ร้อยละ การเปลี่ยนแปลง
	ทั่วไป	ต้นแบบ		
1. ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	868.29	924.00	55.71	6.42
2. ราคาที่จำหน่ายผลผลิต (บาท/กก.)	10.16	12.08	1.92	18.90
3. แรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตร (ราย/รอบการผลิต)	5	1	- 4	80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

(2) **กรมส่งเสริมการเกษตร** ติดตามผลการดำเนินงานแปลงต้นแบบในกิจกรรม

1) การจัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2) การจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย 3) ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)" สรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

(2.1) กิจกรรมการจัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่ง ศูนย์ประเมินผล ลงพื้นที่สำรวจสินค้ามันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

(2.1.1) แปลงเรียนรู้สินค้ามันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินกิจกรรมแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ นำแนวทางเกษตรอัจฉริยะ มาปรับใช้ในแปลง ดังนี้

(2.1.1.1) กระบวนการเตรียมดิน ใช้การไถระเบิดดินดาน ประกอบการไถตะ และไถพรวน พร้อมยกร่อง ระยะ 1.2 เมตร ซึ่งการไถระเบิดดินดานจะมีระยะที่ลึกกว่าการไถปกติ สามารถป้องกันการเกิดดินดานในชั้นดิน และช่วยด้านการระบายน้ำของพืช

(2.1.1.2) กระบวนการดูแลรักษา ใช้การฉีดสารเคมีด้วยแรงงานคน การให้น้ำตามความต้องการของพืช โดยมีเซนเซอร์ตรวจวัดความชื้นในดินจากสถานีตรวจอากาศ (Weather Station) และระบบน้ำหยดที่ควบคุมด้วยระบบอัตโนมัติ ส่งผลให้เกษตรกรลดระยะเวลาในแปลงเกษตรลง สามารถแบ่งช่วงการให้น้ำพืชได้อย่างเหมาะสม มีการตรวจสอบสภาพดินและใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยมีการหว่านปุ๋ยสูตร 15-15-15 พร้อมมูลไก่เกลบรองพื้นก่อนการปลูก เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดิน การฉีดสารเคมีด้วยแรงงานคน มีการประเมินการเจริญเติบโตในแต่ละช่วงพัฒนาการของต้นและผล

(2.1.1.3) กระบวนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้เครื่องขุดมันสำปะหลัง และแรงงานคน โดยนัอายุการเก็บเกี่ยวตามคุณลักษณะของสายพันธุ์

ซึ่งผลลัพธ์ในเบื้องต้นในภาพรวม แปลงต้นแบบมีค่าใช้จ่ายการผลิตเพิ่มขึ้น 850 บาทต่อไร่ เมื่อเทียบกับแปลงทั่วไป (แปลงทั่วไป 5,485 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 6,335 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 15.50 เนื่องจากมีกระบวนการเตรียมดินที่มีความประณีตในการดำเนินการมากขึ้น โดยเพิ่มการไถระเบิดดินดาน ช่วยด้านการระบายน้ำของพืช ก่อนการไถตะและไถพรวน ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 50)

(2.1.2) แปลงเรียนรู้สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดลพบุรี ดำเนินกิจกรรมแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ มีการนำแนวทางอัจฉริยะ มาปรับใช้ในแปลง ดังนี้

(2.1.2.1) กระบวนการเตรียมดิน ใช้การปรับระดับพื้นดินให้เสมอกัน ทั้งแปลง ด้วย Laser Land Leveler (LLL) ส่งผลต่อการจัดการระบบน้ำในพื้นที่ปลูกให้มีความสม่ำเสมอทั้งแปลง และช่วยให้มีระยะการเติบโตของต้นที่สม่ำเสมอ จากนั้นใช้การไถระเบิดดินดาน เนื่องจากมีระยะที่ลึกกว่าการไถปกติ สามารถป้องกันการเกิดดินดานในชั้นดิน และช่วยด้านการระบายน้ำของชั้นผิวดิน เพื่อลดความเสียหายจากน้ำขัง พร้อมทั้งเพิ่มการกักเก็บน้ำที่ชั้นใต้ดิน ช่วยให้พืชมีน้ำสำรองไว้ใช้มากขึ้น จากนั้นจึงไถหัวหมู และไถโรตารี (Power Harrow)

(2.1.2.2) กระบวนการปลูก ปลูกโดยใช้เครื่องหยอดเมล็ดข้าวโพด ใช้โดรนในการสำรวจและกำหนดแนวปลูก สามารถช่วยวางแผนการปลูก ถ่ายภาพแปลงปลูก เพื่อสังเกตการเติบโต และอาการผิดปกติของพืช

(2.1.2.3) กระบวนการดูแลรักษา มีการตรวจสอบสภาพดินและใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สามารถเพิ่มแร่ธาตุบำรุงดินได้อย่างเหมาะสม ฉีดพ่นสารเคมีด้วยโดรน สามารถลดระยะเวลาการทำเกษตร และลดค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ มีการให้น้ำด้วยระบบวาล์วเปิดปิดอัตโนมัติควบคุมการเปิดปิดน้ำสั่งการผ่านสมาร์ตโฟน ส่งผลต่อความสะดวกของเกษตรกร ช่วยลดเวลาในแปลงเกษตร

ซึ่งผลลัพธ์ในเบื้องต้นในภาพรวม แปลงต้นแบบ สามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตลง 423 บาทต่อไร่ เมื่อเทียบกับแปลงทั่วไป (แปลงทั่วไป 7,552 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 7,129 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 5.60 จากการลดค่าใช้จ่ายการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องสูบน้ำด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นไฟฟ้าสั่งการผ่านสมาร์ตโฟน และลดค่าใช้จ่ายค่าปุ๋ยเคมีจากการใช้โดรนหว่านแทนแรงงานคน ทั้งนี้แปลงต้นแบบมีผลผลิตต่อหน่วยเฉลี่ย 1,113.67 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจาก ในช่วงติดฝักข้าวโพดต้องใช้น้ำ แต่ติดปัญหาการขาดแคลนน้ำผลผลิตที่ได้รับจึงน้อย ในขณะที่แปลงทั่วไปไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตในรูปฝักข้าวโพดได้ เนื่องจาก ประสบปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ เกษตรกรขาดน้ำในการทำเกษตร จึงจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบข้าวโพดช่อ (ตารางที่ 50)

(2.2) กิจกรรมการจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ในสินค้าทุเรียน ฝักสวนคร้วและมังคุด ดังนี้

(1) แปลงเรียนรู้สินค้าทุเรียน จังหวัดจันทบุรี ดำเนินกิจกรรมแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย โดยการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในกระบวนการดูแลรักษามีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีการฉีดสารเคมีด้วยแรงงานคนและมีการปรับมาใช้ไตรโคเดอร์มาซึ่งสามารถลดต้นทุนการใช้สารเคมีลง ใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชจำพวกเชื้อรา อีกทั้งยังช่วยบำรุงดินให้พืชมีระบบรากที่สมบูรณ์ การควบคุมระบบน้ำผ่านการใช้อัตโนมัติสั่งการผ่านสมาร์ตโฟน ให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ ส่งผลต่อความสะดวกของเกษตรกร ช่วยลดเวลาในแปลงเกษตรลง ซึ่งผลลัพธ์ในเบื้องต้นในภาพรวมแปลงต้นแบบ สามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตลง 94 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 14,041 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 13,947 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 0.67 จากการปรับมาใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จึงลดการใช้สารปรับปรุงดินลง และผลผลิตยังไม่มีผลกระทบ เนื่องจากทุเรียนเพิ่งมีการปลูกในช่วง 3 – 4 ปี (ตารางที่ 50)

(2) แปลงเรียนรู้สินค้าฝักสวนคร้ว จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินกิจกรรมแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย โดยการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในกระบวนการดูแลรักษา มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีการควบคุมระบบน้ำผ่านการใช้อัตโนมัติสั่งการผ่านสมาร์ตโฟน และให้น้ำแบบสปริงเกอร์ ส่งผลต่อความสะดวกของเกษตรกร ช่วยลดเวลาในแปลงเกษตร มีการฉีดพ่นสารเคมีด้วยแรงงานคนและมีการปรับมาใช้ไตรโคเดอร์มาใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชจำพวกเชื้อราใช้บิวเวอร์เรียและเมตาไรเซียม เพื่อป้องกันโรคแมลง สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านสารเคมี อีกทั้ง ยังใช้เป็นแปลงพยากรณ์การระบาดของศัตรูพืชร่วมด้วย ซึ่งผลลัพธ์ในเบื้องต้น ภาพรวมเกษตรกรแปลงต้นแบบมีค่าใช้จ่ายการผลิตเพิ่มขึ้น 942.86 บาทต่องานเมื่อเทียบกับแปลงทั่วไป (แปลงทั่วไป 2,200 บาทต่องาน แปลงต้นแบบ 3,142.86 บาทต่องาน) คิดเป็นร้อยละ 42.86 จากการลงทุนติดตั้งระบบน้ำอัจฉริยะสั่งการผ่านสมาร์ตโฟน ในแปลงฝักสวนคร้ว ในด้านผลผลิต พบว่า มีผลผลิตต่อหน่วยเท่าเดิม โดยมีผลผลิตต่อหน่วยเฉลี่ย 400 กิโลกรัม

ต่องานต่อรอบการผลิต เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งมีการใช้งานระบบอัจฉริยะในพื้นที่ จึงยังไม่มีผลเกี่ยวเกี่ยว
ด้านระบบการใช้งาน ซึ่งต้องมีการพัฒนาต่อไป (ตารางที่ 50)

(3) แปลงเรียนรู้สินค้ามังคุด จังหวัดพังงา ดำเนินกิจกรรมแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย โดยการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในกระบวนการดูแลรักษา มีการเก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์เพื่อให้มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ติดตั้งเซนเซอร์วัดความชื้นแสงและอุณหภูมิ โดยยังอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการพยากรณ์การระบาดของโรคระบาดและการเกิดศัตรูพืช โดยให้เกษตรกรเจ้าของแปลงถ่ายภาพและรายงานผลผ่านแอปพลิเคชัน DOAE Pest Forecast มีการใช้สารชีวภาพในแปลง เช่น เชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ทูริงเยนซิส (BT) เพื่อใช้กำจัดศัตรูพืชจำพวกหนอน และเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ซับทิลิส (BS) เพื่อใช้ป้องกันเชื้อราและแบคทีเรีย เป็นต้น เนื่องจากเกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์ที่มีรูปแบบการทำเกษตรในรูปแบบเดิม ผลลัพธ์เบื้องต้นในภาพรวมเกษตรกรแปลงต้นแบบมีค่าใช้จ่ายการผลิตและผลผลิต เท่ากับแปลงทั่วไป คือ 6,625 บาทต่อไร่ และผลผลิต เฉลี่ย 500 กิโลกรัมต่อไร่ แต่หลังการส่งเสริมการบำรุงด้วยการใช้สารชีวภาพในแปลง ส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น จากเดิมเกษตรกรจำหน่ายผลผลิตในตลาดทั่วไป ราคา 10 บาทต่อกิโลกรัม สามารถจำหน่ายผลผลิตแบบพรีเมียมราคา 80 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 50)

ตารางที่ 50 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายและปริมาณผลผลิต

รายการ	ค่าใช้จ่ายการผลิต (บาทต่อไร่)				ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)			
	แปลงทั่วไป	แปลงต้นแบบ	ผลต่าง (+/-)	ร้อยละ	แปลงทั่วไป	แปลงต้นแบบ	ผลต่าง (+/-)	ร้อยละ
1. กิจกรรมการจัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ								
1.1 มั่นสำปะหลัง	5,485	6,335	850	15.50	-	-	-	-
1.2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	7,552	7,129	-423	-5.60	-	1,113.67	0	0
2. กิจกรรมการจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย								
2.1 ทูเรียม	14,041	13,947	-94	-0.67	-	-	-	-
2.2 ผักสวนครัว ^{1/}	2,200	3,142.86	942.86	42.86	400	400	0	0
2.3 มังคุด	6,625	6,625	0	0	500	500	0	0

หมายเหตุ: ผลผลิตมันสำปะหลังและทุเรียนยังไม่ถึงช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต

^{1/}ค่าใช้จ่ายการผลิตผักสวนครั้วคำนวณหน่วย บาท/งาน และปริมาณผลผลิตคำนวณหน่วย กิโลกรัม/งาน/รอบการผลิต

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กิจกรรมการส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)" ในแปลงเรียนรู้สินค้าทุเรียน จังหวัดระยอง ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)" มีการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในแปลง โดยการติดตั้งอุปกรณ์ Handy Sense ซึ่งสามารถควบคุมการให้น้ำและปุ๋ย มีเซนเซอร์สำหรับวัดอุณหภูมิและความชื้นในดินเพื่อควบคุมการให้น้ำพืชตามความต้องการของพืช สามารถวัดความชื้นแสงใช้สำหรับวัดความชื้นแสงเพื่อให้ทราบปริมาณแสงที่พืชต้องการ และวัดอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศเพื่อควบคุมสภาพอากาศตามความต้องการของพืช เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถตรวจสอบ

ค่าอุณหภูมิ ความชื้นและความเข้มแสงผ่านแอปพลิเคชัน ช่วยลดเวลาในแปลงเกษตรลง ทั้งนี้ ในส่วนของการดำเนินงาน กิจกรรมยังอยู่ในกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาาระบบให้มีความเสถียร แล้วจึงจะนำไปสู่การขยายผล ต่อไป

1.3) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1.3.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ

(1) กรมการข้าว ภาพรวมการดำเนินงานโครงการเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.54 โดยมีความพึงพอใจต่อการติดต่อประสานงานจากหน่วยงานส่วนกลางเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ที่มีความชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่สามารถดำเนินการต่อได้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.33 มีความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีอัจฉริยะที่นำมาใช้ในพื้นที่ที่นำมาใช้ได้จริงและอุปกรณ์อัจฉริยะบางชิ้นเกษตรกรสามารถหาใช้ได้ง่ายในพื้นที่ เช่น การใช้โดรน การใช้รถปลูกข้าว เป็นต้น ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.50 มีความพึงพอใจต่อระบบอัจฉริยะที่นำมาใช้ในพื้นที่ เช่น ท่อวัดระดับน้ำอัจฉริยะ (Water Leveling) ที่มีการแจ้งเตือนเกษตรกรผ่านแอปพลิเคชัน Blynk และการติดตั้งสถานีตรวจอากาศ (Weather Station) ในระดับมากที่สุด ที่คะแนน 4.67 และมีความพึงพอใจต่อการให้ความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.67 (ตารางที่ 51)

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร ภาพรวมการดำเนินงานโครงการเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.29 โดยมีความพึงพอใจต่อการประสานงาน จากส่วนกลางระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.50 เนื่องจากการติดต่อประสานงานจากส่วนกลาง เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ที่มีความชัดเจน เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่สามารถดำเนินการต่อได้ มีความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีอัจฉริยะที่นำมาใช้ในพื้นที่ที่นำมาใช้ได้จริงและอุปกรณ์อัจฉริยะบางชิ้นเกษตรกรสามารถหาใช้ได้ง่ายในพื้นที่ เช่น การใช้โดรน การใช้ Laser Land Leveler เป็นต้น ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.00 มีความพึงพอใจต่อระบบอัจฉริยะที่นำมาใช้ในพื้นที่ เช่น ระบบควบคุมน้ำผ่านสมาร์ตโฟน ระบบ Handy Sense เป็นต้น ในระดับมากที่สุด ที่คะแนน 4.33 และมีความพึงพอใจต่อการให้ความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.33 (ตารางที่ 51)

ตารางที่ 51 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	กรมการข้าว		กรมส่งเสริมการเกษตร	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อการประสานงานจากส่วนกลาง	4.33	มากที่สุด	4.50	มากที่สุด
2. ความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีอัจฉริยะในพื้นที่	4.50	มากที่สุด	4.00	มาก
3. ความพึงพอใจต่อระบบที่นำมาใช้งาน	4.67	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
4. ความพึงพอใจต่อความร่วมมือของเกษตรกร	4.67	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
ภาพรวมความพึงพอใจต่อโครงการ	4.54	มากที่สุด	4.29	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

1.3.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการ

(1) กรมการข้าว ภาพรวมการดำเนินงานโครงการ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.63 โดยมีความพึงพอใจต่อองค์ความรู้ใหม่ ผ่านการมีระบบเกษตรกรอัจฉริยะเข้ามาในพื้นที่ ก่อให้เกิดความสะดวกในการทำการเกษตร ลดระยะเวลาในแปลงเกษตรลง ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 5.00 มีเทคโนโลยีอัจฉริยะสามารถนำไปใช้งานในพื้นที่ได้จริง เช่น การใช้โดรนเพื่อการเกษตรในการฉีดพ่นสารเคมีและหว่านปุ๋ย เป็นต้น ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.71 นอกจากนี้เกษตรกรมีความพอใจต่อการประสานงานของเจ้าหน้าที่ ในการเข้ามามีบทบาทในการชี้แนะขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม การใช้งานอุปกรณ์อัจฉริยะ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.25 และเทคโนโลยีที่นำมาใช้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.57 (ตารางที่ 52)

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร ภาพรวมการดำเนินงานโครงการ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับ มาก ที่ค่าคะแนน 4.11 โดยมีความพึงพอใจต่อองค์ความรู้ใหม่ ผ่านการมีระบบเกษตรกรอัจฉริยะเข้ามาในพื้นที่ ก่อให้เกิดความสะดวกในการทำการเกษตร ลดระยะเวลาในแปลงเกษตรลง ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.20 มีเทคโนโลยีอัจฉริยะสามารถนำไปใช้งานในพื้นที่ได้จริง เช่น การใช้โดรนเพื่อการเกษตรในการฉีดพ่นสารเคมีและหว่านปุ๋ย การติดตั้งระบบน้ำอัจฉริยะส่งการผ่านสมาร์ตโฟน เป็นต้น ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.25 นอกจากนี้เกษตรกรมีความพอใจต่อการประสานงานของเจ้าหน้าที่ ในการเข้ามามีบทบาทในการชี้แนะขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม การใช้งานอุปกรณ์อัจฉริยะ ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.80 และเทคโนโลยีที่นำมาใช้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.20 (ตารางที่ 52)

ตารางที่ 52 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	กรมการข้าว		กรมส่งเสริมการเกษตร	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. องค์ความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์	5.00	มากที่สุด	4.20	มากที่สุด
2. อุปกรณ์อัจฉริยะสามารถใช้งานได้จริง	4.71	มากที่สุด	4.25	มากที่สุด
3. เจ้าหน้าที่ อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานโครงการชัดเจน เข้าใจง่าย	4.25	มากที่สุด	3.80	มาก
4. เทคโนโลยีที่ใช้ในพื้นที่มีความเหมาะสม	4.57	มากที่สุด	4.20	มากที่สุด
ความพึงพอใจในภาพรวมโครงการ	4.63	มากที่สุด	4.11	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

2.5.4 ข้อค้นพบ

1) เกษตรกรแปลงต้นแบบมีความพึงพอใจในเทคโนโลยีอัจฉริยะที่นำมาใช้ในแปลง เนื่องจากมีความทันสมัย สามารถใช้งานเทคโนโลยีได้ง่ายผ่านการสั่งการด้วยสมาร์ทโฟน และเกษตรกรสามารถลดระยะเวลาในแปลงเกษตร จึงเห็นควรให้มีการขยายผลไปยังแปลงเกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อไป

2) งบประมาณที่สนับสนุนโครงการฯ เป็นงบดำเนินงาน ไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมได้

3) เกษตรกรยังไม่มีความสามารถในการดูแลรักษา และซ่อมแซมระบบปฏิบัติการซอฟต์แวร์ที่ติดตั้งในพื้นที่ ในกรณีเกิดการชำรุดและความไม่เสถียรของระบบ

2.5.5 ข้อเสนอแนะ

1) เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยี ให้มีความเสถียร เกษตรกรสามารถเข้าถึงและใช้งานได้ง่าย

2) หน่วยงานควรจัดอบรมการใช้งานระบบฯ การบำรุงรักษาอุปกรณ์ในแปลงให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้งานระบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และซ่อมแซมอุปกรณ์ได้เองกรณีเกิดการชำรุด

3) เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีอัจฉริยะในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง ควรมีการบูรณาการโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ร่วมกับโครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในพื้นที่ เช่น การใช้รถแทรกเตอร์และโดรน เพื่ออำนวยความสะดวกในแปลง และลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลง เป็นต้น

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

ภาพการอธิบายแนวทางการวางระบบน้ำอัจฉริยะ
แปลงมันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชร

ภาพลงพื้นที่สำรวจแปลงอัจฉริยะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
จังหวัดลพบุรี

ภาพการอธิบายแนวทางการวางระบบน้ำและการจัดการแปลง
ทุเรียน จังหวัดจันทบุรี

ภาพกิจกรรมการติดตั้งระบบ Handy Sense
ในแปลงทุเรียน จังหวัดระยอง

ภาพการสำรวจกิจกรรมอนุรักษ์รักษาพืชและจัดการ
ดินปุ๋ยแปลงมังคุด จังหวัดพังงา

ภาพการอธิบายแนวทางการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ
ในแปลงข้าว จังหวัดชัยนาท

ภาพการใช้โดรนทางการเกษตรในการหว่านปุ๋ยเคมี
ในแปลงข้าว จังหวัดสกลนคร

ภาพการเตรียมแปลงข้าวก่อนปลูกในจังหวัดเชียงใหม่

2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนนิเวศการเกษตร

2.6.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตร มีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง โดยการสนับสนุนส่งเสริมระบบนิเวศของภาคเกษตรในด้านต่าง ๆ

2) **เป้าหมาย** มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15 (ในปี 2566 - 2570) และสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น สหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อยร้อยละ 95 วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งร้อยละ 30

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) **งบประมาณ** 16,184.8930 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 16,003.0691 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.88 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.6.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 5 โครงการ คือ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ และโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว มีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 103.00 จำแนกรายโครงการ ดังนี้

1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) กรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) ดำเนินการแล้ว จำนวน 66,674 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.78 ของเป้าหมาย การปลูกพืชทางเลือกใหม่ 2,920 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย จัดอบรมถ่ายทอดให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือก 1,000 ราย การเปลี่ยนพืชอินปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 70 ราย และการอบรมทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,000 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย สนับสนุนปัจจัยการผลิต ซักซ้อมพัฒนาครูบัญชี จำนวน 48 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตรให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 152 แปลง คิดเป็นร้อยละ 101.33 ของเป้าหมาย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ แหนแดง จำนวน 147 บ่อ ครอบคลุมเป้าหมาย ผลิตเรื่องแสงสีอินทรีย์ จำนวน 7,400 ก้อน คิดเป็นร้อยละ 110.45 ของเป้าหมาย 6,700 ก้อน และปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 74 ตัน ครอบคลุมเป้าหมาย พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน 1,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย และเกษตรกรฟาร์มโคนม กระบือ และฟาร์มโคนมที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์ จำนวน 241 ราย คิดเป็นร้อยละ 120.50 ของเป้าหมาย 200 ราย (ตารางที่ 53)

2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการรวมกลุ่มแปลงใหญ่แล้ว จำนวน 4,707 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง แผนธุรกิจ และปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้ว 4,702 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100.92 ของเป้าหมาย 4,659 แปลง จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ดำเนินการแล้ว 4,751 แปลง คิดเป็นร้อยละ 108.51 ของเป้าหมาย 4,393 แปลง มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว จำนวน 58,007 ราย คิดเป็นร้อยละ 140.21 ของเป้าหมาย 41,372 ราย ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี ดำเนินการแล้ว 363 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.28 ของเป้าหมาย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ดำเนินการแล้ว 14,405 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.03 ของเป้าหมาย 14,400 ราย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ แก่เกษตรกร ดำเนินการแล้ว 10,145 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.64 ของเป้าหมาย 10,080 ราย พัฒนาคุณภาพดิน ในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้ว 71,560 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100.79 ของเป้าหมาย 71,000 ไร่ (ตารางที่ 54)

3) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง ชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 230 ชุมชน ดำเนินการ ครอบคลุมเป้าหมาย เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง 30 ชุมชน ดำเนินการ ครอบคลุมเป้าหมาย อบรมยุวประมง 285 ราย คิดเป็นร้อยละ 109.62 ของเป้าหมาย 260 ราย อบรมผู้ช่วยเหลือ การปฏิบัติงาน 260 ราย ดำเนินการครอบคลุมเป้าหมาย ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือ 66 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 101.54 ของเป้าหมาย 65 ครั้ง สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง 200 ชุมชนดำเนินการครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 55)

4) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร จัดอบรมธุรกิจเกษตร และการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพครบตามเป้าหมายแล้ว 1 รุ่น จำนวน 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 160 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย จัดอบรมการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform Device and Data - Driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร ครอบคลุมเป้าหมายแล้ว 2 รุ่น จำนวน 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 168.75 ของเป้าหมาย 80 ราย จัดอบรมการใช้ข้อมูล การเงินการบัญชีครบตามเป้าหมาย 50 แห่ง และการกำกับ แนะนำกลุ่มดำเนินการครบตามเป้าหมาย 50 แห่ง (ตารางที่ 56)

5) โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ถ่ายทอด เทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าว ครอบคลุมเป้าหมาย 62 ล้านไร่ เบิกจ่าย งบดำเนินงานแล้วร้อยละ 72.15 ของงบประมาณทั้งหมด 35 ล้านบาท และกรมการข้าวได้โอนเงินงบประมาณ โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว รายการเงินอุดหนุน วงเงิน 15,225 ล้านบาท ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2565 ที่เห็นชอบในหลักการโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว พร้อมมาตรการ คู่ขนาน และโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปี 2565/66 โดยมีกรอบวงเงินในการดำเนินโครงการ จำนวน 66,580.906 ล้านบาท และให้นำเงินส่วนหนึ่งจากงบประมาณ

รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกรมการข้าว ไปใช้ในโครงการดังกล่าว ซึ่ง ธ.ก.ส. โอนให้เกษตรกร 4.6 ล้านครัวเรือน ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 57)

ตารางที่ 53 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมพัฒนาที่ดิน)				
- กิจกรรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	67,500	66,674	98.78
2. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
2.1 ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map				
1) อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่	ราย	1,000	1,000	100.00
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่	ไร่	2,920	2,920	100.00
3. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมหม่อนไหม)				
3.1 กิจกรรมถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร				
- หลักสูตร การปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อน	ราย	70	70	100.00
3.2 กิจกรรมสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร (หลังการฝึกอบรม)				
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูป	ไร่	120	120	100.00
4. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
4.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	48	48	100.00
4.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,000	1,000	100.00
4.3 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	700	724	103.43

**ตารางที่ 53 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการ
เชิงรุก (Agri-Map) (ต่อ)**

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	700	723	103.29
4.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	100	105	105.00
5. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมวิชาการเกษตร)				
5.1 บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร Agri-Map				
1) เทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร ให้เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	150	152	101.33
2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต				
- แหนแดง	บ่อ	147	147	100.00
- เห็ดเรืองแสงสิรินรัศมี	ก้อน	6,700	7,400	110.45
- ปุ๋ยหมักเติมอากาศ	ตัน	74	74	100.00
6. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมปศุสัตว์)				
6.1 จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์	ไร่	1,000	1,000	100.00
6.2 จำนวนเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนม ที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืช อาหารสัตว์	ราย	200	241	120.50
7. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
7.1 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหาร จัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด (ร้อยละความก้าวหน้า)	เรื่อง	1	1	100.00
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00
7.2 การศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืช เศรษฐกิจที่สำคัญ (ร้อยละความก้าวหน้า)	เรื่อง	1	1	100.00
	ร้อยละ	100	100.00	100.00
รวม				102.05

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 54 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 กิจกรรมการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้	แปลง	2,000	2,234	111.70
1.2 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร	แปลง	1,279	1,279	100.00
1.3 ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	547	546	99.82
1.4 การพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	ราย	1,000	1,202	120.20
2. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมการข้าว)				
2.1 กิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่				
1) จัดประชุมเวทีชุมชน (จัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ/ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่)	แปลง	430	550	127.91
2) จัดประชุมหน่วยงานภาคีร่วมกับผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่	จังหวัด	56	53	94.64
3) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว	ไร่	56,000	43,503	77.68
4) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาผลิตปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ	แปลง	430	549	127.67
5) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาบริหารจัดการศัตรูข้าว	แปลง	430	550	127.91
6) จัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและด้านการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ด้าน ICS	ราย	16,900	32,288	191.05
7) แปลงเรียนรู้และแปลงสาธิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	จังหวัด	56	56	100.00
8) จัดประชุมเชื่อมโยงตลาดระดับภูมิภาค (ผู้ประกอบการและผู้ผลิต)	จังหวัด	56	-	-
2.2 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้	ไร่	15,000	17,003	113.35
2.3 กิจกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวเจ้าพื้นนุ่มคุณภาพดี	ไร่	20,000	18,615	93.08
2.4 กิจกรรมการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	ครั้ง	52	52	100.00

ตารางที่ 54 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมปศุสัตว์)				
3.1 พื้นที่การเกษตรแปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา				
ด้านการปศุสัตว์				
1) จัดตั้งแปลงใหม่ ปี 2565 - 2566	แปลง	50	50	100.00
2) แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM	แปลง	25	25	100.00
3.2 ฝึกอบรมเพิ่มความรู้อุตสาหกรรม				
1) หลักสูตร เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงสัตว์	ราย	1,500	1,440	96.00
2) หลักสูตร เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาหารสัตว์	ราย	250	260	104.00
และยกระดับมาตรฐานฟาร์ม				
3.3 ลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ด้วย Motor Pool				
1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ หลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพ	ราย	250	245	98.00
การจัดการอาหารสัตว์ และยกระดับมาตรฐานฟาร์ม				
2) ให้บริการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ของเกษตรกร	ไร่	2,500	2,406	96.24
3.4 ปรับระบบการเลี้ยงให้เป็นฟาร์ม GFM				
- จำนวนเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนม	ราย	250	240	96.00
ที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ปรับระบบการเลี้ยง				
3.5 ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
1) ฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ หลักสูตร	กลุ่ม	20	20	100.00
การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม				
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อส่งเสริมการแปรรูป	กลุ่ม	4	4	100.00
ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ภายใต้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
3.6 ติดตามและให้คำแนะนำเกษตรกร	ครั้ง	225	224	99.56
4. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมประมง)				
4.1 กิจกรรม ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่				
1) กิจกรรมเตรียมการบริหารจัดการเกษตรแบบ	แปลง	44	44	100.00
แปลงใหญ่				
2) กิจกรรมจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	44	44	100.00
เพิ่มมูลค่าและจำหน่ายผลผลิต				
3) กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้ให้เกษตรกร	ราย	2,159	2,145	99.35

ตารางที่ 54 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4) กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร	ราย	2,021	1,917	94.85
5) กิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมช่องทางการตลาด	แปลง	44	44	100.00
6) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าโดยการตรวจประเมินฟาร์ม และการให้การรับรองเป็นฟาร์มมาตรฐาน (GAP)	ราย	550	550	100.00
7) กิจกรรมติดตามประเมินผลและส่งเสริมการดำเนินงาน	แปลง	44	44	100.00
4.2 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลงไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5.00	9.20	-
5. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมหม่อนไหม)				
5.1 กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง)				
- หลักสูตร วางแผนและทบทวนการดำเนินงาน	แปลง	6	6	100.00
	ราย	305	299	98.03
5.2 ส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง)				
1) หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน	แปลง	6	6	100.00
	ราย	227	227	100.00
2) หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ	แปลง	8	8	100.00
	ราย	294	294	100.00
3) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่	แปลง	4	4	100.00
	ราย	255	255	100.00
5.3 ส่งเสริมการตลาด (ปลายทาง)				
- หลักสูตร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเครือข่ายหม่อนไหมแปลงใหญ่และการเจรจาซื้อขายสินค้าหม่อนไหม	แปลง	1	1	100.00
	ราย	30	30	100.00
5.4 จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบเพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	แปลง	13	13	100.00

ตารางที่ 54 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมวิชาการเกษตร)				
6.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่				
1) จำนวนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ	แปลง	20	31	155.00
2) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	ราย	800	862	107.75
7. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
7.1 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการร่วมกันตลอดห่วงโซ่มิ่่น้อยกว่า	จังหวัด	69	69	100.00
7.2 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในปี 2564 ได้รับการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงตลาดเครือข่าย ไม่น้อยกว่า	แปลง	400	402	100.50
7.3 ประสานงาน วางแผนบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาดให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรและแปลงใหญ่ทั่วไป	จังหวัด	75	75	100.00
7.4 จัดประชุมการบริหารจัดการร่วมกันตลอดห่วงโซ่เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการเครื่องจักรกลร่วมกันให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์	แปลง	1,284	1,285	100.08
7.5 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่า	จังหวัด	75	75	100.00
	แปลง	1,284	1,285	100.08
	จังหวัด	69	69	100.00
	แปลง	400	402	100.50
	ราย	2,000	2,262	113.10
	บาท/ไร่	1,200	1,285	-
8. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
8.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	362	363	100.28
8.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	14,400	14,405	100.03
8.3 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	10,080	10,145	100.64
8.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	10,080	10,122	100.42
8.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	1,390	1,398	100.58

ตารางที่ 54 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
9. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมพัฒนาที่ดิน)				
- พัฒนาคูณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	71,000	71,560	100.79
10. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
10.1 อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2566	แปลง	40	40	100.00
	ราย	1,787	1,787	100.00
1) แปลงใหญ่ปีที่ 1 (2566)	แปลง	13	13	100.00
	ราย	497	497	100.00
2) แปลงใหญ่ปีที่ 2 (2565)	แปลง	13	13	100.00
	ราย	607	607	100.00
3) แปลงใหญ่ปีที่ 3 (2564)	แปลง	14	14	100.00
	ราย	683	683	100.00
10.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต	แปลง	40	40	100.00
11. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)				
- กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานในการผลิต	แห่ง	3	3	100.00
ในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิต	ราย	550	1,537	279.45
ตามมาตรฐาน				
12. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(การยางแห่งประเทศไทย)				
12.1 กิจกรรมบริหารโครงการ				
1) ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริม	ครั้ง	4	4	100.00
การทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				
2) ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับเขต	ครั้ง	7	7	100.00
3) ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด	จังหวัด	45	45	100.00
12.2 กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่	ไร่	50,000	74,359	148.72
1) แปลงปีที่ 1	แปลง	106	106	100.00
2) แปลงปีที่ 2 3	แปลง	314	314	100.00
3) ประกวดต้นแบบแปลงใหญ่ (กยท.ข.)	ครั้ง	1	1	100.00

ตารางที่ 54 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4) ติดตาม กำกับ ดูแลการขับเคลื่อนโครงการฯ (ฝพก./กยท.ข./จ./ส.)	ครั้ง	4	4	100.00
5) อุดหนุนแปลงใหญ่อย่างพาราที่มีศักยภาพ ในการปรับปรุงหรือสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราเพื่อรองรับ การใช้ประโยชน์ร่วมกันของการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่	ครั้ง	1	1	100.00
13. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
13.1 ประเมินผลโครงการ	เรื่อง	1	1	100.00
รวมกลุ่มแปลงใหญ่	แปลง	4,707	4,707	100.00
ปรับปรุงฐานข้อมูล	แปลง	4,659	4,702	100.92
รวมถ่ายทอดความรู้	แปลง	4,393	4,751	108.51
รวมเกษตรกรได้รับความรู้	ราย	41372	58007	140.21
รวม				111.79

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 55 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง (กรมประมง)				
1.1 กิจกรรมชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง	ชุมชน	230	230	100.00
1) กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน	ชุมชน	30	30	100.00
- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	ชุมชน	30	30	100.00
- อบรมยุวประมง	ราย	260	285	109.62
- อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน	ราย	260	260	100.00
- ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน	ครั้ง	65	66	101.54
1.2 กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง	ชุมชน	200	200	100.00
1.3 ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	12	240.00
รวม				147.60

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 56 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
1.1 แนะนำ ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพสหกรณ์	สหกรณ์	70	70	100.00
ภาคการเกษตร เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	หน่วยงาน	47	47	100.00
1.2 จัดอบรมหลักสูตรธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมีอาชีพ	รุ่น	1	1	100.00
	สหกรณ์	70	70	100.00
	ราย	160	160	100.00
1.3 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต	รุ่น	7	7	100.00
	สหกรณ์	36	36	100.00
	ราย	175	192	109.71
1.4 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครือข่ายผู้ผลิตพร้อมจัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรจากแหล่งผลิต (แปลงเกษตรกร เกษตรกรสมาชิก สถาบันเกษตรกร) เข้าสู่กระบวนการรวบรวมและแปรรูป	หน่วยงาน	47	47	100.00
	สหกรณ์	70	70	100.00
	ราย	1,400	1,400	100.00
1.5 จัดอบรม หลักสูตร การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform device and data-driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร	รุ่น	2	2	100.00
	สหกรณ์	70	70	100.00
	ราย	80	135	168.75
1.6 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดของสหกรณ์ภาคการเกษตรกับหน่วยงานภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้ง สหกรณ์ประเภทอื่น ๆ	รุ่น	1	1	100.00
	สหกรณ์	48	48	100.00
	ราย	90	90	100.00
1.7 สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้	ร้อยละ	90	90	100.00
2. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
2.1 อบรมการใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี	แห่ง	50	50	100.00
2.2 กำกับแนะนำกลุ่มเป้าหมาย	แห่ง	50	50	100.00
2.3 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	แห่ง	50	50	100.00
รวม				101.12

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 57 ผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (กรมการข้าว)				
1.1 ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิตข้าว	ไร่	62,000,000	62,000,000	100.00
1.2 การจ่ายเงินอุดหนุนสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	ครัวเรือน	4,600,000	4,600,000	100.00
ภาพรวม				100.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.6.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) มีกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ภูมิสังคม และตลาด และเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพเกษตรกร เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ 71,540 ไร่ งบประมาณ 278.0578 ล้านบาท (กรมพัฒนาที่ดิน 245.9132 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตร 16.0294 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 1.6888 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2.2970 ล้านบาท กรมวิชาการเกษตร 4.6500 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 2.4794 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 5.0000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 270.5534 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.30

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) ดำเนินการแล้ว จำนวน 66,674 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.78 ของเป้าหมาย เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 238.8079 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.11 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 245.9132 ล้านบาท

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ให้เกษตรกร จำนวน 1,000 ราย ครบตามเป้าหมาย สนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่ จำนวน 2,920 ไร่ ครบตามเป้าหมาย เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 15.9040 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.22 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 16.0294 ล้านบาท

(3) กรมหม่อนไหม จัดกิจกรรมถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อนแล้ว จำนวน 70 ราย ครบตามเป้าหมาย

กิจกรรมสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูป
ดำเนินการได้ครบ 12 ไร่ ตามเป้าหมาย เบิกจ่ายงบประมาณได้ครบตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 1.6888 ล้านบาท

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ชักชวนพัฒนาครอบครัวบัญชี จำนวน 48 ราย ครบตามเป้าหมาย
อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน 1,000 ราย ครบตามเป้าหมาย และกำกับแนะนำการจัดทำบัญชี
ต้นทุนอาชีพ จำนวน 724 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.43 ของเป้าหมาย ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ
จำนวน 723 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.29 ของเป้าหมาย 700 ราย และติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ
จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.00 ของเป้าหมาย 100 ราย เบิกจ่ายงบประมาณได้ครบตามงบประมาณ
ที่ได้รับจัดสรร 2.2970 ล้านบาท

(5) กรมวิชาการเกษตร ได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร
ให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 152 แปลง คิดเป็นร้อยละ 101.33 ของเป้าหมาย 150 ราย
และสนับสนุนปัจจัยการผลิต 1) แหนแดง จำนวน 147 บ่อ ครบตามเป้าหมาย 2) เห็ดเรืองแสงสิรินรัมย์ จำนวน
7,400 ก้อน คิดเป็นร้อยละ 110.45 ของเป้าหมาย และ 3) ปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 74 ตัน ครบตามเป้าหมาย
เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 4.6450 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.89 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 4.6500 ล้านบาท

(6) กรมปศุสัตว์ ส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ จำนวน 1,000 ไร่ ดำเนินการ
ได้ครบตามเป้าหมาย เกษตรกรฟาร์มโคนเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนมที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต
ระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์ จำนวน 241 ราย คิดเป็นร้อยละ 120.50 ของเป้าหมาย 200 ราย
เบิกจ่ายงบประมาณได้ครบตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2.4794 ล้านบาท

(7) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหาร
จัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด 1 เรื่อง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย และการศึกษาแนวทาง การจัดทำ
เขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ 1 เรื่อง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว
4.7313 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.63 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5.0000 ล้านบาท

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร
ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ของสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ
อุดรธานี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุดรธานี และสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดขอนแก่น ในช่วง
เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566 สรุปผลการติดตามโครงการ ดังนี้

(1) การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ พบว่า สามารถดำเนินโครงการได้ตามแผนและสามารถ
เบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมาย โดยมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการให้เกษตรกรรับทราบ
1 ครั้ง ตามเป้าหมาย ทำการคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติดำเนินการสนับสนุนเกษตรกร 410 ไร่ เกษตรกร
44 ราย ครบตามเป้าหมาย และจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
พร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์พืช เช่น พันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์ผัก และเมล็ดพันธุ์พืชไร่

สารปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปูนโดโลไมต์ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เห็ดเรืองแสงร้ดมี แหนแดง และ สารชีวภัณฑ์ เป็นต้น ให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตตามความประสงค์ ของเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า พื้นที่เป้าหมายที่ดำเนินการมีความเพียงพอหรือเหมาะสม กับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรยังไม่เพียงพอ กับความต้องการปรับเปลี่ยนของเกษตรกร ด้านการใช้แผนที่ Agri-Map เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยใช้ในการประกอบการบริหารจัดการโครงการ เช่น เป็นข้อมูลพื้นฐาน กำหนดพื้นที่เป้าหมาย และกำหนด/ คัดเลือกกิจกรรมที่ส่งให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต ส่วนแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรสำคัญ ในระดับพื้นที่/จังหวัด ของ สศก. เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในระดับมาก และได้นำมาประยุกต์ใช้ ในการวางแผนในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกรโดยแนะนำให้เกษตรกรปลูกพืชให้ตรงกับดิน ทำให้เพิ่ม รายได้ลดรายจ่าย มีรายได้หมุนเวียนตลอดปี

(2) ด้านเกษตรกร พบว่า เกษตรกรรับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินโครงการจากผู้นำชุมชน ร้อยละ 56.76 และรับทราบจากเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 48.65 โดยเกษตรกร ทุกรายได้เข้าร่วมการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ และเกษตรกรร้อยละ 47.06 ได้เข้าร่วมการถ่ายทอด ความรู้ เรื่องเขตความเหมาะสมการปลูกพืช การวิเคราะห์การปลูกพืชตามความเหมาะสม รวมทั้งศึกษา ดูงานในแปลงตัวอย่าง จากการสอบถามความเห็นเกษตรกร (แบ่งความเห็นเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) เกี่ยวกับหลักสูตรดังกล่าว เกษตรกรเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของตนเองแล้ว นอกจากนี้เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับ ในระดับ มากที่สุด อย่างไรก็ตาม เกษตรกรร้อยละ 21.88 เห็นว่าปัจจัยการผลิตที่ได้รับไม่เพียงพอ ต้องการให้สนับสนุน เพิ่มเติม เกษตรกรมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 10.09 ไร่ต่อราย โดยเกษตรกรร้อยละ 78.38 ได้ปรับเปลี่ยน จากการปลูกข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นเกษตรผสมผสานโดยการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น เช่น มะพร้าว มะม่วง ฝรั่ง ส้มโอ ลิ้นจี่ กัลยาล ถั่วลิสง พริกขี้หนูเปอร์ฮอท ที่เหลือคาดว่าจะปลูกหลังจากที่ฝนตกแล้วในช่วงเดือน กันยายน 2566 เป็นต้นไป

(3) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(3.1) เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อกระบวนการชี้แจง การจัดสรรงบประมาณ ขั้นตอน การดำเนินงาน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70

(3.2) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดอบรม/ศึกษาดูงาน ปัจจัยการผลิต ที่ได้รับ รูปแบบการพัฒนาที่ดิน และการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน เฉลี่ย 4.66

1.3) ข้อค้นพบ

(1) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ และเกษตรกรรายเดิมต้องการให้โครงการสนับสนุนต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุน

(2) เกษตรกรเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ ช่วยลดต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตเนื่องจากการสนับสนุนพันธุ์ไม้ และช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตที่ได้มาบริโภค

1.4) ข้อเสนอแนะ

(1) การดำเนินงานโครงการในอนาคต ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรรายใหม่และรายเก่า

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง ควรพิจารณา สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ไม้ พันธุ์ปลา ปุ๋ย สารกำจัดโรคและแมลง เป็นต้น ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการต่อยอดกับสิ่งที่เกษตรกรทำอยู่

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

ภาพการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ จังหวัดขอนแก่น

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จังหวัดอุดรธานี

ภาพการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานโครงการฯ จังหวัดอุดรธานี

ภาพการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานโครงการจังหวัดอุดรธานี

2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นหน่วยงานร่วมดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดที่รองรับที่แน่นอน และเพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป้าหมาย จำนวน 4,707 แปลง (กรมส่งเสริมการเกษตร 2,000 แปลง กรมการข้าว 430 แปลง กรมปศุสัตว์ 75 แปลง กรมประมง 44 แปลง กรมหม่อนไหม 14 แปลง กรมส่งเสริมสหกรณ์ 1,684 แปลง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 40 แปลง และการยางแห่งประเทศไทย 420 แปลง) งบประมาณ 618.4614 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 454.1663 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.43 (ตารางที่ 54)

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ การส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 2,000 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 2,234 แปลง คิดเป็นร้อยละ 111.70

(1.2) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร เป้าหมาย จำนวน 1,279 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(1.3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป้าหมาย จำนวน 547 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 546 แปลง คิดเป็นร้อยละ 99.82

(1.4) พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง เป้าหมาย จำนวน 1,000 ราย ดำเนินการได้ 1,202 ราย คิดเป็นร้อยละ 120.20

(1.5) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 208.4896 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 201.3084 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.56

(2) กรมการข้าว

(2.1) กลุ่มนาแปลงใหญ่มีการจัดประชุมเวทีชุมชน (จัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ/ปรับปรุง ข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่) เป้าหมาย จำนวน 430 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 550 แปลง คิดเป็นร้อยละ 127.91

(2.2) จัดประชุมหน่วยงานภาครัฐร่วมกับผู้นำกลุ่มนาแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 56 จังหวัด ดำเนินการแล้ว จำนวน 53 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 94.64 ส่วนที่เหลือไม่ได้ดำเนินการ 3 จังหวัด โดยจังหวัดเลยและจังหวัดชัยภูมิ ได้จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานในจังหวัดไปแล้ว จึงขอคืนงบประมาณ และจังหวัดยโสธร ได้มีการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานภายในจังหวัดแล้ว จึงไม่ได้ดำเนินการโดยนำงบประมาณไปใช้ในการติดตามงานแทน

(2.3) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว เป้าหมาย จำนวน 56,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 43,503 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.68 เนื่องจากมีกลุ่มเกษตรกร ไม่ขอรับสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว ในโครงการแปลงใหญ่ บางส่วนรับเมล็ดพันธุ์ข้าวจากการสนับสนุนในโครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2566 ของกรมการข้าวแทน และมีการยกเลิกแปลง จึงไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย 56,000 ไร่

(2.4) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาผลิตปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ เป้าหมาย จำนวน 430 แปลง ดำเนินการได้ จำนวน 549 แปลง คิดเป็นร้อยละ 127.67

(2.5) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาบริหารจัดการศัตรูข้าว เป้าหมาย จำนวน 430 แปลง ดำเนินการได้ จำนวน 550 แปลง คิดเป็นร้อยละ 127.91

(2.6) จัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้านการผลิต เมล็ดพันธุ์ ข้าวและด้านการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ด้าน ICS เป้าหมาย จำนวน 16,900 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 32,288 ราย คิดเป็นร้อยละ 191.05

(2.7) แปลงเรียนรู้และแปลงสาธิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป้าหมาย จำนวน 56 จังหวัด ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(2.8) จัดประชุมเชื่อมโยงตลาดระดับภูมิภาค (ผู้ประกอบการกับผู้ผลิต) เป้าหมาย จำนวน 56 จังหวัด ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจาก มีการปรับแผนรวมกิจกรรมจัดประชุมเชื่อมโยงตลาดระดับภูมิภาค และระดับประเทศ เป็นการนัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการส่งเสริมเกษตรกรนาแปลงใหญ่สู่การเชื่อมโยงตลาดข้าว ปี 2566 เพื่อลดระยะเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(2.9) กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เป้าหมาย จำนวน 15,000 ไร่ ดำเนินการได้ จำนวน 17,003 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 113.35

(2.10) กิจกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวเจ้าพื้นนุ่มคุณภาพดี เป้าหมาย จำนวน 20,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 18,615 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 93.08 โดยมีการปรับแผน กิจกรรมจัดประชุมเชื่อมโยงตลาดระดับภูมิภาค และระดับประเทศ เป็นการนัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการส่งเสริมเกษตรกรนาแปลงใหญ่สู่การเชื่อมโยงตลาดข้าว ปี 2566 เพื่อลดระยะเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(2.11) กิจกรรมการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว เป้าหมาย จำนวน 52 ครั้ง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(2.12) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 102.4520 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 80.1667 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.25

(3) กรมปศุสัตว์

(3.1) พื้นที่การเกษตรแปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านการปศุสัตว์

(3.1.1) จัดตั้งแปลงใหม่ ปี 2565 – 2566 เป้าหมาย จำนวน 50 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(3.1.2) แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM เป้าหมาย จำนวน 25 แปลง
ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(3.2) ฝึกอบรมเพิ่มความรู้เกษตรกร ประกอบด้วย 2 หลักสูตร ดังนี้

(3.2.1) หลักสูตร เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงสัตว์ เป้าหมาย จำนวน
1,500 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,440 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.00

(3.2.2) หลักสูตร เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาหารสัตว์และยกระดับ
มาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย จำนวน 250 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 260 ราย คิดเป็นร้อยละ 104.00

(3.3) ลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ด้วย Motor Pool

(3.3.1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ หลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาหารสัตว์
และยกระดับมาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย จำนวน 250 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 245 ราย คิดเป็นร้อยละ
98.00

(3.3.2) ให้บริการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ของเกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 2,500 ไร่
ดำเนินการแล้ว จำนวน 2,406 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.24

(3.4) ปรับระบบการเลี้ยงให้เป็นฟาร์ม GFM มีจำนวนเกษตรกรฟาร์มโคนม กระบือ
และฟาร์มโคนม ที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ปรับระบบการเลี้ยง เป้าหมาย จำนวน 250
ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 240 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.00

(3.5) ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มส่งเสริมการเกษตร
แบบแปลงใหญ่

(3.5.1) ฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ หลักสูตร การแปรรูป
ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป้าหมาย จำนวน 20 กลุ่ม ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(3.5.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์
ภายใต้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 4 กลุ่ม ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(3.6) ติดตามและให้คำแนะนำเกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 225 ครั้ง ดำเนินการ
แล้ว จำนวน 224 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 99.56

(3.7) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 6.1278 ล้านบาท เบิกจ่าย
งบประมาณแล้ว จำนวน 6.1068 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.66

(4) กรมประมง

(4.1) กิจกรรม ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

(4.1.1) กิจกรรมเตรียมการบริหารจัดการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย
จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4.1.2) กิจกรรมจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มมูลค่าและจำหน่าย
ผลผลิต เป้าหมาย จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4.1.3) กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 2,159 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 2,145 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.35

(4.1.4) กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 2,021 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,917 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.85

(4.1.5) กิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมช่องทางการตลาด เป้าหมาย จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4.1.6) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าโดยการตรวจประเมินฟาร์ม และการให้การรับรองเป็นฟาร์มมาตรฐาน (GAP) เป้าหมาย จำนวน 550 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด อบรมส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้า GAP จำนวน 550 ราย ครบตามเป้าหมาย ปัจจุบันมีการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม จำนวน 257 ราย และให้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP จำนวน 149 ราย

(4.1.7) กิจกรรมติดตามประเมินผลและส่งเสริมการดำเนินงาน เป้าหมาย จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4.2) ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลงไม่น้อยกว่าเป้าหมาย โดย มีการกำหนดเป้าหมาย ลดลงร้อยละ 5.00 จากการประมวลผลสามารถลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ได้ร้อยละ 9.20 เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้มากกว่าเป้าหมายที่กำหนด

(4.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 13.7080 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 13.7054 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.98

(5) กรมหม่อนไหม

(5.1) กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง) หลักสูตร วางแผนและทบทวนการดำเนินงาน เป้าหมาย จำนวน 6 แปลง เกษตรกร จำนวน 305 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 6 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100 เกษตรกร 299 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.03 จำนวนผู้อบรมไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมากขึ้น และบางรายมีปัญหาด้านสุขภาพส่งผลให้ไม่สามารถมาเข้าร่วมฝึกอบรมได้

(5.2) กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง)

(5.2.1) หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 6 แปลง เกษตรกรจำนวน 227 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(5.2.2) หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ เป้าหมาย จำนวน 8 แปลง เกษตรกรจำนวน 294 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(5.2.3) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 4 แปลง เกษตรกรจำนวน 255 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(5.3) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด (ปลายทาง) หลักสูตร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเครือข่ายหม่อนไหมแปลงใหญ่ และการเจรจาซื้อขายสินค้าหม่อนไหม เป้าหมาย จำนวน 1 แปลง เกษตรกรจำนวน 30 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(5.4) กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบเพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และการแปรรูปและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ปลายทาง) เป้าหมาย จำนวน 13 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(5.5) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 3.9439 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 3.9437 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.99

(6) กรมวิชาการเกษตร

(6.1) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่

(6.1.1) จำนวนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนและ พัฒนาศักยภาพ เป้าหมาย จำนวน 20 แปลง ดำเนินการได้ จำนวน 31 แปลง คิดเป็นร้อยละ 155.00

(6.1.2) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย จำนวน 800 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 862 ราย คิดเป็นร้อยละ 107.75

(6.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 3.0515 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 3.0507 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.97

(7) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(7.1) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการร่วมกัน ตลอดห่วงโซ่มิ่่น้อยกว่าเป้าหมาย โดยมีเป้าหมาย จำนวน 69 จังหวัด 400 แปลง ดำเนินการได้ จำนวน 69 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 402 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100.50

(7.2) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในปี 2564 ได้รับการสนับสนุน ให้มีการเชื่อมโยง ตลาดเครือข่าย ไม่น้อยกว่าเป้าหมาย โดยมีเป้าหมาย จำนวน 75 จังหวัด 1,284 แปลง ดำเนินการได้ จำนวน 75 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 1,285 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100.08

(7.3) ประสานงาน วางแผนบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมสนับสนุน ด้านการตลาดให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรและแปลงใหญ่ทั่วไป เป้าหมาย จำนวน 75 จังหวัด 1,284 แปลง ดำเนินการได้ จำนวน 75 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 1,285 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100.08

(7.4) จัดประชุมการบริหารจัดการร่วมกันตลอดห่วงโซ่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการเครื่องจักรกลร่วมกันให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์ เป้าหมาย จำนวน 69 จังหวัด 400 แปลง 2,000 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 69 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 402 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100.50 และเกษตรกรเข้าร่วม 2,262 ราย คิดเป็นร้อยละ 113.10

(7.5) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 1,200 บาท/ไร่ จากการประมวลผลพบว่า สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ 1,285 บาท/ไร่

(7.6) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 1.4329 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 1.4290 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.73

(8) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(8.1) ชักซ้อมครุบัญชี เป้าหมาย จำนวน 362 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 363 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.28

(8.2) อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เป้าหมาย จำนวน 14,400 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 14,405 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.03

(8.3) กำกับ แนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 10,080 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 10,145 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.64

(8.4) ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 10,080 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 10,122 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.42

(8.5) ติดตามประเมินผลในพื้นที่ เป้าหมาย จำนวน 1,390 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 1,398 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.58

(8.6) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 11.7000 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณ ครบตามเป้าหมาย

(9) กรมพัฒนาที่ดิน

(9.1) พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 71,000 ไร่ ดำเนินการได้ จำนวน 71,560 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100.79

(9.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 54.1530 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 54.0590 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.83

(10) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(10.1) อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ 2566 เป้าหมาย จำนวน 40 แปลง 1,787 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.1.1) แปลงปี 2564 เป้าหมาย จำนวน 14 แปลง 683 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.1.2) แปลงปี 2565 เป้าหมาย จำนวน 13 แปลง 607 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.1.3) แปลงปี 2566 เป้าหมาย จำนวน 13 แปลง 497 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เป้าหมาย จำนวน 40 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 34.5727 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 34.4269 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.58

(11) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

(11.1) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานในการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 3 แห่ง เกษตรกร จำนวน 550 ราย ดำเนินการได้ จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 133.33 เกษตรกร จำนวน 1,537 ราย คิดเป็นร้อยละ 279.45

(11.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 7.8300 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 7.6821 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.11

(12) การยางแห่งประเทศไทย

(12.1) กิจกรรมบริหารโครงการ

(12.1.1) กิจกรรม ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 4 ครั้ง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.1.2) กิจกรรม ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับเขต เป้าหมาย จำนวน 7 ครั้ง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.1.3) กิจกรรม ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด เป้าหมาย จำนวน 45 จังหวัด ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.2) กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 50,000 ไร่ ดำเนินการได้ 74,359 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 148.72

(12.2.1) กิจกรรม แปลงปีที่ 1 เป้าหมาย จำนวน 106 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.2.2) กิจกรรม แปลงปีที่ 2 และแปลงปีที่ 3 เป้าหมาย จำนวน 314 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.2.3) กิจกรรม ประกวดต้นแบบแปลงใหญ่ (กยท.ข.) เป้าหมาย จำนวน 1 ครั้ง ดำเนินการแล้ว

(12.2.4) กิจกรรม ติดตาม กำกับ ดูแลการขับเคลื่อนโครงการฯ (ผพก./กยท.ข./จ./ส.) เป้าหมาย จำนวน 4 ครั้ง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.2.5) กิจกรรม อุดหนุนแปลงใหญ่อย่างพาราที่มีศักยภาพ ในการปรับปรุงหรือสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ร่วมกันของการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 1 ครั้ง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 170.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 35.5879 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.93

(13) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(13.1) ประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 1 เรื่อง ดำเนินการเสนอสรุปรายงานการประเมินผลให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงนามแล้วเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2566 และได้แจ้งเวียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ผลการดำเนินงานร้อยละ 100.00

(13.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 1.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 0.9997 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.97

(14) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมโครงการ งบประมาณดำเนินการโครงการ จำนวน 618.4614 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 454.1633 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.43

2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ ตาก สกลนคร กาฬสินธุ์ พิษณุโลก กระบี่ และพังงา ในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566 สรุปผลได้ ดังนี้

2.2.1) การได้รับการถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมองค์ความรู้ของเกษตรกร

(1) การถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต เกษตรกรร้อยละ 96.03 ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเกษตรกรร้อยละ 92.06 ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งเกษตรกรได้นำองค์ความรู้ในการบำรุงดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีขึ้นไปปฏิบัติ ส่วนเกษตรกรที่เหลือ ยังมิได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2566 ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการเป็นปีแรก จึงอยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษา และเตรียมปฏิบัติในแปลงของตนเอง

(2) การถ่ายทอดความรู้ด้านการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 97.62 (ได้รับการส่งเสริมการวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน ร้อยละ 70.63 ได้รับการส่งเสริมการซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 72.22 ได้รับการส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต และร้อยละ 68.25 ได้รับการส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน) ที่เหลือร้อยละ 2.38 ยังมิได้รับการส่งเสริม เนื่องจาก เกษตรกรติดภารกิจในแปลงของตนเอง จึงไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้จะให้มีการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มต่อไป

(3) การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรร้อยละ 70.63 ได้รับการส่งเสริมในการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เหลือร้อยละ 29.37 ยังมิได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2566 ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการเป็นปีแรก โดยเกษตรกรร้อยละ 52.38 ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 3.18 อยู่ระหว่างขอการรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 44.44 ยังมิได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากอยู่ระหว่างการส่งเสริมความรู้จากหน่วยงานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2.2) การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/แหล่งน้ำในแปลงใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 89.68 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและร้อยละ 10.32 มิได้รับการสนับสนุน โดยเกษตรกรที่รับการสนับสนุนปัจจัย

การผลิตนั้น ร้อยละ 13.27 ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 81.42 ได้รับการสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร และร้อยละ 22.12 ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร สำหรับด้านการพัฒนาแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 9.52 ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนแหล่งน้ำ โดยลักษณะการดำเนินงานในปีแรก จะเป็นการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในแปลงใหญ่เกี่ยวกับแหล่งน้ำที่ต้องการเป็นส่วนใหญ่ อีกร้อยละ 90.48 ไม่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ

2.2.3) การเชื่อมโยงตลาด กลุ่มแปลงใหญ่ร้อยละ 23.00 ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) กับภาคเอกชน เช่น โรงสี โรงงาน และตลาด Modern Trade ส่วนร้อยละ 77.00 ยังไม่มีการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน เนื่องจาก เกษตรกรยังไม่สามารถควบคุมปริมาณ และคุณภาพของผลผลิตได้ตามมาตรฐานที่ผู้ประกอบการต้องการ (ตารางที่ 58)

ตารางที่ 58 การส่งเสริมการดำเนินงานในแปลงใหญ่

รายการ	หน่วย : ร้อยละ	
	ได้รับ	ไม่ได้รับ
1.การได้รับการถ่ายทอดความรู้		
1.1 การถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต	96.03	3.97
1.2 การบริหารจัดการกลุ่ม ^{1/}	100.00	-
1.2.1 การบริหารจัดการกลุ่ม	97.62	
1.2.2 การรวมกลุ่มผลิต	72.22	
1.2.3 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต	70.63	
1.2.4 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต	68.25	
1.3 การส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	70.63	29.37
2. การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/แหล่งน้ำในแปลงใหญ่		
2.1 การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ^{2/}	89.68	10.32
2.1.1 พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	13.27	
2.1.2 วัสดุทางการเกษตร	81.42	
2.1.3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร	22.12	
2.2 แหล่งน้ำในแปลงใหญ่	9.52	90.48
3. การเชื่อมโยงตลาด (MOU)	23.00	77.00

หมายเหตุ : ^{1/}การบริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้มากกว่า 1 กิจกรรม

^{2/}การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตมากกว่า 1 ชนิด

ที่มา : จากการสำรวจ

2.2.4) การลดค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร

(1) เกษตรกรร้อยละ 45.03 มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ จึงเกิดการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม โดยมีการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี การใช้เมล็ดพันธุ์/พันธุ์สัตว์น้ำในอัตราที่เหมาะสม รวมทั้งการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 54.97 ค่าใช้จ่ายการผลิตยังไม่ลดลง เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลง

ของตนเอง ประกอบกับการปรับตัวสูงขึ้นของราคาปัจจัยการผลิต เช่น ค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมี สารเคมี อาหารสัตว์ ยารักษาโรค น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น เกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ผลผลิตเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ได้รับเสียหายในช่วงการเพาะปลูก ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายจากการปลูกซ่อม การดูแลและบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรบางรายต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในด้านการบำรุงรักษา ที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มปริมาณน้ำหนักและคุณภาพผลผลิตให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย

(2) ค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังโครงการ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีค่าใช้จ่ายในการผลิตที่ลดลงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยกลุ่มข้าวลดลง 79.47 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.65 กลุ่มพืชไร่ลดลง 112.03 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.84 กลุ่มไม้ยืนต้นลดลง 201.35 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.72 กลุ่มไม้ผลลดลง 207.90 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.85 กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ) ลดลง 288.10 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.37 และกลุ่มประมง (กุ้งก้ามกราม) ลดลง 725.81 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.38 จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายในการผลิตของกลุ่มประมง โดยการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม มีค่าใช้จ่ายลดลงมากที่สุด ร้อยละ 4.38 เนื่องจาก มีการใช้พันธุ์สัตว์น้ำ และอาหารสัตว์น้ำในอัตราที่เหมาะสม รองลงมา กลุ่มไม้ยืนต้น ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีค่าใช้จ่ายการผลิตลดลงร้อยละ 2.72 เนื่องจาก มีการใช้สารเคมีลดลง รวมทั้งมีการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง และกลุ่มข้าว มีค่าใช้จ่ายการผลิตลดลงร้อยละ 2.65 เนื่องจาก มีการใช้เมล็ดพันธุ์ลดลง ใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม มีการรวมกลุ่มผลิตปุ๋ย เพื่อลดต้นทุนการผลิตได้ (ตารางที่ 59)

ตารางที่ 59 เปรียบเทียบผลผลิตของเกษตรกรในโครงการ

หน่วย : บาท/ไร่

กลุ่มสินค้า	ค่าใช้จ่ายการผลิต		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
1.กลุ่มข้าว	2,995.26	2,915.79	-79.47	-2.65
2.กลุ่มพืชไร่	6,104.73	5,992.70	-112.03	-1.84
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	5,228.40	5,092.50	-135.90	-2.60
- มันสำปะหลัง	4,075.30	3,980.60	-94.70	-2.32
- อ้อยโรงงาน	9,010.50	8,905.00	-105.50	-1.17
3.กลุ่มไม้ยืนต้น	7,414.25	7,212.90	-201.35	-2.72
- ปาล์มน้ำมัน	9,095.08	8,833.58	-261.50	-2.88
- ยางพารา	5,733.43	5,592.23	-141.20	-2.46
4.กลุ่มไม้ผล	11,243.95	11,036.05	-207.90	-1.85
- ทุเรียน	15,288.30	15,088.80	-199.50	-1.30
- มังคุด	8,749.90	8,520.40	-229.50	-2.62
- ลำไย	10,468.80	10,267.50	-201.30	-1.92
5.กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ)	21,090.90	20,802.80	-288.10	-1.37
6.กลุ่มประมง (กุ้งก้ามกราม)	16,556.00	15,830.19	-725.81	-4.38

หมายเหตุ : กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ) ค่าใช้จ่ายการผลิต บาทต่อตัว

ที่มา : จากการสำรวจ

2.2.5) การเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร

(1) เกษตรกรร้อยละ 47.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี และบำรุงรักษาที่ถูกต้องขึ้น ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 52.18 ผลผลิตต่อหน่วยไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ประกอบกับเกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่

(2) ผลผลิตต่อหน่วย เปรียบเทียบก่อนและหลังโครงการ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยกลุ่มข้าวเพิ่มขึ้น 48.85 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.96 กลุ่มพืชไร่เพิ่มขึ้น 320.20 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.96 กลุ่มไม้ยืนต้นเพิ่มขึ้น 70.90 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.95 กลุ่มไม้ผลเพิ่มขึ้น 47.78 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.25 กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ) เพิ่มขึ้น 2.30 กิโลกรัมต่อตัว คิดเป็นร้อยละ 0.84 และกลุ่มประมง (กุ้งก้ามกราม) เพิ่มขึ้น 9.88 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.54 จะเห็นได้ว่าผลผลิตของกลุ่มสินค้าข้าว มีผลผลิตเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 10.96 เนื่องจาก มีการใช้ข้าวพันธุ์ดี การปลูกและการดูแลที่ถูกต้องขึ้น รองลงมาคือกลุ่มพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.96 เนื่องจาก มีการใช้พันธุ์ดี มีการปลูกและการดูแลที่ถูกต้องขึ้น และผลผลิตของกลุ่มประมง โดยการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.54 เนื่องจาก มีการเลี้ยงที่ถูกต้องมากขึ้น (ตารางที่ 60)

ตารางที่ 60 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรในโครงการ

กลุ่มสินค้า	ผลผลิต		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
1.กลุ่มข้าว	445.89	494.74	48.85	10.96
2.กลุ่มพืชไร่	5,368.03	5,688.23	320.20	5.96
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1,100.20	1,137.60	37.40	3.40
- มันสำปะหลัง	4,456.40	4,798.00	341.60	7.67
- อ้อยโรงงาน	10,547.50	11,129.10	581.60	5.51
3.กลุ่มไม้ยืนต้น	1,795.65	1,866.55	70.90	3.95
- ปาล์มน้ำมัน	3,325.50	3,464.60	39.10	4.18
- ยางพารา	265.80	268.50	2.70	1.02
4.กลุ่มไม้ผล	910.40	958.18	47.78	5.25
- ทุเรียน	498.00	524.90	26.90	5.40
- มังคุด	850.40	898.10	47.70	5.61
- ลำไย	1,146.60	1,204.85	58.25	5.08
5.กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ)	273.00	275.30	2.30	0.84
6.กลุ่มประมง (กุ้งก้ามกราม)	178.50	188.38	9.88	5.54

หมายเหตุ : กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ) ผลผลิต กิโลกรัมต่อตัว

ที่มา : จากการสำรวจ

2.3) ข้อค้นพบ

- (1) เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายการผลิต เรื่องปุ๋ยที่สูงมาก
- (2) ข้อจำกัดในด้านการผลิตของเกษตรกร ที่ทำการเกษตรแบบเดิม ๆ
- (3) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และเห็นว่าราคาจำหน่ายผลผลิตสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานไม่มีความแตกต่างกับสินค้าทั่วไป
- (4) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ เนื่องจากราคาผลผลิตที่นำไปจำหน่ายยังคงจำหน่ายได้ในราคาเท่ากับผลผลิตทั่วไป รวมทั้งเกษตรกรบางรายมีภาระผูกพันกับภาคเอกชนที่ซื้อขายกันประจำอยู่แล้ว

2.4) ข้อเสนอแนะ

- (1) กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากงานวิจัย/นวัตกรรมด้านการลดต้นทุนการผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิต ในการใช้ปุ๋ยเคมีอัตราที่เหมาะสม การลดการใช้สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่เพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนปุ๋ยเคมี รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนแรงงานในขบวนการผลิต
  - (2) เกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้สารชีวภาพ ไปปฏิบัติใช้ในแปลง ส่งผลให้ดินมีแร่ธาตุมากขึ้น และเกษตรกรมีองค์ความรู้ในการดูแลรักษาที่ถูกต้องมากขึ้น แต่เกษตรกรยังคงผลิตโดยใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตรแบบเดิม ในกระบวนการผลิต ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ทันสมัยมากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
  - (3) กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร ควรเร่งสร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการรับรองมาตรฐานสินค้าและเร่งดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีความแตกต่างจากสินค้าทั่วไป และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น
  - (4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรประสานระหว่างผู้ผลิตกับผู้ประกอบการ ให้เกิดความชัดเจนก่อนทำการผลิต รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรก่อนทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและควบคุมคุณภาพผลผลิตได้ตามมาตรฐานที่ทางผู้ประกอบการต้องการ ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงตลาดที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
- 2.3.5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต ปุ๋ยส่งตัดไว้ใช้เองในกลุ่ม มีการรวมกลุ่มในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ รวมทั้งการผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ในกลุ่ม แต่การรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิตยังคงมีข้อจำกัดเรื่องตลาดในการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันกับภาคเอกชน ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาด้านการตลาดต่อไป

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในโครงการฯ

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในโครงการฯ

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในโครงการฯ

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในโครงการฯ

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในโครงการฯ

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในโครงการฯ

3) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง มีกรมประมงดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวประมงพื้นบ้านมีความเข้มแข็ง รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม และขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นกับหน่วยงานของกรมประมง โดยมุ่งเน้นส่งเสริมให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ก่อให้เกิดปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น รวมถึงการดูแลรักษาคุณภาพสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นการสร้างรายได้และความมั่นคง เป้าหมายชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 230 ชุมชนในพื้นที่ 77 จังหวัด งบประมาณ 25.1444 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 25.1340 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.96

3.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กิจกรรมชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 230 ชุมชน ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

(2) กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

(2.1) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง 30 ชุมชน ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

(2.2) อบรมยุวประมง 285 ราย คิดเป็นร้อยละ 109.62 ของเป้าหมาย 260 ราย

(2.3) อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 260 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

(2.4) ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 66 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 101.54 ของเป้าหมาย 65 ครั้ง

(3) กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง 200 ชุมชน ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

(4) ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 คิดเป็นร้อยละ 240.00 ของเป้าหมาย ร้อยละ 5 (ตารางที่ 61)

ตารางที่ 61 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง	ชุมชน	230	230	100.00
2. กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน				
2.1 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	ชุมชน	30	30	100.00
2.2 อบรมยุวประมง	ราย	260	285	109.62
2.3 อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่	ราย	260	260	100.00
2.4 ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่	ครั้ง	65	66	101.54
3. กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง	ชุมชน	200	200	100.00
4. ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	5	12	240.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2) ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

การจัดสรรงบประมาณเป็นงวด ส่งผลให้กลุ่มกลุ่มแปรรูปปลาแดดเดียวแขวงวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ ยังไม่สามารถปรับปรุงโรงแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำได้ตามแผนที่กำหนด เนื่องจากต้องรอการจัดสรรงบประมาณครบวงเงินก่อน จึงจะดำเนินการได้ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว ราคาวัสดุอุปกรณ์ที่เคยเขียนเสนอโครงการฯ มีการปรับราคาสูงขึ้น กรมประมงจึงควรปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อให้กลุ่มฯ สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง

ภาพการชี้แจงและประชาสัมพันธ์รายละเอียดของโครงการ

ภาพการอบรม/การถ่ายทอด

ภาพกิจกรรมของโครงการฯ จังหวัดอ่างทอง

ภาพกิจกรรมของโครงการฯ จังหวัดนครนายก

ภาพกิจกรรม/ผลิตภัณฑ์ของโครงการฯ จังหวัดชัยนาท

ภาพผลิตภัณฑ์ของโครงการฯ จังหวัดนครสวรรค์

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร จังหวัดอุทัยธานี

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกร จังหวัดสระแก้ว

4) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ด้านการผลิต การตลาด การใช้ข้อมูลทางการเงิน การบัญชีในการวางแผนธุรกิจ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการทางการเงิน การบัญชี ให้มีประสิทธิภาพในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพ เป้าหมายสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน 70 แห่ง และสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 แห่ง งบประมาณ 3.2294 ล้านบาท (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2.3674 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 0.8620 ล้านบาท)

4.1) ผลการดำเนินงาน

โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีหน่วยงานดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 2.3534 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.41 ของงบประมาณที่ได้รับ 2.3674 ล้านบาท ดำเนินงานตามกิจกรรมแล้ว ร้อยละ 103.74 โดยได้แนะนำส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ภาคการเกษตร เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรครบตามเป้าหมาย 70 สหกรณ์ 47 หน่วยงาน และมีการจัดอบรม/ประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว 5 หลักสูตร ดังนี้

(1.1) หลักสูตร “ธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพ” อบรมครบตามเป้าหมายแล้ว 1 รุ่น 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 160 ราย โดยมีการปรับลดเป้าหมายแผนเดิม 1 รุ่น

(1.2) หลักสูตร “การตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกรและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต” อบรมครบตามเป้าหมายแล้ว 7 รุ่น 36 สหกรณ์ โดยมีการปรับลดเป้าหมายจากแผนเดิม 70 สหกรณ์ เป็น 36 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 192 ราย คิดเป็นร้อยละ 109.71 ได้มากกว่าเป้าหมาย 175 ราย เนื่องจากมีผู้แทนสหกรณ์ให้ความสนใจเข้ารับการอบรมเป็นจำนวนมาก

(1.3) หลักสูตร “การสร้างเครือข่ายผู้ผลิต พร้อมจัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรจากแหล่งผลิต (แปลงเกษตรกร เกษตรกรสมาชิก สถาบันเกษตรกร) เข้าสู่กระบวนการรวบรวมและแปรรูป” อบรมครบตามเป้าหมายแล้ว 47 หน่วยงาน 70 สหกรณ์ 1,400 ราย

(1.4) หลักสูตร “การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform Device and Data - Driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร” อบรมครบตามเป้าหมายแล้ว 2 รุ่น 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 168.75 ได้มากกว่าเป้าหมาย 80 ราย เนื่องจากการอบรมผ่านระบบออนไลน์ (Zoom) จึงไม่จำกัดจำนวนผู้เข้าอบรม ทำให้มีผู้สนใจเข้ารับการอบรมเป็นจำนวนมาก

(1.5) หลักสูตร “การเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดของสหกรณ์ภาคการเกษตรกับหน่วยงานภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ” อบรมครบตามเป้าหมายแล้ว 1 รุ่น มีผู้เข้าอบรม 90 ราย 48 สหกรณ์

ในภาพรวม สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้ ร้อยละ 90

(2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการเบิกจ่ายงบประมาณครบตามเป้าหมาย 0.8620 ล้านบาท และมีผลการดำเนินงานครบตามกิจกรรม ร้อยละ 100.00 โดยได้จัดอบรมการใช้ข้อมูลการเงินการบัญชี การกำกับแนะนำกลุ่มเป้าหมาย และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ ครบตามเป้าหมายแล้ว 50 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 100.00

4.2) ผลการติดตามในพื้นที่

4.2.1) การดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่

1) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับภาค (ตส.) และระดับจังหวัด (กสส.) พบว่า หน่วยงานทุกแห่งได้รับจัดสรรงบประมาณทันเวลาต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 70.59 ได้รับจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงาน สำหรับหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ร้อยละ 29.41 เนื่องจากค่าเช่าสถานที่จัดอบรมและค่าวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาบรรยายมีราคาแพง

2) การบูรณาการของหน่วยงาน ในการดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ พบว่า ร้อยละ 76.47 มีหน่วยงานระดับพื้นที่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการบูรณาการกิจกรรมของโครงการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมบูรณาการด้วย ได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด มหาวิทยาลัย ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมจังหวัด ศูนย์ข่าวชุมชน สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน โดยการบูรณาการขึ้นอยู่กับบริบทของหลักสูตรที่จัดอบรม เช่น หลักสูตรการนำเทคโนโลยีการเกษตรมาใช้ในการสร้างมูลค่า การสร้างความแตกต่างของสินค้าให้แข่งขันกับตลาดในปัจจุบัน การวางแผนการบริหารจัดการสินค้า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวางแผนธุรกิจและการเชื่อมโยงธุรกิจรายสินค้า และการบริหารธุรกิจให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและเทคนิคการขายสินค้า/บริการ และร้อยละ 23.53 ไม่มีการบูรณาการกับหน่วยงาน

4.2.2) การจัดอบรม/ประชุมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรและกิจกรรมที่ถ่ายทอดให้ความรู้แก่สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ จะมีวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาบรรยาย/อภิปราย/เสวนา ในภาคทฤษฎี และการแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ดังนี้

1) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(1) หลักสูตร “ธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมีมืออาชีพ” ดำเนินการจัดอบรมโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์เมื่อวันที่ 17 - 19 มกราคม 2566 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 160 ราย ประกอบด้วย ผู้แทนสหกรณ์ภาคการเกษตร (คณะกรรมการหรือฝ่ายจัดการ) ผู้แทนสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่โครงการ ผู้สังเกตการณ์ และวิทยากร โดยหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชา Growth Mindset การเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสู่ธุรกิจภาคการเกษตร การเป็นผู้ประกอบการโดยยึดหลัก BCG Model การบริหารต้นทุนอย่างมืออาชีพ

(2) หลักสูตร “การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform Device and Data - Driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร” ดำเนินการจัดอบรม โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์เมื่อวันที่ 15 - 17 มีนาคม 2566 ผ่านระบบออนไลน์ Zoom มีผู้เข้าร่วมอบรม 2 รุ่น รวมทั้งสิ้น 135 ราย ประกอบด้วย ผู้แทนสหกรณ์ภาคการเกษตร (คณะกรรมการหรือฝ่ายจัดการ) ผู้แทนสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่โครงการ ผู้สังเกตการณ์ วิทยากร และผู้สนใจ หลักสูตรประกอบด้วย หัวข้อวิชา พื้นฐานการขาย กลยุทธ์และการนำเสนอคอนเทนต์ผ่านออนไลน์ การเข้าใจพฤติกรรมลูกค้า เป้าหมาย การขายของบน Social Commerce วิดีโอคอนเทนต์แพลตฟอร์ม เอกสาร/ขั้นตอนการค้าระหว่างประเทศ การตั้งราคาขนส่งทางเรือและทางเครื่องบิน การบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยน การขนส่งทางทะเล และการประกันภัย สิทธิประโยชน์ทางการค้า การติดต่อกับคู่ค้าระหว่างประเทศ Model ธุรกิจส่งออก การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออก และการส่งออกออนไลน์

(3) หลักสูตร “การตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต” ดำเนินการจัดอบรมโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีผู้เข้าร่วมอบรม 7 รุ่น รวมทั้งสิ้น 192 ราย โดยเรื่องที่น่ามาอบรมในแต่ละรุ่นจะสอดคล้องกับธุรกิจของสหกรณ์ในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

- รุ่นที่ 1 อบรมจังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างวันที่ 30 - 31 พฤษภาคม 2566 จำนวน 14 สหกรณ์ 21 ราย ได้แก่ เรื่องการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต

- รุ่นที่ 2 อบรมจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 7 - 8 มิถุนายน 2566 จำนวน 16 สหกรณ์ 20 ราย ได้แก่ เรื่องการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบัน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต

- รุ่นที่ 3 อบรมจังหวัดนครปฐม ระหว่างวันที่ 13 - 15 มิถุนายน 2566 จำนวน 15 สหกรณ์ 19 ราย ได้แก่ เรื่องการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร (การควบคุมคุณภาพและการตรวจคุณภาพของน้ำนมดิบ) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร (การจัดการศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ) และการคำนวณต้นทุนการผลิต

- รุ่นที่ 4 จังหวัดอุดรธานี ระหว่างวันที่ 10 - 11 กรกฎาคม 2566 จำนวน 16 สหกรณ์ 21 ราย ได้แก่ เรื่องการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบัน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต

- รุ่นที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 13 - 14 กรกฎาคม 2566 จำนวน 16 สหกรณ์ 20 ราย ได้แก่ เรื่องการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบัน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต

- รุ่นที่ 6 จังหวัดจันทบุรี ระหว่างวันที่ 19 - 20 กรกฎาคม 2566 จำนวน 16 สหกรณ์ 19 ราย ได้แก่ เรื่องการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบัน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต

- รุ่นที่ 7 จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ 25 - 26 กรกฎาคม 2566 จำนวน 15 สหกรณ์ 20 ราย ได้แก่ เรื่องการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบัน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต

(4) หลักสูตร “การสร้างเครือข่ายผู้ผลิต พร้อมจัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรจากแหล่งผลิต (แปลงเกษตรกร เกษตรกรสมาชิก สถาบันเกษตรกร) เข้าสู่กระบวนการรวบรวมและแปรรูป ดำเนินการจัดอบรมโดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัด มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 1,400 ราย โดยเรื่องที่น่าสนใจมาอบรมจะสอดคล้องกับบริบทของสหกรณ์ในแต่ละจังหวัด เช่น เรื่อง Growth Mindset การเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ (Changing for growth) การเป็นผู้ประกอบการโดยยึดหลัก BCG Model การบริหารต้นทุนอย่างมืออาชีพ (Cost Analysis and Cost Management) การกำหนดแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรจากแหล่งผลิต แผนการสร้างอาชีพเสริมแก่สมาชิกสหกรณ์ แผนบริหารจัดการสินค้าหลักของสหกรณ์ และแผนบริหารจัดการการใช้ปัจจัยการผลิตและผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์

(5) หลักสูตร “การเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดของสหกรณ์ภาคการเกษตรกับหน่วยงานภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ อบรมครบตามเป้าหมายแล้ว 1 รุ่น มีผู้เข้าอบรม 90 ราย 48 สหกรณ์

2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(1) หลักสูตร “การใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี สำหรับคณะกรรมการและฝ่ายจัดการสหกรณ์” ดำเนินการจัดอบรมโดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับภาค มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 50 แห่ง โดยหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชา ธรรมชาติในการบริหารงานสหกรณ์ 1 ชั่วโมง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการเงินการบัญชีของสหกรณ์ 2 ชั่วโมง การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวางแผนธุรกิจ และการเชื่อมโยงธุรกิจรายสินค้า 3 ชั่วโมง การบริหารธุรกิจให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและเทคนิคการขายสินค้า/บริการ 3 ชั่วโมง การใช้งาน Smart Manage 1.30 ชั่วโมง

(2) หลักสูตร “การใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี สำหรับผู้ตรวจสอบกิจการ” ดำเนินการจัดอบรมโดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับภาค มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 50 แห่ง โดยหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชา กฎหมายทั่วไปที่ควรรู้ และกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับสหกรณ์ 1 ชั่วโมง เทคนิคการตรวจสอบกิจการและการรายงานผล 4 ชั่วโมง การดำเนินกิจการของสหกรณ์ 2 ชั่วโมง การใช้เครื่องมือเตือนภัยทางการเงินและการวิเคราะห์ผล 3 ชั่วโมง เทคนิคการนำเสนอและการให้ข้อสังเกตต่อที่ประชุม 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 13 ชั่วโมง

4.2.3) ผลการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ จากการสำรวจผู้แทนสหกรณ์ (เจ้าหน้าที่/คณะกรรมการ/สมาชิก) ที่ผ่านการอบรม พบว่า ผู้แทนสหกรณ์ ร้อยละ 14.91 มีการนำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ไปปรับใช้ โดยร้อยละ 24.39 นำความรู้เรื่องการสร้างเครือข่ายผู้ผลิต พร้อมจัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรจากแหล่งผลิตเข้าสู่กระบวนการรวบรวม/แปรรูปไปปรับใช้ ร้อยละ 18.29 นำความรู้เรื่องธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจแบบมืออาชีพ และการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัล

เพื่อการตลาดของสหกรณ์และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตรไปปรับใช้สัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ 85.09 ไม่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ เนื่องจากสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิต และไม่มีเวลา

ในส่วนของการนำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไปปรับใช้ พบว่า ร้อยละ 13.82 นำความรู้ไปปรับใช้ โดยร้อยละ 21.95 เป็นผู้แทนคณะกรรมการที่นำความรู้ไปปรับใช้ ร้อยละ 12.20 เป็นฝ่ายจัดการ ร้อยละ 7.32 เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ และร้อยละ 86.18 ไม่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ เนื่องจากเป็นความรู้ที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ทราบอยู่ก่อนแล้ว และเจ้าหน้าที่ที่เข้าอบรมบางส่วนไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานการเงิน/บัญชี (ตารางที่ 62)

ตารางที่ 62 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

หลักสูตรที่อบรม	นำความรู้ไปใช้	ไม่นำความรู้ไปใช้
1. กรมส่งเสริมสหกรณ์	14.91	85.09
1) ธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจแบบมืออาชีพ	18.29	81.71
2) การตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้น/การคำนวณต้นทุนการผลิต	11.52	89.48
3) การสร้างเครือข่ายผู้ผลิต พร้อมจัดทำแผนบริหารจัดการ	24.39	75.61
สินค้าเกษตรจากแหล่งผลิตเข้าสู่กระบวนการรวบรวม/แปรรูป		
4) การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร	18.29	81.71
5) การเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดของสหกรณ์ภาคการเกษตรกับหน่วยงานภาคเอกชน/องค์กรอื่น	22.84	77.16
2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	13.82	86.18
1) การใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี		
- คณะกรรมการ	21.95	78.05
- ฝ่ายจัดการ	12.20	87.80
- ผู้ตรวจสอบกิจการ	7.32	92.68

หมายเหตุ: นำความรู้ไปใช้มากกว่า 1 เรื่อง

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.4) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับภาค (ตส.) และระดับจังหวัด (กสส.) พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 (คะแนนเต็ม 5) โดยร้อยละ 47.83 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 32.17 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.39 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 1.74 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 0.87 มีความพึงพอใจในระดับน้อย เนื่องจาก

สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการแปรรูปผลผลิต จึงทำให้การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น และช่องทางการจำหน่ายสินค้ามีน้อย (ตารางที่ 63)

ตารางที่ 63 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณ	-	-	12.50	50.00	37.50	4.25	มากที่สุด
2. การชี้แจงโครงการ	-	-	6.25	43.75	50.00	4.44	มากที่สุด
3. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	-	-	25.00	50.00	25.00	4.00	มาก
4. หลักสูตรการอบรม	-	-	6.25	56.25	37.50	4.31	มากที่สุด
5. การทำแผนธุรกิจเกษตร	-	-	41.67	58.33	-	3.58	มาก
6. ช่องทางการจำหน่ายสินค้า	8.33	-	33.33	50.00	8.33	3.50	มาก
7. การบูรณาการหน่วยงาน	7.14	7.14	14.29	35.71	35.71	3.86	มาก
8. การกำกับ/แนะนำ/ติดตาม	-	-	7.69	38.46	53.85	4.46	มากที่สุด
เฉลี่ย	1.74	0.87	17.39	47.83	32.17	4.25	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของผู้แทนสหกรณ์ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สหกรณ์/คณะกรรมการสหกรณ์/สมาชิกสหกรณ์ ในระดับพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่สหกรณ์/คณะกรรมการสหกรณ์/สมาชิกสหกรณ์มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 (คะแนนเต็ม 5) โดยร้อยละ 55.90 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 34.50 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 8.30 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 0.87 มีความพึงพอใจในระดับน้อย และร้อยละ 0.44 มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด เนื่องจากการอบรมไม่สอดคล้องกับบริบทของสหกรณ์ในพื้นที่ เพราะสหกรณ์ส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่น้อย อีกทั้งช่วงที่เข้าอบรมจะไม่มีเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานบริการสมาชิก และการอบรมตรงกับช่วงปิดบัญชีสหกรณ์ และช่วงฤดูกาลที่สหกรณ์ต้องรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก (ตารางที่ 64)

ตารางที่ 64 ความพึงพอใจของผู้แทนสหกรณ์ในระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการ	-	-	8.70	23.91	67.39	4.59	มากที่สุด
2. หลักสูตรการอบรม	-	2.17	4.35	41.30	52.17	4.43	มากที่สุด
3. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	-	-	6.67	28.89	64.44	4.58	มากที่สุด
4. การกำกับ/แนะนำ/ติดตาม	-	2.17	13.04	28.26	56.52	4.39	มากที่สุด
5. ช่องทางการจำหน่ายสินค้า	2.17	-	8.70	50.00	39.13	4.24	มากที่สุด
เฉลี่ย	0.44	0.87	8.30	34.50	55.90	4.45	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3) ข้อค้นพบ

1) การคัดเลือกสหกรณ์เป้าหมายเข้าร่วมโครงการ ไม่สอดคล้องกับธุรกิจปัจจุบันที่สหกรณ์ดำเนินงาน เช่น ปี 2564 สหกรณ์รับซื้อข้าวและผลไม้จากสมาชิก แต่ปัจจุบันไม่มีการรับซื้อแล้ว เนื่องจากปัญหาาราคาคตกต่ำ และสภาพแวดล้อมทางการเกษตรถูกปรับเปลี่ยนเป็นโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านจัดสรร ทำให้สมาชิกบางส่วนขายที่ดิน เปลี่ยนไปทำงานโรงงาน และปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพใหม่

2) สหกรณ์บางแห่งมีการแข่งขันรับซื้อผลผลิต ระหว่างสหกรณ์ ในพื้นที่เดียวกัน

3) สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อมในการแปรรูป เนื่องจากขาดสหกรณ์ต้นแบบของธุรกิจแปรรูปแต่ละประเภทให้ศึกษา หรือเป็นตัวอย่าง จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรแบบมีอาชีพ

4.4) ข้อเสนอแนะ

1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรคัดเลือกสหกรณ์เป้าหมายให้สอดคล้องกับโครงการและตรงกับธุรกิจปัจจุบันของสหกรณ์

2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรสร้างความตระหนักรู้ให้กับสหกรณ์ทุกประเภท ได้มีการบูรณาการร่วมกัน และปรับแนวคิดการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตร โดยคำนึงถึงผลผลิตในพื้นที่เป็นหลัก มีการบูรณาการรับซื้อผลผลิต ระหว่างสหกรณ์ในพื้นที่เดียวกัน และควรเน้นให้การส่งเสริมอาชีพมากกว่าการให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีรายได้ ลดการเป็นหนี้

3) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรคัดเลือกสหกรณ์ในพื้นที่ ดำเนินการพัฒนานำร่องสร้างต้นแบบการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละภาค เพื่อต่อยอดจากธุรกิจที่มีอยู่แล้ว ก่อนนำมาขยายผลกับทุกสหกรณ์ให้ยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

ภาพการชี้แจงรายละเอียดโครงการ

ภาพการอบรมหลักสูตรธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจแบบมืออาชีพ (กสส.)

ภาพกิจกรรมการวางแผนธุรกิจเกษตร

ภาพการอบรมหลักสูตรการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ ผ่านระบบ Zoom

ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล จังหวัดลำพูน

ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล จังหวัดลำปาง

ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล จังหวัดสุรินทร์

ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5) โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว มีกรมการข้าว ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตให้กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าวเป็นรายหมู่บ้าน โดยให้ชาวนาร่วมกันบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพต้นทุนการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างความตระหนักรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ยกกระดับคุณภาพ สนองความต้องการของตลาด รวมทั้งผลิตข้าวที่ปรับตัวและดูแลสิ่งแวดล้อม เป้าหมายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 4,600,000 ครัวเรือน ใน 77 จังหวัด งบประมาณรวม 15,260 ล้านบาท (งบดำเนินงาน 35 ล้านบาท และงบเงินอุดหนุน 15,225 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 15,250 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.94

5.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าว ครอบคลุมเป้าหมาย 62 ล้านไร่ เบิกจ่ายงบดำเนินงานแล้วร้อยละ 72.15 ของงบประมาณทั้งหมด 35 ล้านบาท

(2) กรมการข้าวได้ออนเงินงบประมาณโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว รายการเงินอุดหนุน วงเงิน 15,225 ล้านบาท ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2565 ที่เห็นชอบในหลักการ โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว พร้อมมาตรการคู่ขนาน และโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปี 2565/66 โดยมีกรอบเงินในการดำเนินโครงการ จำนวน 66,580.906 ล้านบาท และให้นำเงินส่วนหนึ่งจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกรมการข้าว ไปใช้ในโครงการดังกล่าว ซึ่ง ธ.ก.ส. โอนให้เกษตรกร ครบตามเป้าหมาย

5.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม นครราชสีมา และสระบุรี สรุปได้ดังนี้

1) เกษตรกรรับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินโครงการจากเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ร้อยละ 71.56 และรับทราบจากผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 40.37 โดยเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ จังหวัดนครปฐม ได้รับการถ่ายทอดความรู้ทุกหลักสูตร ทั้งการฝึกอบรมสัมมนา สร้างการรับรู้ตามแนวทางใหม่ ในการลดต้นทุนการผลิตข้าว รมรณรงค์การลดต้นทุนการผลิตข้าวให้ปฏิบัติได้จริง รมรณรงค์การผลิตข้าวสำหรับ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว รวมทั้งการถ่ายทอดนโยบายสำคัญเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การผลิตข้าว เช่น การผลิตข้าว รักษ์โลก การทำนาแบบประณีต คาร์บอนเครดิต BCG Model การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ตามความต้องการของเกษตรกร การผลิตข้าวแบบเปียกสลับแห้ง เป็นต้น ในขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา และ จังหวัดสระบุรี ได้รับการถ่ายทอดบางหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรรณรงค์การลดต้นทุน การผลิตข้าวให้ปฏิบัติได้จริง รมรณรงค์การผลิตข้าวสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว รวมทั้งการถ่ายทอดนโยบาย สำคัญเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การผลิตข้าว ได้แก่ การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวตามความต้องการ ของเกษตรกร เท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จึงเลือกหลักสูตร

ที่เหมาะสมกับพื้นที่ของจังหวัด สำหรับการจ่ายเงินสนับสนุนของโครงการ ไร่ละ 1,000 บาท ครัวเรือนละไม่เกิน 20 ไร่ เกษตรกรทุกรายหรือร้อยละ 100.00 ได้รับเงินสนับสนุนแล้ว โดยได้รับส่วนใหญ่ช่วงเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2565

2) ด้านความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการฯ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) เกษตรกรทุกรายหรือร้อยละ 100.00 เห็นว่าควรดำเนินโครงการฯ ต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นโครงการที่ดี รวมทั้งต้องการให้ภาครัฐ สนับสนุน พัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรให้มีรายได้ที่เพียงพออย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดนครปฐม

ภาพการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดนครปฐม

ภาพการติดตามโครงการฯ ในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา

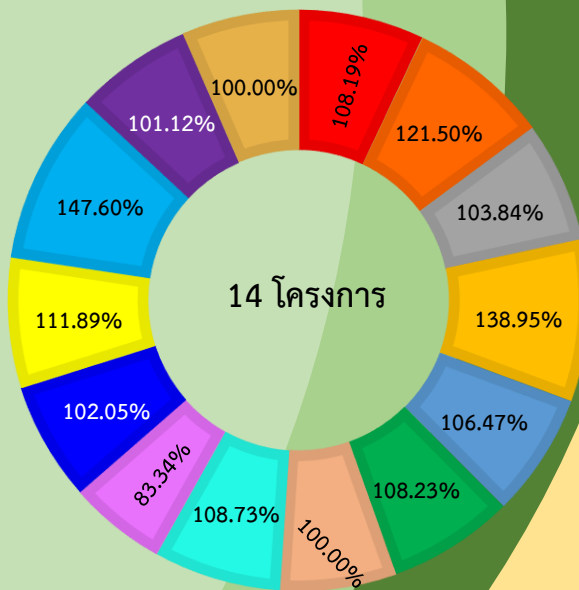
ภาพการติดตามโครงการฯ ในพื้นที่ จังหวัดสระบุรี

ภาคผนวก
Info-Graphics ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1. โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาพรวม)

1 โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร (ภาพรวม)

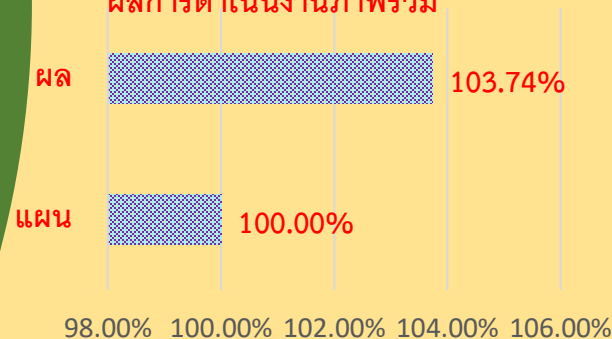
1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
2. โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (3 กิจกรรม)
4. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
5. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ
7. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
9. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ
10. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)
11. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
12. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง
13. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
14. โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

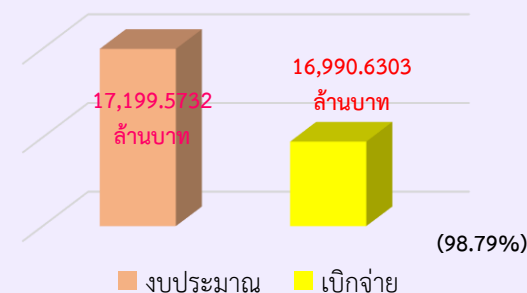
หน่วยงานรับผิดชอบ

ผลการดำเนินงานภาพรวม

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม

ข้อค้นพบ

ทุกโครงการมีผลสำเร็จมาก สำหรับโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ กิจกรรมการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง อยู่ระหว่างการพัฒนาระบบฯ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จำเป็นต้องพัฒนาระบบฯ ในปีงบประมาณถัดไป

ข้อเสนอแนะ

เห็นควรให้ทุกหน่วยงานนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ไปปรับใช้ในโครงการฯ ระยะต่อไป

2. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
จำนวน 2 โครงการ

2. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์

พัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ผลการดำเนินงาน
109.85%

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

- จัดกิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการ (โรงสีข้าวผู้ประกอบการแปรรูป) จำนวน 2 โรง (40.00%) เนื่องจากมีโรงสีที่สนใจในการพัฒนาระบบเอกสารและการจัดการโรงสีข้าวเพียง 2 โรง
- จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 10 ครั้ง (100.00%)
- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่รวม 6,018 ราย (103.17%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 42 กลุ่ม (100.00%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ปลาบวลจันทร์ทะเล และปลากะพงยอ (100.00%)
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ไก่ประดู่หางดำ เชียงใหม่ และไก่เบตง (100.00%)
- ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 245,767 เมตร (122.88%) คิดเป็นมูลค่า 196.6136 ล้านบาท

ข้อค้นพบ / ข้อเสนอแนะ

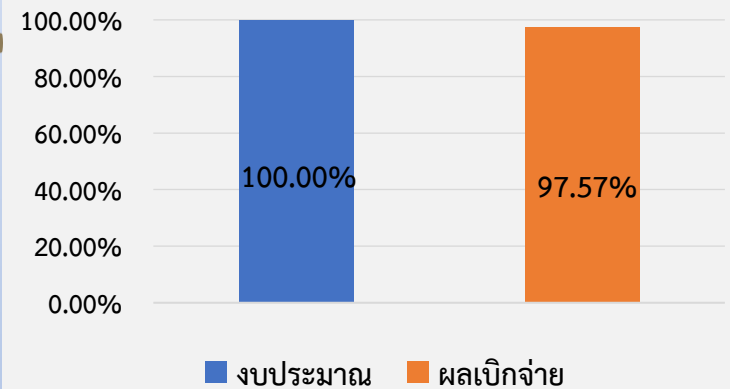
- ระยะเวลาในการจัดอบรมบางหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ในระยะต่อไปควรขยายระยะเวลาการจัดอบรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
- ควรสร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภครับรู้ถึงคุณสมบัติของตรารับรองต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อสินค้าที่จำหน่ายจะส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคสินค้าที่ได้รับตรารับรองมากขึ้น
- การประชาสัมพันธ์ระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นช่องทางในสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยม โดยจัดอบรมให้กับเกษตรกรในการทำคลิปประชาสัมพันธ์สินค้าในสื่อออนไลน์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

งบประมาณ

190.8492 ลบ. เบิกจ่าย 186.2033 ลบ.

2. โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม

ส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 5 ครั้ง (100.00%) มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหม คิดเป็นมูลค่า 14.30 ล้านบาท (143.00%)

2.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์

รวบรวม อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าของสินค้าอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนช่องทางการตลาด และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าหมาย

การส่งเสริมทางด้านองค์ความรู้ในการผลิต สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ใน 5 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ฟ้าไหม ปศุสัตว์ และประมง และตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ฟ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)

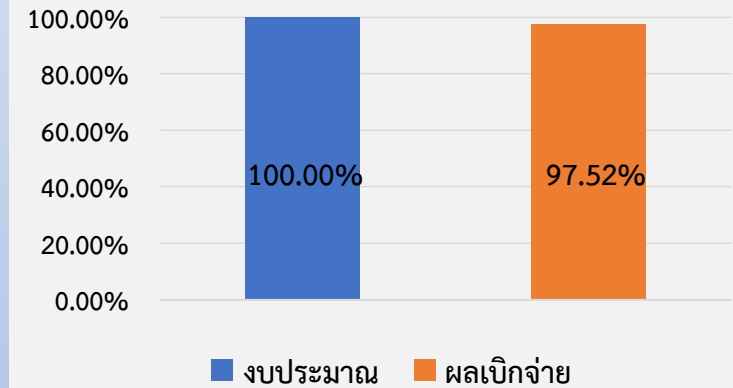
- จัดกิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการ (โรงสีข้าวผู้ประกอบการแปรรูป) จำนวน 2 โรง (40.00%) เนื่องจากมีโรงสีที่สนใจในการพัฒนาระบบเอกสารและการจัดการโรงสีข้าวเพียง 2 โรง
- จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 10 ครั้ง (100.00%)
- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่รวม 6,018 ราย (103.17%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 42 กลุ่ม (100.00%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ปลานวลจันทร์ทะเล และปลากะพงยอ (100.00%)
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ไก่ประดู่หางดำ เชียงใหม่ และไก่เบตง (100.00%)
- ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฟ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 245,767 เมตร (122.88%) คิดเป็นมูลค่า 196.6136 ล้านบาท

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ผลการดำเนินงาน 108.18%

งบประมาณ 187.2104 ลบ. เบิกจ่าย 182.5645 ลบ.

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

เจ้าหน้าที่และเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุดที่คะแนน 4.58 และ 4.46 ตามลำดับ

- ระยะเวลาในการจัดอบรมบางหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ในระยะต่อไปควรขยายระยะเวลาการจัดอบรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
- ควรสร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภครับรู้ถึงคุณสมบัติของตรารับรองต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อสินค้าที่จำหน่ายจะส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคสินค้าที่ได้รับตรารับรองมากขึ้น
- การประชาสัมพันธ์ระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นช่องทางในสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยม โดยจัดอบรมให้กับเกษตรกรในการทำคลิปประชาสัมพันธ์สินค้าในสื่อออนไลน์

2.2 โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาชนสัมพันธ์ นำเสนอ และเผยแพร่นวัตกรรมด้านหม่อนไหม เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มผู้ทอผ้าไหม และผู้ประกอบการผ้าไหม รวมถึงผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม

เป้าหมาย

เกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม มีช่องทางจำหน่ายผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม ไม่น้อยกว่า 5 ครั้ง

ผลการดำเนินงาน 121.50%

โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม

ส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 5 ครั้ง (100.00%)

มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 14.30 ล้านบาท (143.00%)

ข้อค้นพบ : รายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดเนื่องจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วประเทศ รวมถึงมีรายได้จากการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ด้วย

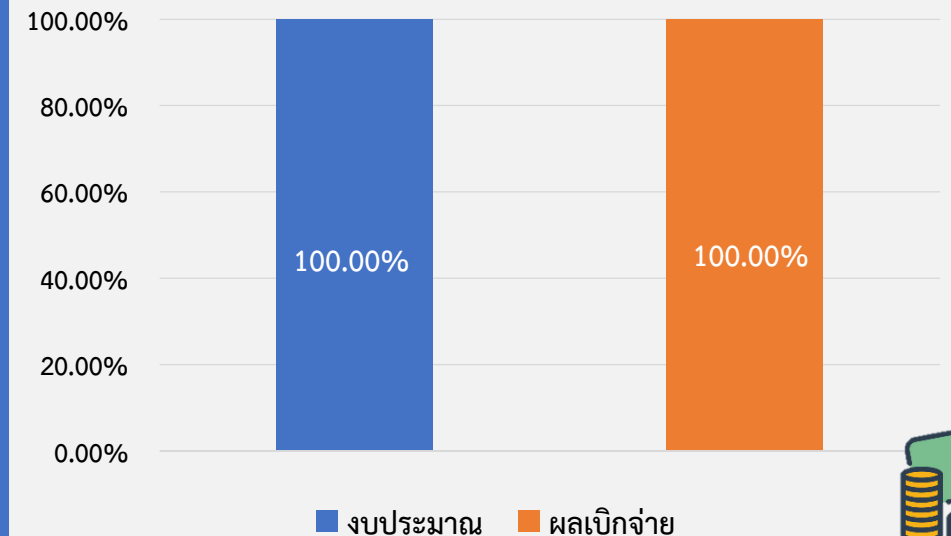

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

งบประมาณ

3.6388 ลบ. เบิกจ่าย 3.6388 ลบ.

3. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย
จำนวน 2 โครงการ

3.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ (ภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย)

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ รักษาความสมดุลให้กับระบบนิเวศ มีความปลอดภัยนำไปสู่ความเป็นอยู่ และสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค ยกย่องการผลิตที่ได้มาตรฐานในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับสากล และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร

หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : พต.
 หน่วยงานสนับสนุน : กข. มม. ปศ. กป. กสท. ตส. มกอก. สศก. และ ส.ป.ก.

เป้าหมาย

พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 2.0 ล้านไร่ ภายในปี 2570 เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 250,000 ราย ในปี 2570 และอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี

ผลการดำเนินงานปี 2566 (108.97%)

1. การพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่คุณค่าเกษตรอินทรีย์

- ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเป้าหมาย รวม 11,415 ราย (103.41 %)
- กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การพัฒนากลุ่มเกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีพื้นที่ที่จะพัฒนาแล้ว 11,200 ไร่ ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ 3,207 ราย (99.60 %) ส่งเสริมและพัฒนากาผลิตข้าวอินทรีย์ 78,756 ไร่ (69.98 %) เพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูปข้าว ขยายเวลาดำเนินการ (ก้นเงินเหลืออมปี) และจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ 30 ราย ครบตามเป้าหมาย

2. การยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์

- ตรวจประเมินการผลิตเกษตรอินทรีย์ อาทิ ข้าวอินทรีย์ ปศุสัตว์อินทรีย์ รวมทั้งตรวจประเมินแบบมีส่วนร่วม 87, 406 ไร่ (72.13 %)

3. การพัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

- พัฒนาตลาดปศุสัตว์สีเขียวแล้ว 10 แห่ง และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ 17 แห่ง

4. การส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

- การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ
- เสนอแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 ต่อรองนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบ
- จัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 จัดส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์
- ร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) รวม 29 จังหวัด
- จัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ ประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวคิด และจัดเก็บข้อมูลกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย จัดประชุมระดมความเห็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (100.00 %)
- การติดตามการดำเนินงานโครงการในภาพรวม จัดทำสรุปรายงาน รวม 4 ครั้ง

ลบ. ผลเบิกจ่ายงบประมาณ (97.31%)

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ผลการติดตามในพื้นที่

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2566
- เกษตรกรร้อยละ 94.66 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ โดยร้อยละ 79.87 มีความรู้เพิ่มขึ้นในการทำเกษตรอินทรีย์
- เกษตรกรร้อยละ 43.17 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์โดยการปรับเปลี่ยนการผลิตตามรูปแบบเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 48.64 เริ่มนำความรู้มาปรับใช้บางส่วน เช่น การทำและใช้น้ำหมัก/สารชีวภัณฑ์ ปรับลดการใช้สารเคมี
- ความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวม
- เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.80
- เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.68

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- งบประมาณ
- หน่วยงานในพื้นที่ เห็นว่าควรจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด ซึ่งยังไม่เพียงพอและไม่ทันเวลาในการทำกิจกรรม
- กิจกรรมที่ขอขยายเวลาดำเนินการและก้นเงินเหลืออมปี ควรติดตามให้มีการดำเนินการเป็นไปตามแผน

- การถ่ายทอดความรู้
- การอบรมความรู้เพิ่มเติม เรื่องการผลิตอาหารเลี้ยงปลา โดยเฉพาะจากปัจจัย/วัตถุดิบที่หาได้ในชุมชน
- ควรแบ่งการจัดอบรมเป็น 2 วัน หรือ 2 ช่วง เพื่อเกษตรกรจะได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ

- เกษตรกร
- ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสนับสนุนด้านการแปรรูป ด้านการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตที่ได้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายเดี่ยว ขาดการรวมกลุ่ม และพื้นที่บางส่วน ไม่เหมาะสมกับการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น พื้นที่น้ำท่วม ขาดแหล่งน้ำ และไม่มีแนวกันชน

3.2 โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (เกษตรกรทฤษฎีใหม่)

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรทฤษฎีใหม่
2. เพื่อเตรียมความพร้อมและส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

หน่วยงานรับผิดชอบ

กข. ปศ. ปม. มม. ตส. ส.ป.ก. และ สศก.

เป้าหมาย

ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร 10,900 ราย

งบประมาณ

97%

ผลการติดตามในพื้นที่

1. ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับปานกลาง และหลังเข้ารับการอบรมเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับมาก
2. เกษตรกร 66.33% ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต
3. เกษตรกร 42.33% ได้นำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อ
4. เกษตรกร 81.06% สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน
  - 53.30% มีอาหารบริโภคเพียงพอในครัวเรือน
  - 44.05% สามารถพึ่งพาตนเองได้
  - 37.89% ลดค่าใช้จ่ายจากการผลิตใช้เอง
  - 22.91% มีสภาพแวดล้อมภายในแปลงดีขึ้น

ผลการดำเนินงาน

102.42%

- ส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร 26,573 ราย (100.05%)
- ส่งเสริมการรวมกลุ่ม 120 กลุ่ม (100%)
- สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเวทีส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ 37,081 ราย (101.04%)
- สนับสนุนการผลิตตามแผนพัฒนากลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ 53 จุด (100%)
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกร 10,000 ราย (100%) และ 21,545 ต้น/ลูง (215.45%)
- ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 2,700 ไร่ (100%)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. งบประมาณยังไม่เพียงพอกับการดำเนินงาน ควรจัดสรรงบประมาณให้สัมพันธ์กับแผนปฏิบัติงาน
2. ขาดความชัดเจนในการดำเนินงานในพื้นที่ ควรจัดทำแผนการปฏิบัติงานโครงการให้ชัดเจน
3. สรรหาเกษตรกรรายใหม่เข้าร่วมโครงการค่อนข้างยาก ไม่ควรเน้นปริมาณเป้าหมายเกษตรกร ควรเลือกเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการและมีความพร้อมทำเกษตรกรทฤษฎีใหม่
4. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่กระจัดกระจายกันในแต่ละพื้นที่ ทำให้ยากต่อการทำกิจกรรมร่วมกันในพื้นที่ ควรคัดเลือกเกษตรกรในหลายนพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อลดข้อขัดข้องในการจัดกลุ่ม

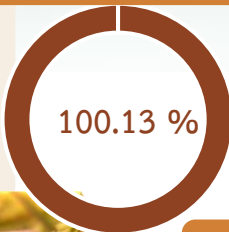
3.3 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)

วัตถุประสงค์โครงการ

ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะ สามารถดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน และจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพได้ และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

- อำนวยการและบริหารโครงการฯ 12 ครั้ง (100.00%) รวมกลุ่มเกษตรกร 76 กลุ่ม (100.00%)
- อำนวยการสรรหาคณะทำงานปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับเขต 18 ครั้ง (150.00%)
- อบรมจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,140 ราย (100.00%)
- กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 841 ราย (100.60%)
- ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ 94 ราย (102.17 %)

เป้าหมาย

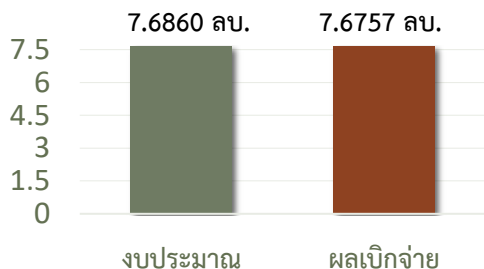
- เกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน 1,140 ราย
- กลุ่มเกษตรกร 76 กลุ่ม

ผลการติดตามในพื้นที่

- หลังการอบรม เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.05 เต็ม 5 คะแนน
- องค์ความรู้ที่ได้รับ เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เฉลี่ย ร้อยละ 97.14
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 10.97 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 19.51 มีรายจ่ายในการเกษตรลดลง
- เกษตรกรที่ทำเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ ร้อยละ 20.34 ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

งบประมาณ

7.6860 ล้านบาท เบิกจ่าย
 7.6757 ล้านบาท (99.87%)

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- ❑ สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรบางรายพบปัญหาด้านพื้นที่ที่ไม่สามารถขอการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยได้ในปีต่อไป เพื่อให้การดำเนินโครงการ ฯ เห็นผลเชิงประจักษ์ สป.กษ. ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ อาทิ เพิ่มหลักเกณฑ์ เรื่องพื้นที่เข้าร่วมโครงการของเกษตรกร
- ❑ กลุ่มเกษตรกรที่หัวหน้ากลุ่มมีความเข้มแข็ง ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรมากขึ้น สป.กษ. ควรบูรณาการหน่วยงานส่งเสริมหลักสูตรองค์ความรู้ เพิ่มเติมให้แก่หัวหน้ากลุ่ม และควรติดตามเพิ่มเติมในประเด็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการรวมกลุ่ม
- ❑ เกษตรกรมีความต้องการปัจจัยในการทำโรงเรือน โรงเพาะ ที่จะส่งเสริมให้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มากขึ้น สป.กษ. ควรบูรณาการหน่วยงาน ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือเงินกู้ให้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปทำการเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

3.4 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน รวมถึงการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิก การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และพัฒนาต้นแบบ การติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

- ถ่ายทอดความรู้การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช 6,500 ราย (100%)
- ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช 13,000 ไร่ (100%)
- สำรวจประชากรแมลงวันผลไม้ 49,600 ไร่ (165.33%)
- สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 48,000 ไร่ (160.00%)

2. สนับสนุนการใช้ชีวภัณฑ์ด้วยการขยาย

จุลินทรีย์ 57,273 กก. (143.18%)	ไวรัสเอ็นพีวี 150 ลิตร (100.00%)	แมลงศัตรูธรรมชาติ 4,532,110 ตัว (219.01%)	สารสกัดธรรมชาติ 2,653 ลิตร (147.39%)	แมลงวันผลไม้เป็นหมัน 70,694,032 ตัว (141.39%)
			หัวเชื้อจุลินทรีย์ 7,810 ขวด (120.15 %)	

3. ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิต 12,981 ตัวอย่าง (99.85%)

จากการติดตามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของจังหวัดอ่างทอง พะเยา แพร่ และพิจิตร ระหว่างวันที่ 27 สิงหาคม - 1 กันยายน 2566

- ➔ กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน 100.00% ดำเนินการแล้ว
- ➔ กิจกรรมสนับสนุนควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 100.00% ร่วมกับ ศชช. 100.00% ร่วมกับ Field Day / การจัดการอบรมเกษตรกรผู้นำ
- ➔ วิธีการควบคุม 100% รณรงค์ทำความสะอาด / ใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลง
- ➔ ชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์ 100 % ได้รับแล้ว

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- ➔ การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน หน่วยงานในระดับพื้นที่ควรจัดทำแผนปฏิบัติงานระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณในปีถัดไป
- ➔ การควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ในบางพื้นที่ดำเนินการค่อนข้างยาก เนื่องจากพื้นที่การเกษตรอยู่ใกล้พื้นที่ป่าไม้ ควรหาวิธีการควบคุมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น การใช้แมลงวันเป็นหมันร่วมกับการติดกับดัก และการปลูกพืชสมุนไพรไล่แมลงรอบเขตแนวพื้นที่การเกษตร

4. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ
จำนวน 3 โครงการ

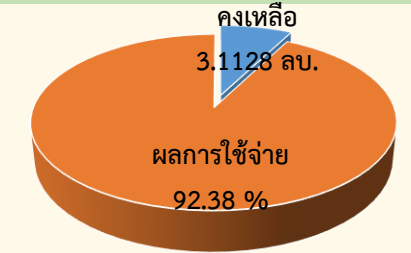
4.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

(1) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเศษวัสดุ การเกษตรมาใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่ม ขึ้นได้ (2) พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม การบริหารจัดการ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ ศูนย์บริการ อาหารสัตว์ และเครื่องจักรกลการเกษตร (3) พัฒนาระบบการ จัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบ การจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ (4) ศึกษา แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่า วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืช ่อตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ (5) เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการฟาง ้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน

(1) เกษตรกร จำนวน 24,900 ราย (2) ถ่ายทอดเทคนิคการ ใช้งาน การบำรุงรักษาเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ 32 แห่ง (3) ระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจ ปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงาน แปรรูปเป็นต้นแบบ 1 ระบบ (4) แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร 2 เรื่อง (5) สำรวจชนิด ปริมาณและ ศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ 6 พันธุ์ (6) การจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยว ในพื้นที่ 40 ไร่ เกษตรกร 200 ราย

กสก. 10.2627 กข. 3.9580
 ปศ. 15.5506 กวก. 4.9266
 สศก. 6.3000
รวม 40.9979
เบิกจ่ายแล้ว 37.8751

■ งบประมาณคงเหลือ ■ ผลการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลการดำเนินงาน ภาพรวมความสำเร็จ 106.47 %

กสก. สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ฯ ที่เหมาะสมกับชุมชน ครบตามเป้าหมาย 15,400 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด 100.13 % จากเป้าหมาย 770 ครั้ง

กข. เพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าว ดำเนินการครบตามเป้าหมาย และสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว โดยต่อยอดหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปวัสดุเหลือใช้ 1 ผลิตภัณฑ์ สามารถดำเนินการได้ 200.00% สูงกว่าเป้าหมาย

ปศ. พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ 95.72 % ศูนย์บริการอาหารสัตว์ 103.36 % และถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ 100.00%

กวก. พัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ (เป้าหมาย 1 ระบบ) แล้วเสร็จตามเป้าหมาย

สศก. ศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกิน มาใช้ประโยชน์ 1 เรื่อง ศึกษาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 1 เรื่อง และติดตามประเมินผลโครงการ 1 เรื่อง สามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- กสก. ควรมีแผนการจัดการสนับสนุน ส่งเสริมในระยะยาวตามโครงการ เพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ (การลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้) ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมากขึ้น
- กข. ควรนำผลงานวิจัย งานวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าพืชอุตสาหกรรม และไม่ผลเศรษฐกิจ มาปรับใช้จัดการของเสีย กาก วัสดุเหลือใช้ เหลือทิ้งที่เกิดขึ้น ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มจากสิ่งเหล่านี้ สู่สารไปยังเกษตรกรผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และ/หรือผู้บริโภค บุคคลทั่วไปให้มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือก หรือแนวทางในการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

4.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วยงานรับผิดชอบ : กสก. วก. ปศ. ส.ป.ก. และ สป.กษ.

วัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนเกษตรกรให้มีการ

รวมกลุ่มการผลิตสินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ และพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์

เป้าหมาย

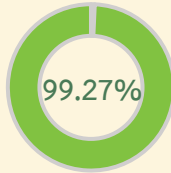
- (1) เกษตรกร 3,280 ราย 65 จังหวัด
- (2) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ 40 แห่ง
- (3) พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพร ที่ได้มาตรฐาน 2 แห่ง

งบประมาณ

42.8415 ลบ.

เบิกจ่ายแล้ว 42.5283 ลบ.

กสก. (98.90%) วก. (99.73%) ปศ. (99.31%) ส.ป.ก. (99.02%) และ สป.กษ. (98.71%)

ผลการติดตามในพื้นที่

จังหวัดสระบุรี เกษตรกร 26 ราย เจ้าหน้าที่ 2 ราย

เจ้าหน้าที่ พึงพอใจต่อโครงการระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 เกษตรกร พึงพอใจต่อโครงการระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56

ผลการติดตามโครงการ พบว่า

- สป.กษ. - เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ 30 ราย (100.00%)
  - เกษตรกรร้อยละ 92.86 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ร้อยละ 21.43 ได้รับผลผลิตแล้ว มีรายได้เฉลี่ยต่อรายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจาก 240.00 บาท เป็น 341.60 บาท เพิ่มขึ้น 101.60 บาท (42.33%)
- ปศ. - เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้และได้รับสนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด (แผงไข่, พันธุ์จิ้งหรีด, แผ่นกระเบื้อง และอาหารจิ้งหรีด) 20 ราย (100.00%) เกษตรกรทุกรายนำความรู้และอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์แล้ว
  - เกษตรกรมีมูลค่าผลผลิตจิ้งหรีดเพิ่มขึ้น จาก 2,171.40 บาทต่อบ่อ เป็น 2,694.93 บาทต่อบ่อ เพิ่มขึ้น 523.53 บาทต่อบ่อ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.11

ผลการดำเนินงาน

กสก.	(1) จัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้า - พืชสมุนไพร 1,110 ราย (100.00%) - แมลงเศรษฐกิจ 700 ราย (100.00%) (2) จัดอบรมความรู้แก่เกษตรกร - พืชสมุนไพร 1,110 ราย (100.00%) - แมลงเศรษฐกิจ 700 ราย (100.00%)	ภาพรวมผลสำเร็จ 100.00%
วก.	(1) จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิต 7 แปลง (100.00%) (2) พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบ 2 แห่ง (100.00%) (3) แหล่งผลิตพืชสมุนไพรได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.00 (ร้อยละ 123.93)	ภาพรวมผลสำเร็จ 107.98%
ปศ.	(1) การส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีด (1.1) ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรแล้ว 100 ราย (100.00%) (1.2) สนับสนุนอุปกรณ์แล้ว 100 ราย (100.00%) (2) ฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุก 30 ราย (150.00%) (3) ฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม 37 ราย (123.33%)	ภาพรวมผลสำเร็จ 124.44%
ส.ป.ก.	(1) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำแล้ว 40 แห่ง (100.00%) (2) ถ่ายทอดความรู้การใช้โรงอบแล้ว 270 ราย (135.00%) (3) ถ่ายทอดความรู้การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และตลาดแล้ว 400 ราย (100.00%)	ภาพรวมผลสำเร็จ 108.75%
สป.กษ.	(1) ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพในเมืองสมุนไพร 720 ราย (100.00%) (2) สนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร 24 กลุ่ม (100.00%)	ภาพรวมผลสำเร็จ 100.00 %

ผลการดำเนินงาน ภาพรวม

ภาพรวมผลสำเร็จ 108.23%

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 3,367 ราย (102.65%)

โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ 40 แห่ง (100.00%)

โรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพร อยู่ระหว่างการพัฒนา 2 แห่ง (100.00%)

ข้อค้นพบ

- (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของ สป.กษ. มีข้อจำกัดด้านเงินทุนในการทำแปลงปลูกมาตรฐาน และแปรรูปสมุนไพร
- (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของ ปศ. ต้องการให้ถ่ายทอดความรู้เพิ่มด้านการแปรรูปบรรจุภัณฑ์ และการส่งออกสินค้าจิ้งหรีด
- (3) กิจกรรมของ ปศ. และ ส.ป.ก. มีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

- (1) สป.กษ. ควรพิจารณาจัดหาหรือดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนเงินทุน หรือเงินกู้ให้แก่เกษตรกรที่ขาดแคลนเงินทุนในการผลิตและแปรรูปสมุนไพร
- (2) ปศ. ควรพิจารณาเพิ่มหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และการส่งออกสินค้าจิ้งหรีด
- (3) ปศ. และ ส.ป.ก. ควรพิจารณาจัดทำแผนและงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

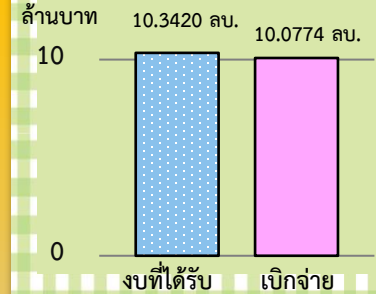
4.3 โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมส่งเสริมการเกษตร

เป้าหมาย วิสาหกิจชุมชน 30 แห่ง

ผลการดำเนินงานภาพรวม 100.00%

ผลการเบิกจ่าย 97.44%

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
2. เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด ให้เหมาะสมตามศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ
3. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ และพัฒนาช่องทางการตลาด

ผลการดำเนินงาน

- สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทย 77 จังหวัด (100.00%)
- จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจฯ ด้านพืช 450 ราย (100.00%)
- วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงาน และจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจฯ ด้านพืช 525 ราย (100.00%)
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถดำเนินการผลิตและจำหน่ายได้ในเชิงพาณิชย์ 30 แห่ง (100.00%)
- พัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนา 30 แห่ง (100.00%)
- จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยวมีเกษตรกรเข้าร่วม 70 ราย (100.00%)
- อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมอาชีพนอกฤดูการผลิตเกลือ 140 ราย (100.00%)
- ยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต 140 ราย (100.00%)
- เตรียมความพร้อมและให้คำปรึกษาการเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) 140 แปลง (100.00%)

ข้อค้นพบ / ข้อเสนอแนะ

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังขาดงบประมาณในการดำเนินการต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์ และมีบางกลุ่มยังขาดเงินทุนในการสร้างโรงเรือนเพื่อผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ได้ตามมาตรฐาน อย. ดังนั้น ควรให้กรมส่งเสริมการเกษตรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรประสานขอสนับสนุนเงินทุน/งบประมาณจากหน่วยงานของรัฐ และแหล่งเงินทุนอื่นๆ

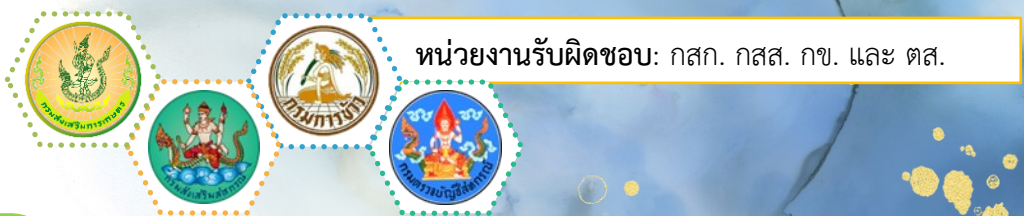
ผลการติดตามในพื้นที่ (สิงหาคม 2566)

- วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการได้ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ น้ำคอมบูชจากสับปะรดตราดสีทอง โดยได้รับงบประมาณดำเนินการ 95,000 บาท และแบ่งฝุ่นแค้นจากสารสกัดเปลือกมังคุด ได้รับงบประมาณ 120,000 บาท
- การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 91.66 เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์/สร้างตราสินค้า การแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า และพัฒนาช่องทางจำหน่ายสินค้า ส่วนอีกร้อยละ 8.34 ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งได้รับการอบรม
- ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจระดับมาก (4.15 คะแนน) ส่วนเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (4.75 คะแนน)

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

5. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป
จำนวน 1 โครงการ

5.1 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

หน่วยงานรับผิดชอบ: กสก. กสส. กข. และ ตส.

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปและเสริมสร้างองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเงินการบัญชีแก่ผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปแก่วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกร
3. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้าและคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้เป็นที่รู้จัก และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
4. เพื่อสร้างเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรแปรรูป และขยายตลาดด้วยระบบตลาดออนไลน์

เป้าหมายโครงการ

1. ส่งเสริมเกษตรแปรรูปในวิสาหกิจชุมชน 154 แห่ง
2. ส่งเสริมเกษตรแปรรูปในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 140 แห่ง
3. พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวสู่เชิงพาณิชย์และพัฒนาตราสินค้า 2 ผลิตภัณฑ์
4. เสริมสร้างความรู้ด้านการเงินการบัญชีแก่วิสาหกิจชุมชน 154 แห่ง

ผลการดำเนินงาน

ภาพรวมดำเนินการแล้ว 108.73%

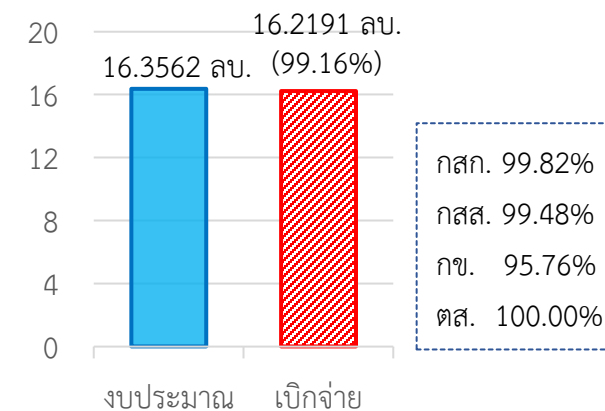
ข้อค้นพบ

1. สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางส่วนยังไม่มีมีการแปรรูปสินค้าเกษตร เนื่องจากอยู่ในช่วงรอผลผลิตทางการเกษตร และอยู่ระหว่างการวางแผนการผลิต
2. บุคลากรของวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางส่วนที่เป็นผู้สูงอายุจะขาดความเข้าใจ ในด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นระบบ
3. สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ต้องการขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ความรู้ด้านบริหารจัดการ ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การหาช่องทางตลาดสินค้าแปรรูป

ผลการดำเนินงาน

- กสก.** - พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน 154 แห่ง (100.00%)
- กสส.** - แนะนำ ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการแปรรูป/การสร้างเครือข่ายตลาด/พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 140 แห่ง (100.00%)
- กข.** - พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ลูกแป้งสาโท ผลิตภัณฑ์ไอศกรีมข้าวต้มมัด และผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาข้าวไรซ์เบอรี่ (150.00%)
- ตส.** - วางรูปแบบบัญชี วางระบบการควบคุมภายใน และสอนแนะนำการจัดทำบัญชี 154 แห่ง (100.00%)

การเบิกจ่ายงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

1. กสก. กสส. และ ตส. ควรติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำด้านการแปรรูปให้กับสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ที่อยู่ระหว่างการวางแผนการผลิตอย่างต่อเนื่อง
2. ตส. ควรติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
3. กข. กสก. และ กสส. ควรสนับสนุนและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์แปรรูปให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

6. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ
จำนวน 1 โครงการ

6.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ : โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ

เป้าหมาย

มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น 4 %

หน่วยงานดำเนินการ

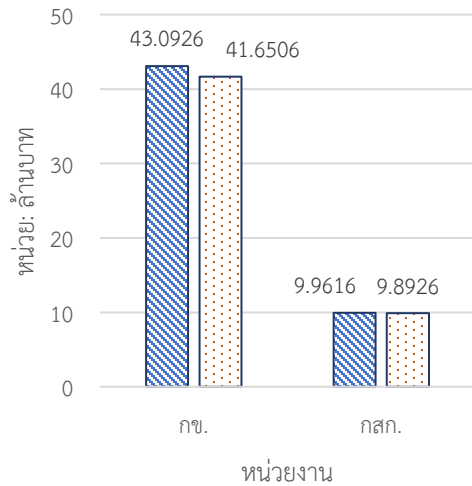
ผลการดำเนินงาน : ภาพรวมมีความก้าวหน้า 83.34%

งบประมาณ

งบประมาณรวม 53.0542 ลบ.
เบิกจ่ายรวม 51.5432 ลบ. 97.15%

กรมการข้าว 41.6506 ลบ. 96.65 %
กรมส่งเสริมการเกษตร 9.8926 ลบ. 99.31 %

กรมการข้าว

- พัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 150 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย
- สร้างการรับรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 600 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- พัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและคุณภาพขององค์กร จำนวน 4 ระบบ ครอบคลุมเป้าหมาย
- พัฒนาระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา 1 ระบบ อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาระบบ

ผลการติดตามในพื้นที่ : กิจกรรมการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ เกษตรกรต้นแบบมีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน โดย 1) การปรับหน้าดินด้วย Laser Land Leveler 2) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 3) การตรวจวัดปริมาณน้ำในแปลงด้วยท่อน้ำอัจฉริยะ 4) การติดตั้ง WeatherStation ในแปลง โดย สามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตลง 247.58 บาทต่อไร่ (แปลงทั่วไป 4,604.68 บาทต่อไร่ แปลงต้นแบบ 4,357.10 บาทต่อไร่) คิดเป็นร้อยละ 5.38 ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 55.71 กิโลกรัมต่อไร่ (แปลงทั่วไปไม่ผลผลิต 868.29 กิโลกรัม/ไร่ แปลงต้นแบบ มีผลผลิต 924.00 กิโลกรัม/ไร่) คิดเป็นร้อยละ 6.42

ข้อค้นพบ

- เกษตรกรแปลงต้นแบบมีความพึงพอใจในเทคโนโลยีอัจฉริยะที่นำมาใช้ในแปลง เนื่องจากมีความทันสมัย สามารถใช้งานเทคโนโลยีได้ง่าย จึงเห็นควรให้มีการขยายผลไปยังแปลงเกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร

- ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ “ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)” จำนวน 3 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย
- จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 3 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย
- จัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและการดินและปุ๋ย จำนวน 4 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

ผลการติดตามในพื้นที่ : 1) เกษตรกรต้นแบบได้เรียนรู้และใช้ประโยชน์ในเทคโนโลยีอัจฉริยะ ในการปรับหน้าดินด้วย Laser Land Leveler ก่อนการไถพรวน การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใส่ปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ด้วยโดรน การวางระบบน้ำและระบบควบคุมผ่านโทรศัพท์สั่งการ และการติดตั้ง Handy Sense ในแปลงเพื่อใช้สั่งการอัตโนมัติในการให้น้ำและปุ๋ยที่เหมาะสม 2) ผลลัพธ์ หลังดำเนินกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีอัจฉริยะ สินค้ามันสำปะหลังมีค่าใช้จ่ายการผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15.50 เนื่องจากมีการเตรียมดินที่มีความประณีตขึ้น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีค่าใช้จ่ายการผลิตลดลง ร้อยละ 5.60 กิจกรรมการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย สินค้าทุเรียนมีค่าใช้จ่ายการผลิตลดลง ร้อยละ 0.67

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการบูรณาการโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ร่วมกับโครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในพื้นที่ได้มากขึ้น

7. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย
การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
จำนวน 5 โครงการ

7.1 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

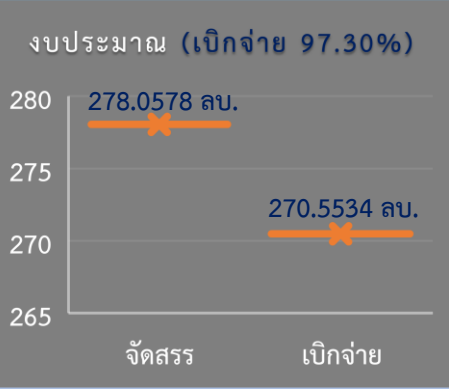
วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เป็นการผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ภูมิสังคม และตลาด
2. เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพเกษตรกร

เป้าหมาย : ปรับเปลี่ยนการผลิต 71,540 ไร่

งบประมาณ : จัดสรร 278.0578 ล้านบาท เบิกจ่าย 270.5534 ล้านบาท คิดเป็น 97.30 % ของเป้าหมาย (พด. 97.11% , กสก. 99.22% , มม. 100.00% , ตส. 100.00% , กวก. 99.89% , ปส. 100.00% , สศก. 94.63%)

ผลติดตามในพื้นที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขอนแก่น และอุดรธานี พบว่า ดำเนินโครงการได้ตามแผนและเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมาย โดยมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการให้เกษตรกรรับทราบ 1 ครั้งตามเป้าหมาย ทำการคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติและดำเนินการสนับสนุน 410 ไร่ 44 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ผลการดำเนินงาน (ภาพรวม 102.05%)

1. การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน 70,714 ไร่ คิดเป็น 98.85 % ของเป้าหมาย 71,540 ไร่
2. การถ่ายทอดความรู้ (จำนวน 2,070 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และ 152 แปลง คิดเป็น 101.33 % ของเป้าหมาย)
  - 1) การปลูกพืชทางเลือก จำนวน 1,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
  - 2) การปรับเปลี่ยนพืชขึ้นเป็นการปลูกหม่อน จำนวน 70 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
  - 3) การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน 1,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
  - 4) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตรให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 152 แปลง คิดเป็น 101.33 % ของเป้าหมาย 150 แปลง
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต
  - 1) การปลูกพืชทางเลือกใหม่ จำนวน 2,920 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย
  - 2) เทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร 1. แหนแดง จำนวน 147 บ่อ ครอบคลุมเป้าหมาย 2. เห็ดเรืองแสงสิรินธรมี จำนวน 7,400 ก้อน คิดเป็น 110.45 % ของเป้าหมาย 6,700 ก้อน และ 3. ปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 74 ตัน ครอบคลุมเป้าหมาย
4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด และศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ รวม 2 เรื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย

ข้อค้นพบ

1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกร และเกษตรกรรายเดิมต้องการให้โครงการสนับสนุนต่อเนื่อง
2. เกษตรกรเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ช่วยลดต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตเนื่องจากการมีการสนับสนุนพันธุ์ไม้ และคาดว่าจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตที่ได้มาบริโภค
3. เกษตรกรบางรายขาดแหล่งน้ำที่เพียงพอสำหรับการเกษตร ทำให้การปรับเปลี่ยนพื้นที่ล่าช้าเนื่องจากต้องรอฝน

ข้อเสนอแนะ

1. การดำเนินงานโครงการในอนาคต ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรรายใหม่และรายเก่า
2. กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมประมง การดำเนินโครงการในอนาคต อาจจะพิจารณาสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ไม้ พันธุ์ปลา ปุ๋ย สารกำจัดโรคและแมลงเพิ่มเติม

7.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์

สนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน ด้านการผลิตและตลาด รวมทั้งเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น สินค้ามีคุณภาพมาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของภาครัฐและเอกชน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กสก. ร่วมกับ กข. ปศ. กป. มม. กวก. กสส. ตส. พต. ส.ป.ก. มกอช. กยท. และ สศก.

เป้าหมาย

จำนวน 4,707 แปลง (กสก. 2,000 กข. 430 ปศ. 75 ปม. 44 มม. 14 สปก. 40 กสส. 1,684 และ กยท. 420)

งบประมาณ

618.4614 ลบ. เบิกจ่าย 454.1663 ลบ. (73.43%)

ผลการดำเนินงานภาพรวม
ผลความก้าวหน้า 111.79%

รวมกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน 4,707 แปลง

วิเคราะห์จัดทำแผนปรับปรุงข้อมูล เป้าหมาย 4,659 แปลง ดำเนินการได้ 4,702 แปลง (100.92%)

ถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 4,393 แปลง ดำเนินการได้ 4,751 แปลง (108.51%)

เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 41,372 ราย ดำเนินการได้ 58,007 ราย (140.21%)

ชกซ้อมครุบัญชี เป้าหมาย 362 ราย ดำเนินการได้ 363 ราย (100.28%)

แปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ เป้าหมาย 616 จุด ดำเนินการได้ 615 จุด (99.84%)

พัฒนาคุณภาพดิน เป้าหมาย 71,000 ไร่ ดำเนินการได้ 71,560 ไร่ (100.80%)

พัฒนาบุคลากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 1,000 ราย ดำเนินการได้ 1,202 ราย (120.20%)

ผลการติดตามในพื้นที่

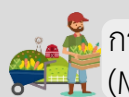
ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 96.03%

ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า 52.38%

ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต 89.68%

การเชื่อมโยงตลาด (MOU) 23.00%

การบริหารจัดการกลุ่ม

- รวมกลุ่มผลิต 72.22% - ร่วมกันวางแผน 97.62%
- รวมกลุ่มจำหน่าย 68.25% - รวมกลุ่มซื้อปัจจัย 70.63%

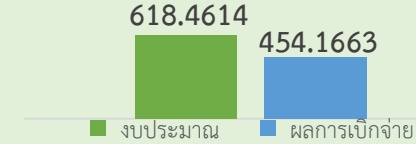
เกษตรกร 45.03% ค่าใช้จ่ายการผลิตลดลง

เกษตรกร 47.82% ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

1,000.0000

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- ❖ ด้านค่าใช้จ่ายการผลิต เกษตรกรนำความรู้ปฏิบัติ (ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนเคมี ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี) เพื่อให้การดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด กสก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากงานวิจัย/นวัตกรรมต่อเนื่อง
- ❖ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เกษตรกรนำความรู้ (ปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ยชีวภาพ) ทำให้ดินมีแร่ธาตุ และดูแลรักษาสุขภาพดิน แต่เกษตรกรยังผลิตโดยใช้เครื่องจักรกลแบบเดิม ดังนั้น กสก. วก. กข. ควรส่งเสริมสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลฯ สมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- ❖ ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต เกษตรกรขาดแรงจูงใจทำเกษตรแบบปลอดภัย เนื่องจากราคาสินค้าไม่มีความแตกต่างกับสินค้าทั่วไป ดังนั้น กข. วก. ควรเร่งสร้างความเข้าใจ และตรวจรับรองมาตรฐาน เพื่อสามารถยกระดับมาตรฐานสินค้า และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตร
- ❖ ด้านการตลาด ราคาผลผลิตที่ทำ MOU เท่ากับผลผลิตทั่วไป ดังนั้น กสส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรประสานระหว่างผู้ผลิตกับผู้ประกอบการ ให้เกิดความชัดเจน สามารถควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานผู้ประกอบการ ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงตลาดที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
- ❖ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิตยังคงมีข้อจำกัดเรื่องตลาดในการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันกับภาคเอกชน ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาด้านการตลาดต่อไป

7.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง

หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมประมง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวประมงพื้นบ้านมีความเข้มแข็ง รวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่ม และขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ก่อให้เกิดปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ดูแลรักษาคุณภาพสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า

เป้าหมายของโครงการ

ชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 230 ชุมชน ในพื้นที่ 77 จังหวัด

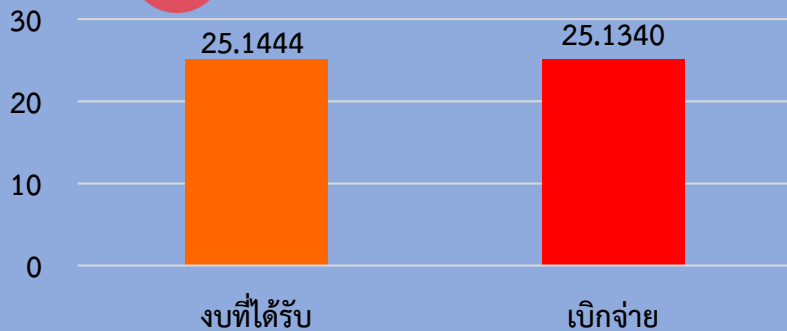
ผลการดำเนินงาน 147.60 %

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง 30 ชุมชน (100.00 %)
- สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง 200 ชุมชน (100.00 %)
- อบรมยุวประมง 285 ราย (109.62 %)
- อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 260 ราย (100.00 %)
- ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 66 ครั้ง (101.54 %)
- ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มร้อยละ 12 (เพิ่มขึ้นจากเป้าหมายร้อยละ 5)

ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย 99.96 %

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- การจัดสรรงบประมาณเป็นงวด ส่งผลให้กลุ่มกลุ่มแปรรูปปลาแดดเดียว แหวงวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ ยังไม่สามารถปรับปรุงโรงแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำได้ตามแผนที่กำหนด เนื่องจากต้องรอการจัดสรรงบประมาณครบวงเงินก่อน จึงจะดำเนินการได้ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว ราคาวัสดุอุปกรณ์ที่เคยเขียนเสนอโครงการฯ มีการปรับราคาสูงขึ้น กรมประมงจึงควรปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อให้กลุ่มฯ สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนที่วางไว้

7.4 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

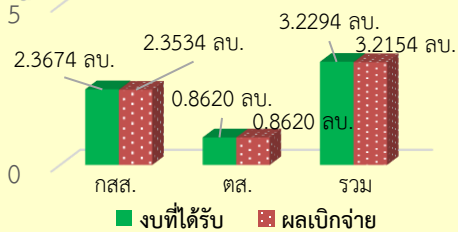

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ด้านการผลิต การตลาด การใช้ข้อมูลทางการเงิน การบัญชีในการวางแผนธุรกิจ และสามารถใช้นวัตกรรมดิจิทัลในการบริหารจัดการทางการเงิน การบัญชี ให้มีประสิทธิภาพในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพ

งบประมาณ (เบิกจ่าย 99.57%)

เป้าหมาย

- 1 สหกรณ์ภาคการเกษตร 70 แห่ง
- 2 สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ 50 แห่ง

หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมส่งเสริมสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

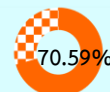

ผลการติดตามในพื้นที่

1 การจัดสรรงบประมาณ

ทันเวลา

เพียงพอ

2 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

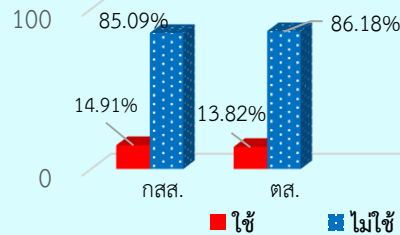

ระดับ "มากที่สุด"
(4.25 คะแนน)

ระดับ "มากที่สุด"
(4.45 คะแนน)

3 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ผลการดำเนินงาน (101.12%)

กรมส่งเสริมสหกรณ์

- ธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพ 1 รุ่น 70 สหกรณ์ 160 ราย (100.00%)
- การตรวจมาตรฐานการผลิตและการคำนวณต้นทุนการผลิต 7 รุ่น 36 สหกรณ์ 192 ราย (109.71%)
- การสร้างเครือข่ายผู้ผลิต/จัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตร 47 หน่วยงาน 70 สหกรณ์ 1,400 ราย (100.00%)
- การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัล และการส่งออกสินค้าเกษตร 2 รุ่น 70 สหกรณ์ 135 ราย (168.75%)
- การเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดของสหกรณ์ภาคการเกษตรกับหน่วยงานอื่น ๆ 1 รุ่น 48 สหกรณ์ 90 ราย (100.00%)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- การใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี และกำกับแนะนำกลุ่มเป้าหมาย 50 แห่ง (100.00%)
- ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ 50 แห่ง (100.00%)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- 1 การคัดเลือกสหกรณ์เป้าหมายเข้าร่วมโครงการไม่สอดคล้องกับธุรกิจปัจจุบันที่สหกรณ์ดำเนินการ กสส. จึงควรคัดเลือกสหกรณ์ให้ตรงกับธุรกิจปัจจุบัน
- 2 สหกรณ์บางแห่งแย่งชิงผลผลิตและตลาดระหว่างสหกรณ์ในพื้นที่เดียวกัน กสส. ควรสร้างความตระหนักรู้ให้สหกรณ์ทุกประเภทมีการบูรณาและปรับแนวคิดร่วมกัน เน้นให้สหกรณ์ส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกมากกว่าการให้บริการสินเชื่อ
- 3 สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อมในการแปรรูป เนื่องจากขาดสหกรณ์ต้นแบบของธุรกิจแต่ละประเภทให้ศึกษา กสส. ควรจัดทำสหกรณ์โมเดลต้นแบบการแปรรูปให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละภาคก่อนนำมาขยายผลกับทุกสหกรณ์

7.5 โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตให้กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าวเป็นรายหมู่บ้าน โดยให้ชาวนาร่วมกันบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพต้นทุนการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างความตระหนักรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตยกระดับคุณภาพ สนองความต้องการของตลาดรวมทั้งผลิตข้าวที่ปรับตัวและดูแลสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 4.6 ล้านครัวเรือน

หน่วยงานรับผิดชอบ

งบประมาณ

ทั้งหมด 15,260 ลบ. เบิกจ่ายแล้ว 99.94%

เงินอุดหนุนโอนไป ธ.ก.ส. แล้ว 15,225 ลบ.

งบดำเนินงาน 35 ลบ.

ผลการดำเนินงาน ภาพรวมความสำเร็จ 100.00%

- ❖ มีการเบิกจ่ายสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิตข้าวจำนวน 25.2536 ล้านบาท จากงบดำเนินงาน 35 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 72.15
- ❖ กข. โอนเงินอุดหนุนจำนวน 15,225 ล้านบาท ให้แก่ ธ.ก.ส. ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 15 พ.ย.65 เพื่อใช้ในโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว พร้อมมาตรการคู่ขนานและโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปี 2565/66
- ❖ ธ.ก.ส. จ่ายเงินอุดหนุนแก่กลุ่มเกษตรกรครบตามเป้าหมาย

ผลการติดตามในพื้นที่ จ.นครปฐม นครราชสีมา และสระบุรี

- ❖ เกษตรกรร้อยละ 100 ได้รับเงินจากโครงการแล้ว โดยส่วนใหญ่ได้รับช่วงเดือน พ.ย. - ธ.ค. 65
- ❖ การถ่ายทอดเทคโนโลยี จ.นครปฐม ได้รับการถ่ายทอดครบทุกหลักสูตร ในขณะที่ จ.นครราชสีมา และ จ.สระบุรี ได้รับการถ่ายทอดบางหลักสูตรเท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ
- ❖ ความพึงพอใจต่อโครงการของเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน

ข้อเสนอแนะ

กข. ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายและการดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าว

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

แผนแม่บท	หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล	โทรศัพท์	โทรสาร
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น			
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2579 2670	0 2579 5511
- โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2579 2670	0 2579 5511
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย			
- โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร	0 2579 0507	0 2579 0507
- โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมทฤษฎีใหม่	ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	0 2579 8267	0 2579 2670
- โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมผสมผสาน	ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	0 2579 8267	0 2579 2670
- โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร	0 2579 0507	0 2579 0507
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ			
- โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511
- โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร	0 2579 8232	0 2579 5511
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป			
- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล	0 2579 5512	0 2579 5511
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ			
- โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร	0 2579 0555	0 2579 5511
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร			
- โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511
- โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร	0 2579 0555	0 2579 5511
- โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2579 2670	0 2579 5511
- โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร	0 2579 8232	0 2579 5511
- โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เกษตรกลาง บางเขน

ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0 2579 8232

www.eva.oae.go.th